

Velja po pošti:
 celo leto naprej K 26.—
 pol leta " " 13.—
 četrt leta " " 6.50
 en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:
 celo leto naprej K 22.40
 pol leta " " 11.20
 četrt leta " " 5.60
 en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
 Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:
 Enostop. petlistrva (72 mm):
 za enkrat 13 h
 za dvakrat 11 "
 za trikrat 9 "
 za več ko trikrat 8 "
 V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
 vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 24 strani.

Božič!

In zopet je prišel ljubeznivi, svetli praznik, kakor prisije svetli žarek v temno noč, kakor zaveje topli dih v mrz in otrplost.

Rojstvo in smrt sta zakon življenja. Vedno umira in odpada, kar se je preživelo, in na njegovo mesto se rode nova bitja, in njih pa polje in šumi mlado življenje. Nad smrtjo plove duh prerojenja, in iz mrzlih grobov klijejo mlade cvetice. Deblo se stara in suši, a vedno poraja še mlade veje in iz nežnega popja se razvija cvet in sad, ki se plodi dalje od veka do veka. Roditelji tavajo smrti v naročje, a mladi zarod, ki zadira iz njihove krvi, je svež in čil, in gorak je tok, ki mu šumi po žilah. Od stoletja do stoletja zmaguje mladost nad starostjo, rojstvo nad smrtjo, in v tem neprestanem prerojenju je obstoj prirode in človeštva. Tudi narodi se starajo in dajejo prostora drugim, ki z mlajšo energijo stopajo na njihova mesta, tudi stranke rastejo, dozorevajo in ginejo, ako nimajo v svojem lastnem naročju kali za vedno novo prerojenje.

Krščanstvo je vera večnega življenja, in zato je vedno mlado in se ne more postarati. Kar je v prirodi začrtano kot zakon narave, je le slabotna prisposoba duhovnega življenja in prerojevanja. Nova zaveza življenja se dviga ob umrlem starem zakonu, in človeštvo se v nji premlaja in dobiva sile za novo v večnost segajoče življenje, polno lepote in vzorov.

To nam govori polnočni zvon, ki zadoni v tiho, otrplo noč. To nam žari iz svita neštevilnih lučic, ki sevajo v hladno temino. To nam zveni iz nežnih psmič, ki ta sveti blaženi večer done lepše, nego kdaj koli v krogu dovršujočega se leta.

Lepi in krasni Božič! Praznik otročičev! Sedanja doba nazivajo doba otroka. Ohranimo mladino! kličejo vzgojenslovci, zdravniki in kriminalisti. Če ne varujemo otroka, je v svoji kali zastrupljen in oslavljen naraščaj naše družbe. Po dolgih blodnjah je prišla družba do tega prepričanja. Liberalizem, ki je učil, da vsak skrbi samo zase, saj se razvija svet po prirodnih mehaničnih zakonih sam od

sebe, ni poznal skrbi za otroka, kajti skrb za otroke je altruistična in zahteva smisla za družbo. Liberalizem je družbo otroval, da je postala smrt in bolezen za otroka. Hekatombe propadajo fizično in duševno, in brezsrčno liberalno mišljenje je krivo nad tem samomorilskim početjem zaslepljene družbe.

Za otroka! Kje te bolj prešine ta misel, kakor ob jaslicah, ko gledaš od božanstva prošinjeno otroško bitje, nado človeštva, ki ga molijo revni pastirci in se mu klanjajo kralji ter mu prinašajo svojih darov! Za otroka! Ko je visoki jubilar na prestolu avstrijskega cesarstva zaklical svojim narodom, da je najljubše njegovemu srcu, ako se proslavlja njegov jubilej z dobredelnimi ustanovami za otroka, je izrazil ono misel, ki jo krščanstvo vsako leto obnavlja ob lepih in čarobnih božičnih praznikih pri svetlih, domačih jaslicah. Siva vladarska glava se nagne v nemem občudovanju pred nežnim veličanstvom otroka!

Neizcrpne so skrivnosti krščanstva. Tudi najošabnejša doba vsestranskega napredka se slednjič povrača k onim priprostim naukom, ki jih je polno naše srce ob jaslicah; modroslovni zistemi se izpreminjajo in izgublajo svojo veljavo, krščanstvo pa vedno novo in mlado ohranja svojo resničnost in lepoto, ker večno življenje klije v njem.

Lepi in krasni Božič! Praznik rodbine! Ta večer se bolj kot kdaj koli posvečujejo svete vezi, ki družijo očeta in mater z otroci. Kako žare lica mladini, ki stoji polna blagih čutov ob jaslicah ali pred svetlim božičnim drevescem, s katerega ji lučice in darila naznanjajo, da so nebesa in zemlja polne ljubezni za otroško nedolžnost. Rodbinsko življenje izpodkopujejo brezsrčni in brezvestni nauki nove dobe. Najsvetejše vezi se lahko mišljeno trgajo, zavest odgovornosti in zvestobe pada, rafinirani egoizem mori življenje v njegovih klicah, propad družbe in naroda sledi temu poganskemu deliriju. Napredek imenujejo, kar je nazadovanje in propad! Božični praznik pa, ki se klanja ves svet njegovi veličastni milini, kliče zmagovalno, da se naj povrne družba, ako hoče biti srečna, k naukom krščanstva, ker v njih dobi edmo poročstvo za svoj obstoj in lek za svoje bolezni.

Lepi in krasni Božič! Praznik miru in bratoljubja! V divje borenje poganskih strasti, ki so podjarmljale ubožce pod železnim žezlom mogočnjakov, je zadonelo angelsko petje, ki je oznanjalo čast Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji. Krščanstvo je mir in ljubezen. Mir oznanjajo danes diplomatje na svetovnih kongresih, a le majhen je njihov uspeh, koder ni družba prošinjena od krščanske misli. Svetovnega miru ne bo, razen če se človeštvo vda sladkemu nauku krščanskega bratoljubja.

Čast Bogu in mir ljudem! To je bilo geslo našega delovanja, in če pogledamo v zgodovino našega strankarskega razvoja, nas napolnjuje čuvstvo odkritega zadovoljstva. Dokler je liberalizem nemejeno vladal v deželi, je bila borba huda in ljuta. Do najskrajnejših bojev je prišlo, z divjo strastjo se je vodila politična borba. Ko pa se je okreplila stranka, ki je nauk praktičnega krščanstva zapisala na svoj prapor, so se duhovi ublažili, in glejte! od tam, odkoder je donel vedno klic najbrezobzirnejšega boja, je prišla želja miru; zmaga katoliške stranke ni bila povod nasilstvom, ampak je celo javnost dvignila na višje stališče, pomirila strasti, oživila plodonosno delavnost in s tem neizrečno koristila celemu narodu.

Lepi in krasni Božič! Mirno in zadovoljno te praznujemo letos. Počijemo od prestanega truda in okrepimo se za pošteno delo bodočega leta! Kar smo si priborili s težkim trudom, položimo pred jaslice, in prosimo nebeškega blagoslova za bodoče delo!

Naše deželno- in državnozbornsko zastopstvo gleda letos nazaj na lepe uspehe. Po novem letu bo kranjski deželni zbor pokazal svoje novo lice, in kar je mogoče v naši revščini, bo brez dvoma storil, da zaceli stare rane in ustvari boljše razmere v deželi.

Državnozbornska delegacija pa ima letos izredno vesele praznike. Vztrajnost in odločnost naših zastopnikov je dosegla nepričakovanih uspehov. Okoli poslancev Slovenske Ljudske Stranke se je grupirala parlamentarna skupina, ki bo brez dvoma vplivala na državno vladu v smislu krščanskih in slovanskih zahtev. Ob začetku zasedanja, ko so se Jugoslavlani ločili v dva kluba, se je zdejo, da je več-

ina slovanskih poslancev tuja našim idejam. Teško izkušnjo so prestali naši poslanci. Danes so se pod njihovim vodstvom združili vsi Jugoslavlani, razbil se je liberalni češki klub, pristopili so katoliški Čehi in Starorusini, in danes je stopil v državni zbornici namesto liberalnega češkega kluba nov slovanski »centrum« s krščanskim svetovnim naziranjem. Da je podpredsedniško mesto v zbornici pripadlo našemu pristašu, je le izraz tega priznanja. Upati pa je, da se tudi pri sestavi vlade ne bo mogel več prezirati naš narod. Kakor stoje stvari sedaj pred prazniki, kaže, da se z liberalizmom več ne bo dalo vladati v Avstriji. Krščanske stranke stopajo v ospredje. Slovani naj razumejo znamenje časa, in oni, ki so se dali otrovati svoj čas od strupa nemškega judovskega liberalizma, naj se zavedajo danes, da je tudi z narodnega ozira najkoristnejše, če so poslanci zvesti odsev slovanskega ljudstva, ki je globoko krščansko, če tudi govori razne jezike in moli v raznih obredih!

S takimi čuvstvi praznujemo letošnji Božič! Bodi Bogu čast in hvala, vsem našim rojakom širom zemlje pa mir in blagor!

Slovansko pismo.

(Oster veter na Češkem. — Brnska mestna hiša zoper češke časnikarje. — Žrtev nemškega ščuvanja. — Dva vagona dinamita za Srbijo. — Grozne številke. — Ljudska prosveta na Ruskem. — Prirastek bolgarskega prebivalstva.)

V sredo in petek preteklega tedna so bili zaplenjeni sledeči češki listi: »Národní Politika«, »Union«, »Časopis českých úředníků železničnických«, »Český drogist«, »Československý drogist«, »Živnostenské Noviny«, »Karikatury«, priloga lista »Lid«, »Národní Listi«, »České Slovo« in 20 čeških listov, ki izhajajo na deželi, radi poziva h gospodarskemu bojkotu nemškega blaga. Takšna strogost ne bo gotovo pomagala niti Nemcem — niti ministrskemu predsedniku baronu Bienertu.

Nemška uprava mesta Brna sovraži češke tamošnje časnikarje iz vse duše. Ne vabi jih k sejam, ne daje jim poročil ter jim odreka prostor v dvorani določeni

LISTEK.

Svetonočna vizija . . .

F. S. Finžgar.

Kakor popotnik ob studencu, tako so se ustavile njegove misli — sveti večer. Ko se je razgrnil vonj kadila po hiši, ko je odzvonilo sveti noči, se je zaklenil v sobo, prižgal luč in sedel v naslonjač. Krog njegove knjige, listi in listine.

Sezi, čitaj, študiraj!

Župnikova roka se pa ni ganila.

Nocoj? Nè! Sveta noč! Tako skrivnostna je, tako tihega pričakovanja polna, da bi jo oskrunilo delo. S svečano grozo je razlito kopnenje preko cele zemlje. Ožarjena okna po dobri, po hribih zročakajoča v zasneženo naravo; vse te stotere nočne oči gledajo — in čakajo velikega trenutka. In čakal ga je tudi on, čakala njegova duša. Tok vsakdanjih skrbi je obstal in onemel, kakor bi hipoma gromiči slap izpremenila zima v ogromen kristal . . .

Sveta noč — tako čista, da bi jo omdeljeval šum listov čitane knjige . . .

Župnik je zaklopil oči in upognil glavo. Njegova duša je vzletela nazaj — ka-

kor probujeni metulj od rože do rože — v preteklost.

Na noči, ki je bila oškropljena z njegovim srčno krvjo, je obstala. Zagledal je samega sebe — prepojenega s trpkim bolestjo — in se je nasmehnil.

»Prva sveta noč, ki me je vrgla proč od družbe,« je prevdaril in se zopet nasmehnil.

»Otrok sem bil, v srcu prvi trn, zato me je tako bolelo.«

In gledal je samega sebe v bolesti in ni se smilil samemu sebi.

Prva sveta noč v tujini!

S starim, čemernim župnikom sta povečerjala. Nič svetonočnega razpoloženja. — Govor se je zatikal, ustavljal. Čemerni župnik se je ozrl na uro.

»Lahko noč!«

Kapelan je ostal sam — razočaran. S široko razprtimi očmi je gledal za župnikom. V hipu se ni zavedel, da bi mu odgovoril. Ko so se bila vrata že zaprla, je skoraj jecljaje ponovil »lahko noč.«

Tedaj ga je zgrabila čudovita mržnja.

Da je odšel? Nocoj, na sveti večer? Spat — ali kam? Nocoj spat! Grozno! Trohice poezije ni v njegovi duši — ni je! In če je ni, naj bi bilo spoštovanje do svetotajnega večera. Tudi tega ni. Ničesar ni v njegovi duši, prazno je njegovo srce. Kakor pusta noč z meglo nasičena. Ko bi prižgal luč, se ne posveti. V meglu

se zavije, brli, pa ne sveti, na jezo človeku, ko jo ugleda. Mladeniča je napolnila grenkost.

Kakor bi se stene ozke obednice začele bližati druga drugi, kot bi se nižal strop in mu grozil, se je prestrašil. Občutil je tesnobo, kakor je še ni okusil. Strahoma, kakor begunec je bežal iz sobe — v vežo — iz veže vun — v ledeno noč.

Ko so zagorele nad njegovo glavo zvezde, ko so od gozda iztegnile njemu pozdrav črne jelke v slovesnih, belih rokovicah dolge roke, je vzdihnil. Hrepenče se je ozrl na zvezde, celó roko je dvignil proti njim, kot dete iz zibeli. — Toda zvezde so gorele v kipečem ognju, v družbi milijonov, njegov koprneči vzdih jih ni dosegel. Pomežikovalo se si med seboj z drobnimi očesci, trepetale in se nasmihale — pa ga ogovarjale:

»Kaj hodiš, popotnik, v ledeno noč sam? Nocoj ne utegnemo! Ne kali nam veselja!«

In popotnik se je ozrl v gozd. Stokrat se je že nagovoril z njim, stokrat ga je potolažil, stokrat ga razvedril. Njegova duša je ogovorila jelke. Ali nocoj — kaj je to — še odmeva ni od gozda!

»Hodi, popotnik, ne mti nas! Roke čakamo, ki snema prokletstvo z zemlje in jo blagoslavlja . . . Ne gazi s kruto nogo po zemlji, da bi ječala nocoj, ko čaka blagoslova . . .«

»Tudi ti, moj gozd, in ve zvezde — vse kakor župnik! Hodi, lahko noč . . .«

In šel je in se vrnil v svoj skromni stan. Tam je legel v temi — in tema je zagostila njegove trudne misli. Iz srca se je odprl krvavi vir, katerega je priklical prvi trn življenja. Prijel je za grenko kupo — izpil napoj do dna in trpel —. Trpljenja pa ni razumel . . .

Župnik v naslonjaču je gledal samega sebe prepojenega z grenkostjo prve svete noči, in ni se smilil samemu sebi.

»Otrok še — prvi trn — zato je bila tolika moja bolečina!«

In vnovič se je nasmehnil in se vnovič zamislil.

Njegova duša je obvisela na sveti noči — oškropjeni z grenkim žolčem, razdejani z dvomom, z izpodkopano vero.

Ni bil več mladenič takrat, ni bil mehko dete, sanj in slutenj polno. Bil je mož. Že je bila izhojena pot, koder je hodil. Stopinje njegovega truda so bile globoko vgažene v rodno grudo. — Stotine brazd je sprejemalo njegovo delo. Srce ni občutilo več trnov. Z mečem in mogočnim zamahom je bilo ranjeno — ne enkrat, obronek ob obronku — kakor se spodobi vojniku. Prepričan je bil, da sedi in jezdi preko ravnine in da ga ne pahne stotero naperjenih kopij na tla in ga ne poniža.

In vendar se je zgodilo. Zablislila je

za seje. Ko se je nemškimi praškimi časnikarjem zabranil vstop v mestno hišo, kakšen je bil hrup po nemških in judovskih listih! Ko pa Nemci isto storijo Čehu, je popolnoma tiho.

V ponedeljek zvečer je skočil v Plznu pod vlak Ferdinand Černý, dninar iz Kralovice, ki se je vrnil s svojima dvema otrokoma iz Nemčije, odkoder je bil izgnan zbog nemškega furora. Že ko je prenočil v plzenski mestni hiši se je na njem spoznala velika razburjenost živcev; hotel je namreč svoja otroka umoriti iz strahu pred revščino. Mestna uprava mu je kupila voznik listek in ko je bil že v vlaku in vlak se je že začel pomikati, skočil je nesrečno naglo iz vlaka ter se je vrgel pod kolesa. Vlak mu je odrezal glavo.

Bolgarskemu listu »Den« se iz Soluna poroča: Včeraj sta sem dospela iz angleškega parnika »Eilly« iz Kardifa dva vagona dinamita določena za Srbijo. Danes sta bila vagona odpravljena na srbsko mejo. V Ristovacu je že čakal poseben vlak, ki je vagona odpeljal v Paračin. Ko se je dinamit s parnika spravljaj v vagon, nadzorovali so to delo civilni in vojaški srbski uradniki. V kratkem se pričakuje druga srbska naročila.

Ruski poslanik Singarev je objavil v »Reči« ta-le zanimiv članek o ruskih ječah: Državni proračun tikajoči se jetnišnic je objavil številke težke, kakor mōra, brezupne in grozne kakor napis, nad vrati Dantejevega pekla. Izdatki na ječese bodo na Ruskem povišali za 5.641.438 rubljev. Vzrok tega povišanja je motiviran v drž. proračunu prosto in odkritosrčno. Nedostajajo stražnikov v jetnišnicah, število jetnikov raste, jetniški prostori so prenapolnjeni, morajo se torej v najem vzeti privatni prostori, zidati treba nove jetnišnice in povečati stare.

Povprečno dnevno število jetnikov je znašalo: v l. 1903. 96.005, v l. 1904. 91.720, v l. 1905. 85.181, v l. 1906. 111.403, v letu 1907. 138.500, v l. 1908. 169.579 (v majniku).

»Mirne razmere«, ki so se začele že davno, niso vplivale na zmanjšanje števila jetnikov. Nasprotno, v tekočem letu je število jetnikov zraslo do 170.000; razun tega je bilo še 30.000 oseb izgnanih v Sibirijo.

Zdravstveno stanje v jetnišnicah ruska vlada riše tudi z zelo temnimi barvami. Vlada tam nedostatek ventilacije, nesnažnost zastrupljajoča zrak na dvoriščih, — vse to je stalen pojav. Večji del jetnišnic je tako star, da je beg jetnikov čisto lahek. V 65 jetnišnicah vlada epidemija legarja. Kot zgled slabih jetnišnic vladno poročilo navaja jetnišnico v Kijevu. Ta jetnišnica je urejena za 700 oseb, nahaja se pa v nji 2000 oseb. V jetniški bolnišnici, ki je urejena za 95 bolnikov, leži 339 bolnikov. Sobe za bolnike so tako slabe, da veter v njih piha kakor na prostem in kapljice dežja padajo na bolnike. V isti celici se nahajajo morilci, tatovi, izvržki človeške družbe skupno za 16—17 letnimi otroki in jetniki, ki so zatvorjeni samo radi prestopka in večkrat so popolnoma nedolžni.

Da se povzdigne prosveta ljudstva na Ruskem, namerava gosudarstvena дума ustanoviti nekoliko deset tisoč šol, da bi se tako rusko ljudstvo moglo udeležiti splošnega pouka. To je sicer vse prav — pravijo »Mosk. Vedomosti« — ali najprej bi bilo treba poskrbeti za doslej že ustanovljene šole, ker samo revščina ljudstva in učiteljev je vzrok, da sedaj že ustanovljene šole nimajo takšnega uspeha, kakršni bi se pričakovali. Šolska statistika dokazuje, da učenci zavolj tega ne obiskujejo redno šol, ker nimajo potrebne obutve in obleke. Velik del otrok ne dovrši šolskega pouka, ker morajo pomagati revnim starišem pri delu. K tej okolnosti se pridružuje tudi revščina učiteljev. Ruski učitelj na deželi ima navadno 200 rubljev letne plače; od te svote pa plača 13 rubljev v pokojninsko blagajno. Še slabše so plačani učitelji na cerkvenih šolah. Najprej torej — piše list — naj se boljše poskrbi za učitelje in za doslej že ustanovljene šole in potem šele naj se ustanovijo nove. Dalje naj se omika med ljudstvom širi tudi s pomočjo cenih in dobrih knjig. Šolo obiskujejo samo otroci, knjige čitajo tudi odrasčeni in negramotni poslušajo čitatelja. Kako rusko ljudstvo hrepeni po dobrih knjigah priča dejstvo, da ako ljudje slišijo, da nekateri batjuška prodaja knjige, v katerih je »čitanje prosto i na serdce lažitsja«, prihajajo k njemu celo iz krajev, ki so 30—40 vrst oddaljeni.

Bolgarija je država, ki se v nji prebivalstvo zelo hitro množi. Samo v zadnjih petih letih se je prebivalstvo pomnožilo za 75 odstotkov, tako, da ima Bolgarija sedaj 4.035.613 prebivalcev. Prebivalstvo na Bolgarskem se vsako leto pomnoži za 49 tisoč duš ali za 15 odstotkov. V tem pogledu Bolgarsko stoji v prvi vrsti med kulturnimi državami. Omeniti moramo, da ta prirastek izvira iz plodovitosti bolgarskega naroda, a ne iz priseljevanja kakor je to v Ameriki. Na 1000 prebivalcev je l. 1888. pripadlo 37 odstotkov porodov, l. 1895 40, l. 1900 42.

Jeseniške novice.

J Pojasnila prosimo. V dopisu iz Gorij je bilo brati, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici dalo vpisati v volivni imenik gorjanske občine vse tiste socialne demokrate, ki so bili reklamirani iz jeseniškega volivnega imenika, ker prebivajo na Savi pod Mžakljo v hišah, pristojnih na Blejsko Dobravo ter v občino Gorje. Tu ni jasno, ali jih je c. kr. okrajno glavarstvo samo od sebe dalo vpisati v gorjanski volivni imenik ali na reklamacijo dotičnikov. Če jih je dalo samo od sebe vpisati, potem se mora tako postopanje obsojati, zakaj volivne imenike sestavlja županstvo, glavarstvo pa le rešuje reklamacije.

J C. kr. vlada že celih pet mesecev molči na pritožbo zoper odlok c. kr. okrajnega glavarstva, da se morata kranjska obrtna družba in c. kr. državna železnica klicati kot virilista k občinskim sejam. Ali mar sploh ne misli nikdar odgovoriti? Dobro, pa čakajmo, bomo toliko bolj gotovo

enkrat spoznali, zakaj vlada rešitev tako dolgo odlašala.

J Počasi voziti! Ta spaka, ki ni ne nemška ne slovenska, straši po vogalih hiš. Zakaj se ne bi napravili pravilni slovenski napisi: Počasi vozite!?

J Kam pa v nedeljo, 27. dec. zvečer? V »Delavski dom«. Ženski odsek katoliškega delavskega društva napravi zabavni večer. Tombola, petje, godba na lok, vstopnina prosta. Začetek ob 7. zvečer.

J Nova občinska cesta se bo spomladi napravila od mostu na državni cesti, ki pelje z Jesenic na Savo, ob železnični progi na Savo v Novo vas. Svet je tovarna dala zastoj. Prebivavcem v Novi vasi bo pot na Jesenice po ti cesti zelo skrajšana in gotovo bodo hvaležni gerentu, ki se je tako zavzel za zgradbo te ceste, kakor tudi tovarni, ki je drage volje svet odstopila in ga občini celo darovala.

Po svetu.

Darovi cesarju ob njegovih 60letnici. Ob svojem 60letnem vladarskem jubileju je dobil cesar toliko darov iz Avstro-Ogrske, kakor tudi iz inozemstva, da imajo uradniki na dvoru polne roke dela, da vse pregledajo in uredijo. Zlasti mnogoštevilne so literarne in umetniške posvetitve: Ode, himne, novele, essayi, razprave, statistike, biografije; potem giasbena dela: koračnice, gavotte, valčki, simfonije..., dalje fotografije, slike, risbe, rezbe, kipi itd., itd. Nek kmetič je napravil cesarju en par toplih lovskih copat iz klobučevine in jih sam prinesel na dvor, češ, da se cesar ne bo zopet prehladil... In res, dar je bil hvaležno sprejet. Nek drug kmetič z Ogrske pa je pripeljal z ogrskim trakom ovenčano jagnje; lepo živalico so pokazali cesarju, ki je ukazal, da se jo spravi v Schönbrunn. — Od ženskega dela svojih državljanov je dobil cesar cele zaloge nogovic, robcev in družega perila iz finega domačega platna ali batista, vse izredno skrbno izdelano in zaznamovano s cesarjevimi inicijali... Zlasti krasne so vezene bukovinskih kmečkih žensk in pa preproge, zavese itd. s Sedmograške. Pa tudi na cesarjev okus z ozirom na jedi in pijače ljudstvo ni pozabilo... Najboljše izmed najboljšega je romalo na cesarjev dvor: kumarice, čebula in različna zelenjava — z vsem tem je dvorna kuhinja za dolgo založena... Češko pivo leži poleg vin iz vseh vinorodnih dežel Avstroogrsk; potem sir, sadje, pitane gosi, surovo maslo, jajca, klobase itd., itd. Z eno besedo: Karkoli sta zmogla um in dlan, vse to je bilo poklonjeno cesarju. Končno ne smemo pozabiti še nekega Galičana, ki je pisal na dvor, da je spisal 78 vrstic dolgo slavnostno pesem, ki bi jo rad cesarju osebno prečital, kajti je res zelo patriotična in zanimiva. Seveda so možu pisali naj ne podvzame dolge in drage poti na Dunaj, ker cesar res nima časa, da bi si pustil deklamovati pesmi.

Evropa l. 1909. Pariška vedeževalka madame Thèbes je poročevalcu lista »Themps« »prerokovala« na njegovo že-

ljo osodo Evrope l. 1909. sledeče: »Jaz sem astrologinja in iz te znanosti zjemam svoj proroški dar. Sedaj stojimo pod vplivom Merkurja, l. 1909. pa bo vladal Mars. To leto bo rdeče leto. Največja napetost pade v avgust prihodnjega leta. Vnaprej vidim velike vojne zapletljaje, ki bodo v svoj vrtinec potegnili tudi Francijo. Ali nam bo dana zmaga? Da, toda preje bomo pretrpeli težke preizkušnje. Velika nesreča bo pridrla na nas, ki pa nas ne bo strla. Mi se bomo zopet dvignili in borili s pogumom obupa, zmagoslavno borili. Poleg sedanjih bomo imeli še druge zveze. Na suhem bomo imeli uspehe, toda na morju se pripete strašne katastrofe, kakoršnih še nikoli ni bilo. Vojna, ki bo Evropo užgala, bo nastala iz nekega kolonijalnega vprašanja, — vendar pa opomnim, da se to vprašanje ne bo tikalo Maroka. V Nemčiji se bodo odigravali izredni dogodki, ki bodo osupnili ves svet. Avstro-Ogrska pa — to je velemoč bodočnosti, za katero se pričena nova doba. Na Angleškem se izvrše prevratni dogodki. V Ameriki se novo leto prične v miru, potem pa bodo ta del sveta zadele strašne katastrofe. V Rusiji se bo sedanja vlada vedno bolj krepila in utrjala. Španska ima pred sabo mirno leto, ki pomenja začetek velemogočne bodočnosti. Italijo bota globoko pretresala dva slučaja žalosti, ki bota vzbudila velikansko pozornost. Vidim v Evropi zruševati se prestole, in največje posledice za evropski mir bo imel padeč nekega majhnega prestola. L. 1909. bo pa v meteorološki pogledu strašno. Ogromne povodnji, požari. Neko veliko mesto bo po požaru vpepeljeno. To leto bo zlasti bogato tudi na zločinih in na senzacionalnih ljubezenskih dramah, ki se bodo odigravale zlasti v pariški družbi. — Tako vedeževalka, ki ji pa smemo verjeti le zadnji stavek, kajti to lahko vsak z gotovostjo »prorokuje« in ni treba, da bi bil zato — astrolog.

Žalosten Božič imajo delavci v Mannheimu. Ondi je namreč izbruhnil nedavno velik štrajk. Po dolgih prizadevanjih pa so se delodajavci z delavskimi voditelji sporazumeli. Toda na delavskem shodu, ki naj bi bil pogodbo odobril, je 90 odstotkov delavcev sklenilo štrajk nadaljevati. Vsled tega pa je podjetje vsem delavcem za 1. januar 1909 delo odpovedalo. Na ta način bo 14.000 delavcev brez kruha.

O brezumni potratnosti je, kakor znano, nedavno pri proračunski razpravi v državnem zboru govoril držav. kancler knez Bülow ter pozivljaj vse kroge, naj štedijo. Da pa potratnost ni omejena samo na Nemčijo, Anglijo, Francijo in Severno Ameriko, dokazuje dopisnik nekega nemškega glasila, ki slika potratnost na Dunaju. Preje se je vsakdo rad vozil v omnibusu ali pa v enovprežnem »konfortablu«; kdor se je vozil v »fiakerju«, ta je že veljal za »kavalirja«. Zdaj pa mora vsak kavalir imeti avtomobil, v fiakerju pa se vozi že vsak, kdor se le količkaj šteje med civilizovane ljudi. Šampanjca zdaj marsikdo v enem letu več popije, kakor svoj čas v celem življenju, gledišč je še enkrat toliko kakor pred desetimi leti,

nova ost, iz noči je udarila, zadela. Mož je ležal na tleh.

S širokim žrelom je zazeval vanj dvom.

»Čemu tvoje delo, čemu tvoj napor?« je govoril dvom. »Tvoj rod leži na tleh, navajen, da ga pogazi vsak, ki gre preko polja. Ti ga kličeš, on je gluhi, ti mu daješ bisere, on jih meče v blato — igračo za bogastvo, napotje sužnju. Če ga božaš, ga razjeziš, ker ljubi bič. Če mu porineš voz, te pogleda grdo, ker je navajen le coklje in zavore. Če mu ponudiš na dlani srce, vzame je, kakor lisjak kos jedi, pa jo nese v gozd, se nasiti in se ne vrne, da bi rekel, zahvaljen za dar. — Ne dvigaj torej, kar je na dnu! Ne bo plaval gramoz po vrhu reke!«

In mož na tleh, obdajan od trpkega dvoma, je zakričal z izpodkopano vero v svoj revni rod: Proč! Kamorkoli!

Njegov klic se je razlegel po ravnini — in ravan in gora je zaječala. Zgenilo se je tam, kjer je sodil, da vlada smrt, vzbrstelo je, koder je mislil, da je skala, zagorelo je, kjer ni slutil ognja.

Toda mož je šel — pregan in zmagani od dvoma. In takrat je šele občutila njegova duša, kaka bolečina je, ko se trgajo vezi, s katerimi si se priklenil na rod, kako lije kri v potoku iz srca na grudo, katero zapuščáš — kako nenadoma vstajajo oni, katere si vzredil in vzgojil, kako se dvigajo s tal, od dna in kipe kvišku, kamor si jim pokazal.

»Nazaj,« kriknje srce. Ne more, ne sme. Mož je govoril, mož ne sme nazaj. Naprej — napolnjen z zadnjim gorjupom pijačo — naprej!

Župniku je obsevtila radost obličje, da je dvignil glavo — in ponovil: »Naprej!

Moja vera je velika, moje srce sluti — veliki dan...«

Zasvetile so se njegove oči, kakor vidcu; pokojno domovino je preletela misel in se vrnila — srečna in upapolna.

Ha, giblje se na dnu! Tlačeni bo planil kvišku. Že rožljajo verige — napenjajo se in pokajo. Ljudstvo vstaja — To je tisto ljudstvo, ki se ne oblači v mehko, ki ne biva v palačah! Oj vi, ki ste v mehko oblečeni — vi v zlatih palačah — praznujete sveti večer in govorite o Betlehemu, kakor o veseli bajki. Pa vi ne poznate hlevca, ker ne poznate koč in ne brlogov in ne trpljenja v njih — in se ne zavedate moči, ki se dviga z mogočnih ramen in vstaja. Vstajajo, ki so bili gaženi — že vre na dnu, vi — oholi — vi pene na vrhu kipenja, pomnite, da je v svetu pisal zgodbe trpin — pisal jih, ko se je prebudil osuvan in zbican. Vse veliko se poraja z dna. Betlehem — razkošnega bogastva poln — je vrgel seme iz sebe na temno ravan — na dno zapuščene votline. Pa je vzkilo od tam iz nizkosti — rastle in razprostrlo veje drevesa čez zemeljsko oblo. Tako tedaj, tako sedaj. Pene bodo splahnele — gramoz od tal bo pa zidal novo stavbo. Ljudstvo dela in trpljenja, kovano kakor jeklo, bo zadonelo kakor bron in zapelo novo pesem — o rojstvu, ki se je spočelo v trpljenju — ki je bilo nošeno v odpovedi in porojeno v gostih. — In tedaj porečem: bratje, napočil je sveti dan, rodil se, kakor sveti Božič, na trdem ležišču, pahnen od bogastva proč — v hlev. Veseli se, moje ljudstvo; treso naj se zlati stoli in svilene halje naj oblečejo raševnik — zakaj poraja se med narodi veliki dan — od dna — od ljudstva...«

Pismo Boltatuga Pepeta.

Intervju Boltatuga Pepeta z novim deželnim poslancem gosp. Josipom Turkom.

Gespud redehter!

Unedela pu velk maš sm se pa spet enkat prou ofrtu ubleku. Pukrou sm tist celinder, ke ga je soje cajte nosu gespud Jože Turk za šentpetr-ska precesja, pol je pa men enkat puslou u nem putica za Božeč in u tem celindre sm šou ta noumo puslance, gespude Jožete Turke gratulerat in mal puzvedet, kuku kej on, ket dežel pulitk, de se um vedu naprej rihlat.

Dubiu sm gespud poslanca duma, glih ke s je rukovice slaču, ke je pršou ud gespuda žepana, ke ga je pu telefone h seb pulkicu in bin je precej slabe vole. Ke je mene zagledu, se mu je mal ksiht razveselu in punudu m je precj plac na zof, sam se je usedu pa na en štokeri. (Puslansk stou je že uremu, pa še ni fertik.)

»No, kua je pa tebe, lub moj prjatu,

prnesl h men? A s m pršou tud ti gratulerat? Ta peru m je gratuleru moj ta narbulš prjatu gespud Štefecl, in tu že učeri od deseteh zjutri, ke še vedu nism, če ama Kristana puturčal al ne, in sa bli tku tud z gratulerajnam moj sumišlnk za štir ure bl pozn.»

»Gespud puslanc, ugnil sa! Tu že kaže, de maja glava na pramo konce, ke tku hitr usaka reč pugruntaja. Gratulerat sm jm pršou, ubenem pa tud puprašat ket časnar, kuku in kaj uni mislja u naš pulitk. Nej na zamerja, gespud puslanc; tku morma mi časnkari hodet usagca bl ta imenitnga pulitkarja intervivat, kokr se prau pu našm.»

»Eh, pust me na prgmah!« sa rekl gespud puslanc. »Tku sm že st teh vulitu, de sm s namenu, de se na um neko več spušču u taka ramunda, pa če gre zavle tega cela liberalna pulitka perlafor.»

»Ja, zdej je že, kar je! Jamrajne zdej nč na pumaga in kar pestima tu in nej m raj puveja, gespud puslanc, kuku se kej zdej pučutja u ta noumo stane, ket dežel pulitk!»

»Eh, tku, tku! Ta narbl sm jezni na gespuda žepana, ke me je u tajn ubčinsk sej tku preziru, de je ud usagca družga kandedata kej dobrga puvedu in ga prpu-roču; ke sm pršou pa jest na vrsta, je pa kar reku: »tela Jože Turk tud kandedera«; kokr de b bin jest Marku pes in še volt me ni pršou, če prou je predsedak izvršvalna udpora, Pepe, prjatu, zdej pa ti puveja, če je tu lepu, a? Jest sm res Turk, pa Hribar ni tak kristjan, de b Turka na smou volt. Turk sa včasah res kristjane pubijal, jest sm pa pubou social-demokrate.»

»Tu sevede ni lepu ud gespuda žepa-

mešto onega varijeteja, takozvanega orfeja, jih je zdaj šest velikih, in manjših še prešteti ni mogoče. Preje so imeli na Dunaju eno umetniško javno razstavo, zdaj jih je štiri, koliko pa zasebnih! Vsak navadni meščan mora imeti pohištvo v »umetniškem slogu«, kar se pa tiče obleke, je razkošnost postala uprav pregrešna. Svila in baržun sta zdaj nekaj vsakdanjega, kajti, kdor ima svilen obleko, mora imeti zlate vezene in obrobke iz drage kožuovine. In damski klobuki! Veliki so kakor čeber, garnitura pa je draga najmanj 200 K.! Kdor ima tako obleko, se seveda ne more tlačiti v vozu, temveč mora imeti avtomobil, v gledišču pa ložo, da pride lepota obleke do veljave. Zdaj pa pridejo še najrazličnejši sporti in za vsak sport je potrebna posebna oprava. Otroke oblačijo kakor prince. Igrače stanje ena 400—800 K! Zibalni konji so napravljene kakor resnični, koža, uzde, griva, vse je natančno po naravi posneto. Pridejo elefanti, medvedi, mačke in vsaka taka stvar stane 300 K. 800 K izda marsikateri dunajski rodbina za lokomotivno igrarstvo z vozovi, predori, postajami itd.! Srednji sloji posnemajo višje in tako se ta brezumni potratnost širi kakor kuga, tako da danes živi večina ljudi čez svoja sredstva.

Nevzdržno v prepad. »Revue catholique des institutions et du droit« priobčuje ravno kar govor kardinala Lucon iz Reimsa, s katerim je otvoril 32. kongres francoskih katoliških pravnikov. Kardinalov govor je kakor do neba žareča baklja, ki odkriva strahotne razmere v moderni Franciji. Svobodomiselci so Francijo na ta način razkristjani, da so najprej rodbino desorganizirali, uvedli civilni zakon, potem razporoko, zdaj pa pospešujejo svobodno ljubezen. In posledica? Na nešteti shodih in v milijonih umazanih brošur se priporoča neplodovitost zakona. Oblasti to mirno gledajo, saj je njihovo delo. Krivdoreki tistih par sodišč, ki so imela pogum nastopiti proti mazačem, pornografo in razširjevalcem moralnih sredstev, niso imeli uspeha, ker so jih apelna sodišča razveljavila. Leta 1907. je na Francoskem število novorojencev bilo za 20.000 nižje od števila smrtnih slučajev. »Kontingent smrti je večji od kontingenta življenja, in dočim je na Francoskem prebivalstvo padlo za 20 tisoč duš, se je v Nemčiji za 900.000 pomnožilo.« Prav je imel tisti francoski pisatelj, ki je vzkljikal: »Danes je na Francoskem več krst kakor zibelk; to je začetek konca. Na ta način morajo propasti narodi vsled lastne krivde, kader jamejo prekrševati temeljne zakone nature.« Kdo je tega kriv? Brezbožni postavodajalci, ki so svetost zakona devalirali v nič in ga oropali čezmernosti. Sicer izkušajo to zlo popraviti. Reformiralo naj bi se dedno pravo, rodbinam, ki imajo veliko otrok, podelile davč. olajšave glede na vojaško službo, preganjalo umazano slovnost itd. Vse to pa prav nič ne bo izdalo, saj tudi tozadevni in tem podobni zakoni Oktavianovi v starem rimskem cesarstvu niso nič pomagali. V zadnjem hipu se ntegne Francija rešiti le na ta način, da se njeno prebivalstvo ponravi in zopet pokristjani, kajti dokler bo ljudstvo obračalo svoj pogled le v tla in v zakonu videlo zgolj pozemsko čutno dobrino ter

zarod smatralo za gmotno breme, ni upati nobene rešitve.

Brigant — pisatelj. Sicilija je dežela romantičnega brigantstva. Več nego eden slovit ropar živi v spominu ljudstva, obdan z žarom junaštva in plemenitosti. Sedaj so vjeli zadnjega »velikega briganta« Sicilije — Salomonija. Ta mož je imel kot mladenič lepega dekleta, ki mu jo je pa prevzel župan njegove rojstne občine s tem, da ga je po krivem spravil za 10 let v ječo. Salomone je dobro vedel, da proti svojemu županu ne bo nič opravil in ne bo mogel doseči revizije svoje pravde; posegel je zato po samopomoči, kakor že tisoč in tisoč drugih pred njim ter ustrelil župana, ko je prišel iz ječe. Nato je postal pravi pravcati brigant — ropar, in sicer »plemenit« ropar, ki je napadal bogatine in imenitnike, reveže pa je podpiral in ščitil. Tako je postal ljubljenec ljudstva. Pa še na drug način je Salomone dokazal, da ni navaden ropar: On je pridno čital klasično literaturo ter se Dantejeve »Nebeške komedije« naučil na pamet. Pri vsem tem ni čuda, da je začel tudi sam pisateljvati ter je svoje maščevalne čine opisal in priobčil v »Giornale di Sicilia«. Sedaj se je mož radovoljno dal prijeti od orožnikov, katerim sploh ni nikdar skrivil lasu, čeprav bi bil lahko marsikateremu »posvetil« na oni svet. V ječi je pridno pisal in izdal epos o svojem življenju. Italijanski listi prinašajo njegovo sliko, kako v čakalnici sodišča v Perugiji čita odlomke svojega eposa — orožnikom. Svojo nesrečno ljubezen je Salomone obdelal v drami: »Župan kot zapeljivec«. To dramo bo dal prvič predstavljati po sloviti sicilski gledališki družbi Grasso, in sicer kot posvetilo svojemu — državnemu pravdniku.

Najbogatejše ženske na svetu: Retty Green ima 320 milijonov; za njo pride Russel Sage, ki je svoj čas podedovala 340 milijonov, a je veliko izdala v dobrotelne namene; Kruppova hči, gospa pl. Bohlen, ima 320 milijonov premoženja; Anne Weightman Walker 240 milijonov; meksikanka Creel ima 20 milijonov letnih dohodkov. Markiza pl. Graham, hči vojvode Hamiltonskega, živi po smrti svojega očeta dohodke premoženja, ki prinaša na leto 2.300.000 kron. Vojvodinja Roxburška je podedovala po svojem očetu 100 mil., baronica Eckardstein pa ima nad en milijon letnih dohodkov. Hči Vanderbilta, grofica Szechenyi, je podedovala 50 mil., Mrs. S. G. Asher pa ima 40 mil. kapitala.

Hitrost 200 km na uro bo imela nova električna železnica, ki jo grade na progi New York-Philadelphia-Pittsburg.

Novo božično pečenko si bodo letos privoščili bogati Anglieži, namreč labodjo. Ta pečenka je bila sicer že v srednjem veku v »modi« in z vsem prenasičeni moderni človek je zopet segel po njej, kakor po marsičem drugem srednjeveškem... Dobro izpitan labod stane 45—50 kron. Razume se, da bode kralj Edvard tudi to modo »skoz naredil« in se zanj že dlje časa prav skrbno pita lepega laboda. Kaj poret k temu — poetje?

Umorila in skuhalo meso umorjenega. V neki mali laški vasi blizu Lonciana so našli v jarku truplo Ivana Bussolija brez glave. Dognalo se je, da sta ga umorila njegova žena in njen znanec, s katerim se

je začela pečati, ko je bil mož v Ameriki. Kako sta umorila Bussolija, je gledala štiriletna njegova hčerka. Pa ni bilo zadosti, da sta ga umorila, marveč je ona velik kos umorjenega skuhalo ter postavila na mizo tudi hčerki za večerjo. Sokrivec Pasquini je obsojen v dosmrtno ječo, ona pa na 30 let ječe.

Posledice indijanskih povesti. V bližini Berolina si je 27 dečkov v starosti od 12 do 14 let ustanovilo »Indijansko društvo: Plazeča lisica«. Namen društva je bila — tatvina. V bogatih božičnih izložbah so kradli dečki vse, karkoli se je dalo odnesti; nakradene stvari so spravljali v svoj »wigwam«, to je v nek neporabljen pokrit cesten kanal. Napravili so si tudi duplino iz slame in ločja, kjer so obdrževali svoje pojedine. Pri sprejemanju novih članov so bili zelo previdni in so sprejeli le onega, kateri je prišel k njim s kako ukradeno stvarjo. Policija je končno prišla »Indijancem« na sled in zasačila »Plazečo lisico« ravno pri zajuterkju; to je bil res fin zajutrek: preslaninjena jegulja, jastog v majonezi, kokosovi orehi itd. Pri jedi so se ti evropski Indijanci posluževali finih srebrnih nožkov. Seveda ni manjkalo niti takemu zajuterkju primerne pijače in smodk... Da so se »Indijanci« hoteli vedno bolj izpopolniti, je pričala bogata indijanska knjižnica, ki jo je mej drugim policija konfiscirala v »wigwamu«. — Moralo te zgodbe bi trebalo vpoštevati tudi pri nas!

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 23. dec.

Sejo vodi župan drž. posl. Ivan Hribar. Senikovičeva je podarila mestnim ubogim podeljeno ji nagrado 100 K, 100 K je daroval mestnim ubogim lekarnar Piccoli. (Pohvala.) Društvo Matere božje v Pittsburgu je izjavilo županu pismeno sožalje povodom septemberskih dogodkov. (Dobro klici.)

Mehanične delavnice.

Župan naznani, da se je včeraj dognalo vprašanje o mehaničnih delavnicah, za katere se je poganjala občina 11 let. Ministrstvo si je izbralo za zgradbo oni svet, ki leži med kamniško in gorenjsko železnico. Včeraj se je kupil svet 132.000 m² za vsoto 264.000 kron, kar se vzame na znanje.

Serum za difterijo.

Dr. Oražen predlaga nujen predlog, ker manjka seruma za difterijo. Predlagatelj v daljšem govoru pripoveduje, kako se je iznašlo cepivo proti difteriji, ki ugodno vpliva. Država napravlja cepivo na zavodu na Dunaju, a zgodilo se je, da neka lekarna ni dobila seruma b in c. Tak škandal se je zgodil lani na zavodu za koze. Graja, da država tako povzroča neposredno smrt. Predlaga resolucijo na notranje ministrstvo, da vpliva, da se bodo dobile vse vrste cepiva proti difteriji.

43. žrebanje mest. loterijskega posojila se je vršilo 2. januarja, izžrebanih je bilo 600, ostalo pa v kolesu še 67.055 števil, kar se vzame na znanje.

Končni obračun za cesarjev spomenik se odobri. Dohodki so znašali skupno 34.712 K 78 h, stroški pa: za načrte 1889 K

84 v, Peruzziju 30367 K 88 v, Vodniku 222 K 55 v, Schupplerju 939 K 97 v, mestni delavci 146 K 30 v, razni stroški 586 K 86 vin., skupaj torej 34155 K 40 v. Preostanek se porabi za okrašenje spomenika.

Nov telefon z Gradom.

Telefonski aparati med Mestnim domom in Gradom so postali pomanjkljivi. Poprave so neuspešne. Mora se napraviti nova naprava. Sedanje stanje je provizorično. Ker pa ni najti pokritja potrebnih 800 kron, požarna bramba ne dobi telefona in ostane sedanje provizorično stanje.

Prošnja uslužbencev mestne rešilne postaje

za izredno nagrado povodom cesarskega jubileja se odkloni.

Dobava lesa

za 3letno dobo 1909—1911 se odda tvrdki Zakotnik, klesarska dela tvrdki Vodnik, posipalni material za dobo 1909—1911 dobavita Albert Vodnik in Trpinc.

Relief na dekliškem liceju.

Odkloni se predlog o napravi reliefa na glavni fasadi dekliškega liceja.

Tvrdki Pittel & Braunweter se vrne kavcija, ker je jubilejski most v redu.

Nova železna ograja pri sejmišču se ne napravi v celoti, marveč le nekaj za poizkušnjo, kar bo stalo 1088 kron.

Gasilno in reševalno društvo

prosi za redni prispevek 4000 K in izredni prispevek 1320 K za nakup zimskih plaščev. Policijski odsek predlaga, naj se da društvu 3500 K, za plašče pa nič, ker je to društvena stvar. Turk obžaluje, da se hoče takemu društvu kaj utrgati. Predlaga 4000 K redne podpore, na plašče končno ne reflektira. Lenče pravi, da vsak prizna uspešno delovanje društva. A finance niso ugodne, zakar predlaga, naj se Turkov predlog odkloni. Poročevalec dr. Bleiweis naglašja, da se je tako že dalo 500 K več kakor druga leta. Za Turkov predlog glasuje le občinski svetnik Turk in obvelja odsekov predlog.

V kurz za pouk slaboumnih otrok

na Dunaju se odpošljeta dva učitelja, ki dobita vsak po 200 K podpore.

O električni železnici.

Občinski svetnik Likozar se čudi, zakaj da se električna železnica ne ozira na sklep, da morajo voziti vozovi od Koslerjeve vile redno vsakih 7½ minut. Pritožuje se, da ni bil odstranjen sneg in ga marsikateri voz ne obstoji. Župan izjavi, da glede na pogodbo občina ne more enostransko sklepati, zadeva je zdaj v rokah direktorija mestne elektrarne. Revizija tarifa se vrši vsakih 10 let, kar se zgodi prihodnje leto. Če kak voz ni ostal na postajališču, naj navede Likozar priče in številko voza ter čas.

Kdo ima snažiti prostor pred domobransko vojašnico

vpraša Predovič, na kar mu odgovori župan, da deželni odbor. Predovič nadalje prosi za večje žarnice na Poljanski cesti. Župan obljubi, da bo dal to željo na protokol.

Župan vošči končno gospodom občinskim svetnikom vesele božične praznike. Javni sledi tajna seja.

na; al jest na smem tle nč rečt in mam sam za uprašvat, kokr veja, guspud puslanc. Nej m tok puveja, kua uni mislja ud žepana.

»Jest? Jest tud nč na rečem, ampak sam prtrdjem gespud dohtar Taučari, ke sa jh puvedal na nedelskem shode, de je včash najbujš al najdalš govornk najslabš pulitk in sa gutout s tem na gespuda žepana Hribarja cikal.«

»Dobr sa puvedal, gespud puslanc; na ta viža guvareja usi deplomati in pu tem se spuzna, de sa tud uni hud deplomat. Zdej se pa še naprej puguvorma. Astn, iz kašna rečjo se mislja uni ta nar več pečat u deželnem zборе, gespud puslanc?«

»I, iz bufetam — čm rečt: iz zunajna pulitika in pa ena bulš štarija, alkokr prau-ma mi puslanci, bufet, morma skumanderat,« sa rekl gespud Turk in se ubliznel. »Štarija! Tu je že ena pametna nisu in če uja res dobra štarija skumenderal u deželni zbor, um pa prhodnč tud jest kandederu. Iz zunajna pulitka pa na vem, če se uja u deželno zборе smel pečat, ke zunajna pulitka na šliš u deželni zbor.«

»Kaj? Kua?« zarentačl sa gespud Turk. »Če žiher žepan Hribar u ubčinskem svete delaja zunajna pulitka, pa b ja jes u deželno zборе na smou? Pejđ se sulit, Pepe! Če jest enkat rečm: jest um u deželno zборе delu zunajna pulitka, pa ja um delu in tu je kokr prbit. Jest čm u deželno zборе nadumestvat gespuda že-

pana, zdej ke ga ni tle; tu sm se naprej uzeu in nubena zauba u pumaga. Iblana more bt dobr zastopana u deželno zboro, če prou žepana tle ni, ga na sme nubedni pugrešat in ga tud na bo. Tu sm jest tud žepane u ksiht puvedu, ke me je pred ta oska vultitja pu telefone h seb publiku, če je prou zavle tega neki ksihte rezu, kokr de b mu na blu prou. In tku puvem tud teb, Boltatu Pepe, tu u ksiht, pa rec kar češ. Tu je moja sveta doužnost in kokr prau pesnk Gregorič: »Doužan ni sam, kar veleva mu stan; ampak tud kar zapije, je člouk plačat doužan!« Zdej ni u celmo deželno zboro u naš strank nubenga, de b ta reč zastopu. Lenarčič ni za ta reč, ke nima putrebneh zmožnast in še sojih kepčij na more prou kumenderat; Supančič p še biu, pa ma preveč iz tožbam za upraut, tku de tud iz nim ni nč; Gangelbert Engl ima pa soj klub, vkerem sam seb soje pesem naprej prnaša; Pirc spet preveč na klerekalna plat uleče in se je že clu iz »Sluvenam« puglihu, tku de se tud najgna ni za zanašat; Plantan se pa »a primori« na more z mana glihat, kar s ti, Pepe, že tud sam sprevidu. Knez pa spet sam prau, de se mu ud pulitke še nekoč ni sajnal, dokler ni ratu naš kandedat. No, dohtar Uražen, ta b še biu, ta jh ma za ušesm, več kokr usi ta druh in se tud na use šraufe zastop; ta b že vlada znou spet puglihat, de b na bla usa zveržena, kokr je že marskerga puglihu, ampak usega tud na more en člouk sam, pusebn, ke se

na vé, če b mu tou dohtar Taučar pumagat zunajna pulitka ugajnat, ke ma iz notrajna tulk za upraut, de učas na vé, ki se ga glava drži, ke usak na druga plat uleče in kedr spet use iz velika muja skp slika, mu pa žepan puirderba. Dohtar Uražen bo pa tku pud mana, ker bom jest prevzeu lifrnge za bufet in mu bom dau per čas. Tku je, viš, lub moj Pepe! zdej pa rec, če na u res treba men vajet u roka uzet.«

»Ja, gespud puslanc, zdej pa že vidm, de maba spet uni prout; sam na enga sa pa puzabil. Kaj je iz dohtar Trillarjam? A ta tud ni za taka reč?«

Gespud puslanc Jože Turk sa na ta uprašajne sam iz roko zamahnel, kokr de b tli kašna muha ujet, rekl pa nisa nubene besedece.

»Buh loni za pujasnil, gespud puslanc! Zdej nej m pa še drlaubaja uprašajne, kuku kej uni mislja ud deželneh financ?«

»Kua pa mene brigaja finance! Tle puglej, pol pa guvor!« In gespud puslanc sa prulekl iz varžeta en tku velek priftošl, kokr kašn nudlpret in udaril iz nim pu miz, de sa se usi tist puperi, ke sa mel iz nim priftošl nabasan, pu tleh raztresl. Ke sm jh pumaga gespude puslance puherat pu tleh, sm pa vidu, de sa sami frohtbrifi ud štajnkolna; no, pa sm se tku naredu, kokr de b nč na vidu. »Astn, zdej s vidu financ! Mam pa tud še zlata lukna, in dokler mam zlata lukna, se m še ni treba ubijati iz financam in tud nubeneh dijet ket pu-

slanc na maram, ampak jh um pu špenderu za puspraulajne snega, de na u taka kulubocja pu cestah, de se žvau in ldje martraja, ker morja hodet cufus, ta drugeh pu um pa punucu, de s um Erzinuga Gustlna držu za sojga tajnka. Sej, če ma žepan sojga tajnka, za kua b ga pa jest na mou. In Erzinu Gustl u ta nar mn tku dobr tajnk, kokr je žepanu. Tku je, prijatu Pepe! Zdej s mende use zvedu, kar s tou zvedet ud mene; zdej pa merki, de uš tud dobr puvedu u »Sluvence«, kar sm t puvedu, de na uš spet use, narobe ubrnu, kokr je toja navada, kedr ud mene kej puročaš. Če uš fajm puvedu, ga uma pa ruklna zdela u praznkeh ene par litrčku skupi in pa ene par paklu turškega tubaka se tud lohka troštaš; sej veš, de jest nism umazan. No, pa se uva že še pumemila; pa prid h men na putice u praznkeh. Letas jh uma mel iz nularce in pa ta narbl fajm ruzin, tku de se t na u treba bat, de b t u želodce ubležale. Pa še Štefeclna iz saba prpel, če ga uš kej vidu. Zdej sma se tku zmenil, kar nas je ta noveh puslancu, de u usaka nedela en druh puslanc Štefeclna na kusiu puvalu. Ta nedela sm pa glih jest na vrst, de ga puvalu in u glih prou, če skp prideta, sej mende uš tud ti znou pr gspod kost?!

»Um pa tku frej, gespud puslanc, pa um pršou. O, jest zna pa na use viže in u ush sluvanskeh jezikeh

Boittatu Pepe iz Kudeluga.

Na delo za „Domoljuba“!

Kakor je naše kmečko ljudstvo temelj našega naroda, tako je »Domoljub« kot njegovo glasilo eden izmed najvažnejših časnikov. Zdravo berilo, to je tisto čudovito zdravilo, tisto razkuževalno sredstvo, ki je močna bramba proti vsakteri dušni bolezni, ki preti ljudstvu od zunaj — n. pr. liberalne in socialnodemokratske zmote — pa tudi od znotraj, kakor so nagon k lenobi, pijančevanju itd. Nedvomno gre velik del zasluge, da se je naše ljudstvo kar v celoti oklenilo v političnem in gospodarskem življenju S. L. S., — stranke, katere krščansko-socialni program nam je porok njene notranje vrednosti in upravičenosti, — velik del te zasluge, pravimo, gre baš »Domoljubu«. Pravi ljudski prijatelj mora biti vesel vselej, ko vzame v roke to naše ljudsko glasilo, ki s tako vneto dela za vzbujenje našega kmeta v političnem in gospodarskem oziru, za njegovo pravo izobrazbo. Dopisi pričajo, da ljudstvo ume ta klic in mu navdušeno sledi . . . Sedaj bo imel list še posebno gospodarsko prilogo: »Naš kmečki dom«, namenjeno gospodarjem, gospodinjam in dekletom; v »Društveniku« pa se bo razpravljalo o vseh društvenih vprašanjih in nalogah, bodisi rajfajznovkah, živinorejskih in drugih društev. Z eno besedo: List bo kmetu desna roka, najboljši prijatelj in zvest in razumen svetovalec v vseh zadevah življenja. Kdor torej resnično ljubi naše ljudstvo, kdor je resnično vnet za njegov napredek, ta naj smatra za svojo krščansko in narodno dolžnost, da razširja in uglaja pot »Domoljuba« v najširše vrste naroda. Zlasti apelujemo na preč. gg. dušne pastirje in pošteno krščansko misleče učiteljstvo na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in v slovenskem Primorju, da privovarjajo ljudstvu, da se naroči na »Domoljuba«. Vsak bodi prepričan, da vrši s tem pravo kulturno in narodno delo. List se naroča v »Katoliški tiskarni« v Ljubljani in stane za vse leto samo 3 krone.

„Bogoljub“.

Pri našem stremeljenju za napredkom treba, da delamo na vseh poljih. Prav posebno pa ne smemo zanemarjati praktičnega krščanstva. In to gojiti ima med našimi listi namen »Bogoljub«.

Od leta do leta napreduje »Bogoljub« po obliki in vsebini, kakor tudi po številu naročnikov. V 6. letu svojega izhajanja jih je imel 15.000.

Mi še vedno preveč ljubimo tuje reči. So ljudje, ki še vedno radi poslušajo pridigo, pa samo, če je — nemška. Tako se dobé po mestnih hišah tudi nabožni listi, pa le nemški. In vendar se naš »Bogoljub« lahko gre kosat s podobnimi nemškimi listi. Ne dobite ga nemškega lista, ki bi za to ceno toliko nudil kakor »Bogoljub«. Odlikuje ga velika mnogovrstnost, poljuden pa krepak jezik in primerne slike. Letos je dobil novo naslovno sliko in je obrezan. Naša najbolj razrasla organizacija Marijinih družb ima v njem svoje glasilo.

Naj bi našel mesto v družbi drugih naših listov po mizah vseh vernih naših družin kakor na deželi tako v mestu!

Zadružna organizacija za vnovčenje živine.

Ugodna rešitev kmečkega vprašanja leži v zadružni organizaciji, to je danes pač vsakomur jasno. Bolj popolna ko je je veriga te organizacije, bolj tesno ko oklepa kmečki stan, boljše bodo naše gospodarske razmere. Danes hočemo opozoriti na načrt za važen nov korak naprej v kmečkem zadružništvu in sicer na polju živinoreje.

Z živinorejo naš kmet stoji in pade; zato je silno važno, da se mu zagotove vse koristi, ki jih more od nje imeti. Precej se je že storilo s preskrbo dobre plemenske živine, z mlekarstvi zadrugami itd., sedaj pa je treba tudi organizirati prodajo klavne živine na način, da bo kmet spravil ves dobiček in bo obvarovan pred brezvestnimi špekulanti. Danes je kmet pri prodaji živine izročen na milost in nemilost mesarjem, živinskim trgovcem in poleg tega še različnim mešetarjem; vsi ti mu diktirajo cene za njegovo živino, zlasti še tedaj, ako je v denarni stiski ali celo enemu ali drugemu gori naštetih kaj dolžan. Kmet ne vé, kakšna je cena živine na drugih trgih, in če bi tudi vedel, bi si nasproti dogovorjenim mesarjem in živinskim trgovcem ne mogel pomagati. Drugačna pa je stvar, ako kmetje ustanove zadruga za prodajo živine, kar ravno sedaj priporočamo »Splošna zveza poljedelskih zadrug v Avstriji«.

Ta zveza je že lanskega oktobra otvorila na dunajskem semnju sv. Marksa postavljeno za vnovčenje živine ter je prodala

do 21. oktobra letos 11.086 glav živine za 2.547.379 kron. Živino so ji pošiljali ali njeni nalašč za to nastavljeni zaupniki, ali posamezni kmetje sami ali pa razne kmečke zadruge. Seveda pa osrednja postaja na Dunaju sama ne zadostuje, marveč je treba v vseh večjih mestih — pa tudi na deželi — ustanoviti zadruge za vnovčenje živine. Te zadruge bodo potem sprejemale živino naravnost od svojih zadružnikov, pa jo bodo tudi naravnost prodajale bodisi mesarjem ali pa velikim zavodom, n. pr. bolnišnicam, vojašnicam i. dr. Ker bodo natančno poučene o vseh tržnih cenah in drugih tržnih zadevah ter neodvisne, bodo lahko živino prodajale po najvišjih cenah.

Glede sprejemanja živine od zadružnikov sta možna dva načina: 1. da zadruga živino od zadružnikov kupi in takoj plača ter potem prodaja na svoj lasten račun, ali pa 2. da zadruga sprejme živino le v prodajo na račun zadružnikov ter plača živino še-le po prodaji. Izkušeni možje pravijo, da je vsaj za prvi čas priporočati drugi način; kajti drugače prevzame zadruga prevelik riziko ter mora ravno vsled tega pritisniti ceno, ki jo izplača kmetu za živinčce. Ako pa se na ta način ne zavaruje proti možni izgubi, t. j. proti nenadnemu padcu cen na osrednjih tržiščih, tedaj bi lahko trpela škoda, ki bi jo končno morali poravnati zadružniki iz svojega. Zato naj zadruga kmetu le posreduje prodajo živine; na ta način se sama obvaruje propada, kmet pa dobi za živino najvišji znesek, ki ga je bilo možno doseči.

Kar se tiče delokroga zadrug, je priporočati, da naj bo delokrog dovolj obsežen, da bo zadruga redno dobivala dovolj živine od svojih zadružnikov ter bo isto mogla v kratkih rokih — morda vsak teden — odpošiljati v polnih vagonih. Na ta način se je najlažje obvarovati prevelike škode; ako kje nenadoma pade cena živine, je bila prizadeta le ena pošiljatev, druga pa lahko ta zgubiček takoj zopet popravi. Zlasti važno pa je dalje to, da velika, močna zadruga lahko nastavi izvežbanega poslovodjo, ki bi vso svojo moč posvetil zadrugi. To je za splošno dobro zadruga potrebno, zato naj se že pri ustanavljanju misli na to in si zagotovi sposobne osebe za vodstvo zadruga sploh ter posebej za kupčijske posle. Misli naj se tudi na ugodne železniške zveze ter naj se zlasti sedež zadruga postavi v kraj, kjer so na razpolago dobra prometna sredstva.

Zadruga mora dalje temeljiti na prisilni oddaji živine od strani zadružnikov; kajti drugače bi kak prefrigan kmet najboljšo živino prodal mesarju ali prekupecu, ki bi jo lahko dobro plačala, zadrugi bi pa oddal najslabša živinčeta, pa še morda zahteval, da dobi zanja toliko, kolikor mu je mesar dal za izvrstno živino. Izkušnja je to potrdila, in kjer niso uvedli prisilne oddaje vse klavne živine brez razlike, je zadruga prej ali slej propadla.

Sedaj pa še nekaj o stroških zadruga za vnovčenje živine. Mnogi namreč mislijo, da so upravni stroški zadruga tako veliki, da po odbitku istih kmetu ne ostane mnogo ali nič več, kakor če bi bil živino sam prodal mesarju ali prekupecu. Temu pa ni tako; kajti mesar in prekupec imata z nakupom in prodajo živine še mnogo več stroškov, nego bi jih imela zadruga. Saj se morata voziti iz kraja v kraj za živino, držati in plačevati mešetarje in gonjače, hlevnino itd. Zadrugi pa bi kmetje sami pripeljali živino o pravem času, da jo lahko takoj odpošlje na svoje mesto; vse bi vodil en sam poslovodja. Jasno je torej, da bi tudi zadruga lahko prišla na svoje stroške, ako prideta mesar in prekupec, ki pri tem navadno tudi obogatita. Kmet bi pri tem dobil pošteno plačano živino, pa še marsikak novičič od čistega zaslužka zadruga.

Take zadruge že obstoje v velikem številu na Nemškem in v drugih naprednih državah, in kmetje se v njih izvrstno počutijo. V Avstriji imamo razven s početka omenjene osrednje postaje na Dunaju enaki postaji za prodajo klavne živine v Lvovu in Krakovu; na jugu se snuje taka zadruga v Buzetu.

Dunajska zveza pa je v najnovejšem času poleg prodaje klavne živine uvedla tudi posredovalnico za prodajo plemenske in rabne živine, katere se morejo poslužiti tako posamezni kmetje kakor zadruge. Zvezina posredovalnica sprejema naznanila o kupnih in prodajnih ponudbah, katere potem zainteresentom prijavlja; kupčij pa ne sklepa sama, marveč le seznanja kupce s prodajalci in obratno, ki potem neposredno izvajajo kupčijske posle med sabo. Naznanila oglašva vsakih 14 dni in sicer vsako naznanilo samo enkrat; vendar pa se naznanilo lahko ponovi. Interesenti pa so dolžni vsako kupčijo, ki so jo sklenili po posredovanju zveze, isti takoj prijavit ter se pri

tem poslužiti tiskanega vzorca, ki ga daje zveza na razpolago. Nihče pa ni prisiljen, da bi kupčeval z živino le s posredovanjem zveze, čeprav se je pri njej oglašil, marveč lahko živino prodaja komurkoli in kupi od kogarkoli. Te posredovalnice naj bi se posluževali tudi naši ljudje.

Kar se tiče snovanja zadrug za prodajo klavne živine, bo to imelo med nami Slovenci tem manj težkoč, ker smo na polju zadružništva že precej udomačeni ter imamo že svoji izvrstni zvezi: Zadružno in Gospodarsko. Treba je le, da se naši gospodarji zavzamejo za stvar, se v svojih »Kmečkih zvezah« natančno dogovoré o delokrogu in sedežu zadruga, potem pa sporoče »Zvezi« v Ljubljano, da hočejo ustanoviti zadrugo za prodajo klavne živine. Pravila in vse drugo jim bo potem »Zveza« preskrbela. Slovenski kmetje, pokažite tudi v tem, da si hočete sami pomagati iz bede v blagostanje.

Idrijske novice.

i **Televadne odseke** nameravajo napraviti, kakor so poročali že listi, socialni demokratje. To bi bilo popolnoma odveč, ker Sokol opravlja njih dela po Kranjskem. Naš Julče je tudi volil mednarodnega socialista. V sosednji občini Dole, kjer županuje pl. Premerstein, je bilo tudi 16 socialnodemokratskih glasov, od katerih jih je baje zapisal dve tretjini občinski tajnik, ki je tudi plemenite krvi ter nastopa v sokolskem kroju. Živela mednarodna narodnost Sokolov!

i **Opekeli** se je strahovito notarski koncipient Francelj Tavzesov. Napravil je bil v svoji neskončni ljubezni do delavstva ovadbo na sodišče proti mirnemu, poštememu delavcu Gr. Balantu. Dosegel je v resnici toliko, da je tožilo državno pravdnništvo Balanta radi hudodelstva po § 87. Pri obravnavi se je Tavzes nesmrtno blamiral. Balant je bil oproščen hudodelstva ter obsojen radi prestopka na celih 10 K. Kdo pa bo odškodoval delavca za stroške, ki jih je imel in ki pač niso tako neznatni? Bo pač Tavzes toliko takten, da poravnava sedaj škodo, ki jo je povzročil s svojo neumestno ovadbo. Razsodba je tudi pošten nos našemu funkcionarju pri sodišču, ki je tako hitel z zahtevo, da se Balanta izroči državnemu pravdništvu.

i **Socialni tečaj** se je prav lepo izvršil. Udeleževalo se je predavanj od 30 do 50 moških in mladeničev. Diskuzija ob koncu predavanj je bila kaj živahna. Tečaj je pokazal, da bi bilo na mestu, ako bi strokovno društvo redno uvedlo taka predavanja, po katerih naj bi se vršil razgovor.

i **Ogorčenje** so izrekli zborovalci na socialnem tečaju notarskemu koncipijentu Fr. Tavzesu, ker je napravil proti delavcu ovadbo, in proti občinskemu tajniku Jul. Novaku, ker je delavca v službi izžival. Drži naj se občinske pisarne! Prav pametno!

i **Darežljiva Idrija**. Za revno mladino se je ta mesec v Idriji veliko storilo. Že poleti je napravila dekliška šola veselico v prid revnim učenkam, 2. dec. pa deška šola enako. Ker je tudi občina za vsako šolo prispevala s 400 K, je bilo 65 učencev in približno toliko učenk obdarovanih z obleko in obutvijo.

i **Otroški vrtec** je tudi pobiral darove za naše najmlajše meščane in precej nabral. Marsikateri je nesel domu nove čevljičke, ali drugo koristno blago, ki ga bo varovalo pred mrazom.

i **Marijina družba za dekleta** tudi zbira vsako leto doneske pri različnih prilikah, da s temi nakupi blaga. Članice, izurjene v šivanju, pa potem brezplačno priproje obleko tovarišicam, da jih lahko sv. Nikolaj obdari s tem, kar jim je najbolj potreba.

i **Vincencijeva družba** je tudi letos navadno veliko izdala za bolnike, ki oslabele potrebujejo boljše hrane, a si je sami ne morejo nabaviti, društvo za otroško varstvo izdaja vsaki mesec precejšnje svote za razne potrebe nepreskrbljenih otrok, ki bi drugače hiral ali bili zapuščeni.

i **Dunajski čipkarski tečaj** nam je poslal o priliki cesarjevega jubileja 1000 K, ki se je v gotovini razdelil med učenke tukajšnje čipkarske šole. Bilo je letos navadno jubilejno leto, a izredno mnogo se je ravno v našem mestu letos storilo v podporo ubogim, zapuščenim in nepreskrbljenim. Revni smo sicer večinoma Idrijčani, a ravno radi tega čutimo tolikanj globokeje z onimi, ki so v večjem pomanjkanju, kakor mi. Pravijo, da se primeroma nikjer na Kranjskem toliko ne žrtvuje za domače potrebe, kakor v našem mestu. Naj bi le tako tudi zanaprej ostalo! In zato želimo vsem dobrotnikom vesele praznike in srečno novo leto!

i **Občni zbor »katol. političnega društva za idrijski sodni okraj«** bode v nedeljo, dne 10. januarja, ob 4. popoldne v Didičevih prostorih.

Varnostne in šolske razmere v Istri.

(Dopis iz Istre.)

Dopis v »Slovencu« pod zaglavjem »Slabe varnostne razmere« je vendar obrodil povoljen uspeh. Radi javnosti so se zganile dotične oblasti. Pomnožile so orožnike na orožniških postajah. V Tinjanu, kjer so bili prej največ štirje orožniki, jih je sedaj deset, a govori se, da jih pride še pet. Ako bi ne zadostovali orožniki, pridejo baje vojaki v vse tiste vasi, kjer se je kradlo in ropalo. Ljudstvo je dotičnim oblastim zelo hvaležno za njihove korake, a obžaluje, da so se oblasti ganile šele ob 11. uri, saj so vse vedele. Uljudno vprašamo dotične oblasti: kdo bo sedaj povrnil ljudem vse, kar se jim je ukradlo: ovce, jance, kokoši, krave, vole, junce, teleta, vino, vozove, slanino itd.? Kako bodo živeli oni okradeni ljudje v tem slabem letu, v katerem še vode nimajo? Edino, kar imajo, je vino, a ga noče nihče kupiti, dasi je isto pod ceno. Počasnost nikakor ni bila umestna v tem pogledu. Kako je bila pomnožitev orožnikov potrebna, izhaja iz sledečega.

Dne 6. t. m. po službi božji okoli 10. ure dopoldne sta šla 25-letni France Radetič in 21-letni Miho Jelovac, oba še nezohena, rodom iz Kringe, kras. Nedeljsko oblečena sta jo udarila v tinjansko župnijo proti vasi Bašiči, ležeči ob cesti, ki vodi iz Pazina v Poreč. V ti vasi imajo namreč veliko ovac. Nedaleč od te vasi sta prežala na ovce, ki so bile na paši. Posrečilo se jima je ukrasti 30 ovac, ki jih je gnal Miko Jelovac dalje na varno mesto. Na vpitje pastirice so ljudje udrli za njim. Slučajno je bil blizu tudi orožnik. Ko je tudi ta stekel za Jelovcem, je ta tiral ovce, kar je mogel. Ko je pa videl, da ne more ovac rešiti, jih je pustil in pobegnil. Francetu Radetiču pa se je zdelo, da sta premalo ukradla, zato je prežal še na druge ovce, ki so bile na drugi strani na paši. Posrečilo se mu je priti do njih. Ko jih je pa začel s kapo razganjati, so začeli pastirji vpiti na vse grlo. Na to vpitje je prišel nek mož in je vjel tatu. V trenutku je prišlo veliko ljudi skupaj. Tatu so privezali za murvo ter ga neusmiljeno, ali zaslužno pretepali. K sreči je prišel orožnik, ki je tatu ljudem iztrgal in odvedel v zapor, drugače bi ga bili ubili. Druzega skoro ni niti zaslužil. Radetič ni nič vedel, da so vzete ovce Jelovcu, a Jelovac ni vedel, kaj se je pripetilo Radetiču. Ponoči je prišel Jelovac domu in šele drugi dan je zvedel, da je Radetič že pod ključem. Jelovca so prišli orožniki večkrat iskat, a se je skrival, naposled so ga našli skritega v sodu ter ga odvedli v zapor.

To je nađepolna mladina. Taka je mladina, ki ne mara za šolo, a šolske oblasti ne silijo staršev, da bi pošiljali otroke v šolo. Čemu je neki krajni šolski svet? In čemu okrajni šolski svet? Ako hoče otrok, gre v šolo, ako noče, ostane doma. Ako starši hočejo, pošljejo otroka v šolo, ako nočejo, ga držijo doma. Neki učitelj v Vlašariji je dobil od okrajnega šolskega sveta ukor zato, ker je prijavil 53 očetov, da ne pošiljajo otrok v šolo. Kaj takega je v sedanjem veku mogoče edino v tužni Istri. Poslanci, kje ste? Ali vam ni pri srcu mladina!

Tudi dne 6. t. m. sta pasli dve deklici ovce. Prišli so k njima črna namazani lopovi. Deklici so pretepli, vrgli v jamo, isto pokrili z lesom in odgnali ovce. Istega dne so prišli v noči v isto vas, iz katere ste bili zgoraj omenjeni deklici, ukrast ovce drugemu kmetu. — Ako se kaj dogodi v kakšnem mestu, se precej stori vse mogoče za varnost imetja meščanov, a dobro kmečko ljudstvo se je toliko časa puščalo na milost in nemilost tatovom in roparjem. To je delalo zelo slabo kri. Zaupanje v dotične oblasti je rapidno padalo.

S strahom gledajo ljudje v bodočnost. Vse poljske pridelke je uničila suša. Ljudje bodo silno stradali, ako ne prodajo vina. Slovenci, pridite po vino. Kdor pa ne more priti, naj se obrne na župni urad v Krinji, ki rad posreduje brezplačno. Kdor vzame od teh revežev vino, stori veliko delo usmiljenja.

Darovi.

poslani »Slovenčevemu« upravništvu. Za narodno šolo v Št. Jakobu v Rožni dolini.

Slavno županstvo občine Borovnica 25 kron.

Za obmejne Slovence.

Franc Vihtelič nabral v katoliški knjižgoveznici 66 vin.; preč. g. Nikolaj Stazinški, župnik, 5 K; Mohorjani frančiškanov v Ljubljani 8 K 50 vin.; preč. g. Adolf Knol, župnik, Kolovrat, 4 K.

Za »Slovensko krščansko-socialno zvezo v Ljubljani«.

Gdč. Marija Vider, Boštanj, Radna pri Sevnici, je poslala 2 K.

Za stradajoče visokošolce.

Urednik Klemenčič 10 K; učiteljstvo v Prečni pri Novem mestu 8 K.

Za žrtve.

G. Ivan Grobelšek, mestni kaplan, v Slovenski Bistrici nabral med slovenjebistriškimi Slovenci 60 K; Iz Clevelanda 75 kron.

Prilepljajte na vse božične in novoletne čestitke kolek na korist obmejnim Slovencem, katerega je založila „Slovenska kršč.-soc. zveza“ v Mariboru.

AVSTRO - OGRSKA.

Industriji protestirajo.

Stalni odbor treh industrijskih zvez je podal izjavo, v kateri ostro protestirajo, ker jim je poslanec Pantz očital v državnem zboru, da industrija ne postreže inozemstva tako, kakor bi morala. Industriji nameravajo sklicati tudi shod industrijev.

Schönaichov odstop. — Bančno vprašanje.

Poročila o Schönaichovem odstopu so prenapljena. Odstopil bo le, če ostanejo pogajanja o pomnožitvi armade brezspesna. Avstrijski odpor proti pomažarevanju armade povzroči, da bodo o vojaških vprašanjih dolgo mešetarili. Wekerle se pogaja s Schönaichom, z Aerenthalom se je posvetoval o zunanjem položaju dve uri. Wekerle upa, da se že še izboljša položaj glede na vojaška vprašanja.

Aerenthal o položaju in o vojni nevarnosti.

Aerenthal je nekemu uredniku »Ruskega Slova« narekoval sam svoje mnenje o sedanjem zunanjem političkem položaju. Glede na Balkan se je izjavil: Francoska, Angleška, Rusija in Italija hočejo za odpravo težko konferenco. Avstro - Ogrska je pogojno za njo. V tem smislu se vrše prijateljska pogajanja z Rusijo. Avstrija, Nemčija, Italija in Angleška soglašajo, da se mora konferenčne razprave prej določiti. Glede na vojaške odredbe naglašava Aerenthal, da je izzivala Srbija več tednov po hujškajočih člankih, govorih, potovanjih diplomatov. Nič se ni storilo, ko je pozvala Srbija pod orožje rezervnike, rekrute in organizirala čete, da vde-rejo v Bosno in Hercegovino. Šele potem, ko nam je neka visoka oseba v Belgradu zagrozila z vojsko, če ne odjenjamo in so se začele pojavljati posledice hujškanja v našem obmejnem ozemlju, smo se začeli pripravljati na obrambo, a počasi in previdno, da nikogar ne prestrašimo. Sploh hočemo sedanjo krizo rešiti mirno, kar dokazuje sklep min. sveta, da se svetuje zbornicam, naj odobrita trgovinski pogodbi s Srbijo in s Črno Goro.

Košutovo zdravje.

Košutovo zdravje se je tako poslabšalo, da pred dvema tednoma ne bo zapustil postelje.

Delavski svet.

Delavski svet se je izjavil za vpeljavo monopola vžigalic. Obenem je sklenil naprositi vlado, naj se socialna zavarovalna postava še enkrat predloži delavskemu svetu.

Vstop v vojašnice omejen.

Vojno ministrstvo je z ozirom na soc. demokratsko agitacijo omejilo vstop civilistom v vojašnice.

Avancement rezervnih častnikov

ob Novem letu se izvrši po novih predpisih. Poročnik ne postane noben enoleten prostovoljec, pač pa imenujejo 3000 rezervnih zastavonoš (Fähnrich) za poročnike, 3000 enoletnih prostovoljcev postanejo kadeti in 1200 kadetov zastavonoše.

Božičnih daril za vojake v Bosni in Hercegovini

je dunajsko in graško časopisje nabralo že veliko število. Samo gospa pl. Vesbach na Dunaju je odposlala 100.000 K. Zbirke posameznih listov so uprav ogromne. Izšle so tudi posebne »vojaške znamke«, na korist avstrijskim vojakom ob avstroogrski meji.

NESRAMNOST LAŠKE IREDEnte.

Dunajski »Vaterland« poroča: Kako globoko je v Italiji sovraštvo proti Avstriji, priča poročilo iz Rima, da je te dni visela v dvorani častnikarskega sindikata slika Oberdankova, pod to sliko pa fotografija našega cesarja, obešena na vrh.

Ker slike niso odstranili, so ondodni avstrijski častnikarji izstopili iz sindikata.

SOCIALNO - DEMOKRATIČNE STROKOVNE ORGANIZACIJE V NEMČIJI so izgubile okoli 80.000 članov, in to v času, ko je industrija v Nemčiji na višku.

NEMIRI V PERZIJI.

Angleži in Rusi so zopet zahtevali, naj šah uvede ustavo.

SPORAZUMLJENJE NIZOZEMSKA Z VENECUELO.

Vojna nevarnost med Nizozemsko in Venecuelo je odpravljena. Venecuelska vlada je odpravila protihibitivna sredstva. Gomez je zdaj gospodar Venecuele. Castrov pristaši so zaprti. Castro je dobro vedel, da pade in je zato pobegnul in ima svoj denar na varnem. Njegova posestva bodo zaplenili.

INDIJSKA REVOLUCIJA.

Indija se pripravlja na revolucijo proti Angležem. Vstaši delajo zdaj z bombami. V ponedeljek je bila vržena bomba v vlak, s katerim se je vozil kalkutski državnik Hume, ki k sreči ni bil ranjen.

Z BALKANA.

Tajna pogajanja Rusije z Avstro-Ogrsko.

Uradna »Rosija« objavlja danes vsebino okrožnice Izvolskega ruskim zastopnikom pri vevlastih o konferenci. Nota naglašava potrebo konference in naznanja, da se sprejme Aehrenthalov predlog, da se mora doseči sporazumljenje pred konferenco. Nota naglašava, da je postopanje Avstro - Ogrske in Bolgarije poostrilo položaj na Balkanu.

Pogajanja med Turčijo in Avstro-Ogrsko.

Pogajanja med Turčijo in Avstro-Ogrsko so se pričela v ponedeljek. Ni še gotovo, če se odškoduje Turčija v denarju. Kljub pogajanjem traja bojkot dalje. Preganjajo se osobito rdeči fesi, ki se izdelujejo v Avstriji.

Turško prestolonasledstvo.

Prestolonaslednik Rešad Efendi se je odpovedal prestolonasledstvu. Prestolonaslednik postane sultanov sin Buran Ed-din efendi.

S srbskega dvora.

Kralj Peter se je spri s svojim bratom Arsenom in mu odtegnil letno apanažo 50.000 frankov. Kraljeva okolica je za to nevoljna, ker je Arzen svoj čas kralja tako podpiral, da se je finančno uničil. Srbski prestolonaslednik ima nov škandal. Jurče je bil v zvezi z ženo nekega artiljerijskega stotnika, ki je našel Jurčetova pisma in zahteval pojasnil. Jurče mu je odgovoril z zausnico, stotnika so prestavili iz Belgrada.

Izmišljeno srbsko poročilo.

Poročilo belgrajskega »Malega žurnala« o spopadu Svabov s Srbi pri Bjelini, ob katerem naj bi bilo ubitih in ranjenih več oseb, je popolnoma izmišljeno.

Bolgarija grozi Turčiji.

Bolgarska vlada izjavlja, da izzivlja Turčije in protibolgarski bojkot lahko povzroči zapletljajve.

Turški častniki v ameriški mornarici.

Turčija pošlje na vsako ladjo ameriškega brodovja 16 ladij po 2 častnika, ki potujeta z brodovjem v Ameriko.

Hujškajoča igra.

Srbski dramatični pisatelj Nučić je napisal hujškajočo igro »Hadži Loja«, katero sedaj s posebnim veseljem igrajo v Belgradu.

Dnevne novice.

+ **Slovenci — naročajte »Slovenca«!** Vse prijatelje »Slovenca« prosimo, da v dneh pred novim letom store vse, kar je mogoče za razširjanje »Slovenca«. **Posebno vse zaupnike S. L. S. prosimo, da žrtvujejo nekaj časa za agitacijo v prid »Slovenca«, kajti veliko razširjenje strankinega dnevnika je vsaj tolike važnosti kot dobro uspele volitve!** Koliko gradiva zastaja pri »Slovenca«, ker je list premajhen — preskrbite, da se število naročnikov bolj pomnoži, imeli bodete še boljšega »Slovenca«! Že sedaj pa je »Slovenec« v hitrem poročanju konkuriral tudi z večjimi in mnogo dražjimi listi. Da se še bolj izpopolni, to hoče skrbeti v novem letu. **Vsi Slovenci na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem, oprimate se bolj kot dostej »Slovenca«!** V naše družine »Slovenca« — kjer ne zmore ena naročnina, naj se jih naroči več skupaj! Čim bolj bodo povsod utrjena načela, katera vedno zvesto zastopa. **Prosimo tudi vse odbornike naših izobraževal., gospodarskih društev ter telovadnih odsekov, da si pred novim letom razdele v vsaki občini agita-**

cijsko delo za »Slovenca«. Naj bi to delo rodilo lep uspeh — da bi »Slovenec« ob novem letu mogel reči, da so naši somišljeniki zanj vsaj toliko naredili, kakor narede za svoje časopisje ob novem letu člani nemškega krščansko-socialnega »Pijevga« društva. **Delo za razširjenje našega dnevnika »Slovenca« bodi sedaj najnujnejše delo!**

+ **Napredek krščanskega slovenskega časopisja. — Glasilo za kmečke gospodaje. — List za dekleta in žene. — Glasilo za naša izobraževalna društva.** »Slovenec«, »Domoljub«, »Mladost« in »Bogoljub« značijo štiri markantna znamenja na potu razvoja ter napredka krščansko-demokratske misli med Slovenci. Ni ga leta, da ne bi ta naša tiskovna organizacija, ki ima v novi »Katoliški tiskarni« v Ljubljani veličasten dom, kakor ga nima zlepa nobena druga naprava na celem slovenskem jugu od Gradca do Sofije, storila koraka naprej. Tako tudi letos. Z novim letom 1909 bo namreč »Domoljub« vsak mesec prinašal prilogo »Naš kmečki dom«, ki bo posvečena našim gospodarjem, gospodinjam in dekletom. Že v prihodnji številki, ki bo zadnja v letošnjem letu, prinese »Domoljub« prvikat to prilogo, da naši kmečki prijatelji vidijo, kako si to mislimo. Pa še nekaj! Društveno življenje se je zadnja leta tako razvilo, da res kmalu ne bo več župnije, kjer bi ne imeli izobraževalnega društva. Ker je ta društvena organizacija silno važna za ves naš kmečki stan, zlasti za njegovo strokovno in splošno izobrazbo, zato bo tudi »Domoljub« tej stvari v prihodnje posvetil vso svojo skrb. V »Društveniku« bo prinašal članke, ki bodo z dobrimi sveti, pojasnili in podukom šli na roko pri ustanavljanju in vodstvu naših društev. Obenem bo tu mesto za poročila o društvenem gibanju, delovanju itd. — Tako gremo povsodi naprej po staroizkušnem geslu: Z Bogom za krščansko ljudstvo!

+ **Spominjajte se o božičnih praznikih obmejnih Slovencev v vsaki družini, v vsaki veseli slovenski družbi, pri vsakem omizju! Somišljenik opozarjaj na to somišljenika, somišljenica somišljenko. Vsa somišljenik naj daruje v praznikih kak dar obmejnim Slovencem! Darove pošiljajte upravnistvu »Slovenca«!**

+ **Slomska zveza priredi v sredo, dne 30. t. m. zborovanje za člane in somišljenike v hotelu »Union« jutraj.** Na dnevnem redu bodo važne interne zadeve, zato pričakujeva obilne udeležbe. — V Dobropoljah, dne 22. decembra 1908, Jaklič, tč. predsednik; Štrukelj, tč. tajnik.

— **Družba sv. Mohorja.** Blizu se novo leto. Na delo, gospodje poverjeniki! Nabirajmo pridno udov za našo hvalevredno družbo!

+ **Kmečka zveza, pred kratkim ustanovljena za Belokrajino, je priredila prvi svoj shod na Suhoru pri Metliki dne 13. t. m. popoldne.** Predaval je g. sodnik Franc Regally prav temeljito in praktično o poslednji volji ali oporokah. Govorila sta tudi še g. župan Alojzij Mihelčič iz Lokvice o pomenu in koristi »Kmečke zveze« in domači župnik g. Jak. Pavlovčič o volivni reformi za deželni zbor. Udeležba je bila prav obilna. Ljudje so z vsem zanimanjem poslušali ter bili hvaležni gospodom govornikom. Dal Bog, da bi se taki ali jednaki shodi še večkrat vršili, kar je gotovo kmečkemu ljudstvu v veliko korist!

+ **Za slovensko vseučilišče.** V Št. Janžu na Dolenjskem se je vršil v nedeljo dobro obiskani shod v prilog slovenskemu vseučilišču. Shodu je predsedoval tukajšnji g. župnik, poročal pa je medicinec g. Černič. Sprejela se je resolucija za slovensko vseučilišče.

— **Gorenjec** piše na svoji prvi strani čisto: Ponosni Gorenjec in zavedna Gorenjka! Izprašaj svojo vest in prepričaj se, kje imaš naložen svoj denar! Kam zahajaš? Ali v slovensko ali nemčursko trgovino. Slovenec, podpiraj Slovenca! — To so zelo lepe besede, a »Gorenjec« naj oprost, če mu očitamo, da postopa zelo linavsko, ko objavlja ta oklice, obenem pa priporoča svojim bravecem v istem listu pristne ljubljanske nemške tvrdke.

+ **»Edinost«, »Narod«, »Prapor« in podobni listi, ki se vedno najdejo, kadar gre proti cerkvi, napadajo tržaškega škofa Nagla, ker je prepovedal župnikoma Židariču in Črvarju v Istri sprejeti mandat. Na tej podlagi dokazuje farškojedi Kristan, da »klerikalci« niso demokratični. Stvar je pa ta, da omenjena gospoda nista škofu, kakor to izrečno in čisto upravičeno zahteva cerkvena postava, naznanila svojih kandidatur. Zato jima je škof bil prisiljen prepovedati izvrševanje ne-naznanjenega mandata. Gospoda pa sta zdaj stvar oficijelno škofu naznanila, čeprav nekoliko pozno, in škof Nagl jima je zdaj tudi zopet dovolil mandata izvrševati. Zato je čekanje omenjenih listov**

brez podlage, še grše pa je, da stvari ne popravi, ko jim vendar mora biti znana.

— **Kamnik.** Dne 26. t. m., na dan sv. Štefana, popoldne ob 1/25. uri je v Kamniškem domu občni zbor društva Kamnik. Člani se vabijo, da se občnega zbora množestveno udeležijo.

— **Slovenski župani in občinski svetniki!** Naj ne bo nikogar med Vami, ki bi ob Novem letu ne bil naročnik »Slovenca«!

— **Umril je** dne 16. t. m. na Suhoru po kratki bolezni g. Janez Težak, vulgo Makole, gostilničar, član krajnega šolskega sveta in občinski odbornik. Rajni je bil star 53 let in občaspoštovan od vseh ljud ter zvest pristaš S. L. S. N. v m. p.!

— **»Cerkveni Glasbenik«.** Velezaslužni gospod Anton Foerster se poslavlja kot urednik glasbene priloge »Cerkvenega Glasbenika«, katero je urejeval 31 let. Upravičeno mu uredništvo »Cerkvenega Glasbenika« ob tej priliki kliče: Stotera hvala, nevenljiv spomin njegovemu delu!

— **Najvišji vodovod na Kranjskem.** V Rakitni je zgradilo dvanajst posestnikov vodovod, ki je najvišji na Kranjskem. Voda gre čez 200 metrov visoko. Vidi se, da so ti vaščani podjetni in se ne boje truda in stroškov, da bi si izboljšali posestva. Tudi parno žago so si že nabavili.

— **Vabilo k predstavi, ki jo priredi »Slov. katol. izobraževalno društvo v Ribnici«** v nedeljo, dne 27. decembra t. l., ob 3. uri popoldne v dvorani »Hranilnice in posojilnice v Ribnici«. — Spored: »Najdena hči«. Igra v treh dejanjih. — »Za letovišče«. Burka v enem dejanju. — »Šest parov klobas«. Komičen nastop v dveh slikah — po Jurčiču. — Med predsedki udarja društveni tamburaški zbor. Vstopnice se dobivajo pri gospicah Slemenčevih in pri gospodu organistu. — Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 60 vin., stojišča 30 vin. K najobilnejši udeležbi uljudno vabi odbor.

— **Odborova seja »Maticе Slovenske«** dne 23. decembra t. l. Predsednik poroča, da je tisk letošnjih knjig končan in da so se knjige ljubljanskim članom že začele dostavljati, poroča, da se je ob 60-letnici vladanja Njegovega Veličanstva poklonil deželnemu predsedništvu, se spominja smrti skladatelja Ipavca in hrv. pesnika Strahimira Kranjčevića; nenormalnost naših razmer je kriva, da je mogel pesnik z značajem Strahimira Kranjčevića pri nas ostati neznan. »Matica« je za letos izdala 8 publikacij, eno v družbi z »Matico Hrvatsko«. »Letopis« je bil za letos opuščen. Kliseje za slike je razen štirih izdelala na popolno zadovoljnost in točno »Dionička tiskara« v Zagrebu. Kolikor je letos manj beletristike, toliko je bo treba prihodnje leto več; naša beletristika ne bo smela izgubiti zveze z zgodovino in s polnim življenjem našega naroda ter njegovimi problemi. — Za leto 1909. izda »Matica«: 1. Bleiweisov »Zbornik«; 2. »Zabavno knjižnico« (drama g. E. Kristana: »Katon Vranković«); 3. »Knezova knjižnica« (med drugim najbrž R. Murnika roman iz francoske dobe: »Lepa Ljubljanka«); 4. »Hrvatska Antologija«; 5. Opis slovenske zemlje; »Koroška« (z jezikovnim zemljevidom, spisal dr. M. Potočnik); 6. »Narodne pesmi«; 7. »Onjegin« (prevel iz ruščine g. dr. Prijatelj). Za rok 1. maja 1909. je razpisana častna nagrada 200 kron iz Costove ustanove za najboljši leposlovni spis katerekoli vsebine, ki naj obsega vsaj štiri tiskane pole, za rok 1. decembra 1909. pa iz Jurčič-Tomšičeve ustanove dve častni nagradi po 200 kron za najboljša leposlovna spisa o francoski dobi, oziroma o ilirskih časih St. Vraza in Lj. Gaja. — »Zbornik« bo ob koncu imel namesto bibliografije smotro o znanstvenih delih, zlasti slovanskih. Za leto 1910. se pripravlja knjiga o francoski dobi, ki bo med drugim poročala tudi o še ohranjenih spominih našega naroda na Francoze, in pa študija dr. Br. Drechslerja o St. Vrazu. Pridobiti je za »Slovensko zemljo« pisatelja, ki bi opisal Štajersko. Za leto 1911. je pripraviti knjigo »Hrvati« (vsestranski opis hrvatskega ozemlja in življenja). Za »Umetniško Kolo« je dobiti denarnih virov, za »Zgodovino slov. umetnosti« je stopiti v zvezo z našimi umetniki. — »Slov. zemljevid« bo ob Novem letu rokopišno dodelan; za tehniški slovar se v svrhu končne redakcije prepisuje gradivo.

— **Občni zbor podružnice »Slovenskega planinskega društva«** v Kranju bo dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih »Narodne čitalnice«.

— **Imenovanja pri Južni železnici.** Za revidente so imenovani: pristav Karol Gabrijel pri obratnem nadzorstvu v Trstu, Fr. Cvek, postajenačelnik v Postojni, Ivo Arhar, postajenačelnik v Divači, Josip Gostiša, postajenačelnik v Št. Petru. — Adjunkt je postal Franc Repič.

— **Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Mengšu** priredi veselico na praznik sv. Štefana dne 26. dec. 1908, v veliki dvorani »Društvenega Doma« v Mengšu. Spored: 1. Tamburanje. 2. Petje. 3. Nežka z Bleda. Narodna igra v petih dejanjih. 4. * * * Zdaj gre sem, zdaj gre tja. Komičen prizor. Začetek ob treh popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste I K, II. vrste 80 v., stojišča 40 v.

— **Kako so volili na Igu.** Občina Studenec-Ig je volila: M. Dimnik 54, Petrič 16, občina Želimelj-Pjavagorica: Dimnik 70, Petrič 0, obč. Vrbljene-Tomišelj: Dimnik 51, Petrič 0, obč.: Iška Loka-Matena: Dimnik 31, Petrič 3, Iška vas Dimnik 47, Petrič 0 glasov, skupaj Dimnik 253, Petrič 19 glasov. Slava zavednim možem volivcem!

— **Vreme v božičnih praznikih.** Metereologi trdijo, da v božičnih praznikih ne bo padavine, če se sedanje zboljšanje vremena vzdrži, bomo imeli v praznikih celo lepo, ne premrzlo vreme.

— **Velikansko palačo** zgradi v Trstu »Riunione Adriatica di Sicurtà« ob Korzu in ob cestah St. Antonio, S. Caterina in Piazza Nuova.

— **Požar na parniku.** Iz Dubrovnika poročajo, da je na parniku »Ana Goich« izbruhnil ogenj, ki je uničil dvorano, vse sobice in vso opravilo.

— **Stavka v Zagorju.** V Zagorju ob Savi so pričeli stavkati premogarji, ker vodstvo noče odstraniti inženirja Piettscha. Prosimo poročil!

— **Železniška zveza Reke s Sušakom** je gotova stvar. Reški gubernat izdelaže že načrte za železniške proge, ki bodo vezale reške in sušaške pristaniške naprave.

Uradni vestnik. Razpisana je ustanova Eliz. Zupančič-Lugstein za slepce v znesku 379 K 17 v. Prošnje je vložiti do 15. januarja 1909. na mestni magistrat, oziroma na okr. glavarstvo prebivališča. — Razdeliti je doneske invalidskih ustanov Postojnske jame in Fran Metelkovo po 75 K 60 v. Prošnje do 1. februarja 1909. pri okr. glavarstvih. — Mesto pisarniškega pomočnika je razpisano do 1. januarja pri okr. sodišču v Radovljici. — Mesto sodnega sluga razpisuje do 25. januarja 1909. okr. sodišče v Laškem trgu. — Dražba lova v Trojanah bo dne 29. decembra t. l. na okr. glavarstvu v Kamniku. — Učiteljske službe so razpisane: do 12. januarja 1909. na štirirazrednici v Trziču in na trorzrednici v Cerkljah; do 15. januarja 1909. na dvorzrednici na Trati; do 18. januarja 1909. mesto nadučitelja na Črnem vrhu — vse službe definitivne. — Pod varstvo sta stavljeni France Ovčjak iz Trboj št. 44 zaradi zapravlivosti, skrbnik Josip Novak iz Jame; Ivana Pavlič iz Potoka št. 8 zavoljo slabomnosti, skrbnik Luka Pavlič, ravnatelj. — V zadružni register deželnega sodišča so vpisane spremembe pravil »Narodnega gospodarskega društva«, r. z. z. o. z. v Starem trgu. — Tvrška Češnik & Milavec v Ljubljani se je spremenila v Janko Češnik. — Tvrška Lenasi & Gerkman je postala javna trgovska družba; družabnika: Janko Lenasi in Anton Gerkman, ki oba zastopata družbo samostojno. — Tvrška Lebinger & Bergmann v Gradcu (Litija) je protokolirala žganjetoč in izdelovanje sodavice. — Dražbe nepremičnin: 27. jan. 1909. na okr. sodišču v Metliki vl. št. 60 k. o. Hamnavas; vrednost 7081 K 78 v. in 40 K 80 v.; najmanjši ponudek 4748 K 39 v. — Dne 29. januarja 1909. na okr. sodišču v Litiji vl. št. 48 k. o. Loke; vrednost 1450 K; najmanjši ponudek 966 K. — Dne 7. aprila 1909. na okr. sodišču v Metliki vl. št. 226 k. o. Gnabrovo; vrednost 998 K 95 v.; najmanjši ponudek 661 K 30 v. — Uvedeno je amortizacijsko postopanje glede izgubljene knjižice mestne hranilnice ljubljanske številka 61.925 z glavnico 250 K.

— **Najlepše za vsako gostilno je,** ako je naročena na »Slovenca«. Z novim letom v vsako pošteno gostilno »Slovenca«!

Požar v božičnem bazaru. V Landport Portsmouthu je nastal požar v božičnem bazaru, ko je bilo več sto žena in otrok v njem. Nastala je panika, a uradniki niso izgubili glav in so sami spravili otroke skozi vrata in okna vun. Bilo je ranjenih le nekaj oseb. Bazar je v najkrajšem času popolnoma pogorel.

Oproščen morilec svoje žene. Znanega kiparja Cifamella, ki je usmrtil svojo ženo, je oprostilo campobaško rotno sodišče.

Oplenjeni kraljevski grobovi. V kōskildiški stolico so vlomili neznan vlomilci in oropali krste danskih kraljev Friderika VII., Kristijana IX. in kraljice Lujze. Odnesli so zlato, srebro in druge dragocenosti, med drugim srebrni venec, ki ga je daroval predsednik Fallières.

Vesele
božične praznike
in srečno novo leto
želi vsem svojim prijateljem
Slov. kršč.-soc. zveza.

Štajerske novice.

š **Štajerski Slovenci!** Celjski in mario-borski liberalizem sta osnovala nov dnevnik, takozvani »Narodni Dnevnik«. Odgovor na to bodi: **Razširite povsod vseslovenski dnevnik »Slovenca«**, ki bo stal vedno na straži proti nakanam »Narodnega Lista«. Zato vsi zaupniki »Kmečke zveze«, vsi zavedni Slovenci na delo za »Slovenca«. Pridobivajte mu naročnikov, vse novice mu pa kratko in temeljito sporočajte!

š **Kdo se ne smeje?** Narodna založba v Celju je preplavila celi Spodnji Štajer s plakati za novi dnevnik. Ob koncu pa priporoča tudi »Narodni List«, »glasilo slovenskih kmetovalcev in delavcev«, torej ne »Narodne stranke«. Po tem soditi, je gospode okoli »Narodnega Lista« sram »Narodne stranke« ali pa so to namenoma storili, hoté vloviti kaj kalinov. Pa ne bo šlo, dragi moji, vas ljudstvo že preveč pozna.

š **V trgovsko in obrtno zbornico** za Spodnji Štajer so izvoljeni: Karol Pirmer, vinotržec, Maribor; Oton Erber, Muta; Karl Pikel, cementni tovarnar; Ivan Reiter, barvar, Radgona; Mörtl Karl, Celje; Kral Franc, Maribor.

š **Maribor.** Na tukajšnjih ljudskih in srednjih šolah so počitnice do 4. januarja 1909.

š **Odlikovanje.** Brat ljubljanskega občinskega svetnika g. Vendelin pl. Trnkoczy, lekarnar v Gradcu, je imenovan za častnega člana društva lekarnarjev v Gradcu.

š **Pri nakupovanju božičnih daril umrl.** Višji poštni oficijal Jožef Legat v Gradcu je včeraj nakupoval božična darila za svojo družino. Nakrat mu je postalo slabo in zgrudil se je mrtev. Zadel ga je srčna kap.

š **Brzovlak** se bo od 1. maja 1909 ustavljal tudi v Hrastniku.

š **Za celjska mestna deželnozborska mandata** kandidirata dosedanji poslanec Moric Stalner in dr. Gustav Delpin. Tako je določil shod nemških zaupnikov.

Ljubljanske novice.

lj **Naša rodbina,** v kateri ni »Slovenca«, dokazuje, da ji še nedostajajo prave verske in narodne zavesti. Rodbinski očetje — preskrbite svojim rodbinam »Slovenca«, s tem koristite tudi blagru svoje rodbine. **Člani in članice naših društev, vsi pošteni Slovenci, agitirajte ob Novem letu za »Slovenca«!** »Slovenec« je Vaš — bodite tudi Vi njegovi!

lj **Papežev blagoslov.** Na božični praznik bo prevzvišeni gospod knezoškof v stolnici po veliki sveti maši podelil papežev blagoslov.

lj **Imenovanje.** Ministrstvo za nauk in bogočastje je potrdilo dr. J. Jeršeta, stolnega vikarja v Ljubljani, za kateheta na gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani.

lj **Božični koncert** se vrši na praznik sv. Štefana v veliki dvorani hotela »Union«. Svira orkester »Slovenske Filharmonije« in je izbran za ta koncert jako živahen, vesel, le operetni program. Začetek koncerta, ki se vrši pri pogrnjenih mizah, je ob 8. uri zvečer.

lj **Pokopali** bodo danes popoldne g. Ivana Frila, dolgoletnega slugo »Vzajemnega podpornega društva«, ki je umrl predvčerajšnjim. Pokochnik je bil zvest naš somišljenik, kateremu bo ohranjen med nami trajen spomin! Pogreb se bo vršil ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Kongresni trg št. 2.

lj **Vesele božične praznike** je voščil včeraj gospodom občinskim svetnikom g. župan Ivan Hribar. Zakaj da jih ni tudi somišljenikom in nasprotnikom, kar drugače ob takih prilikah stori, ne znamo, še manj pa slutimo. Ker nismo preroki, tudi ničesar ne prerokujemo, da si se nam zdi, da nas morebiti čakajo zopet višje občinske doklade za županovo novoletno voščilo. Nekaj drugega se je pa včeraj zgodilo, kar nas resnično skrbi. Šlo se je za napravo nove telefonske naprave, ki veži »Mestni dom«, kjer so nastanjeni ljubljanski gasilci, s požarnim čuvanjem na Gradu. Stara je za nič in ne funkcionira. Zvezani so gasilci z Gradom po ljubljanski policijski centrali. Ne rečemo, da je to šlamparija. Opozorjamo le na dejstvo, da se gre

pri alarmiranju ognjegascsev pri požarih za sekunde. Preteče pa minuta in še več, predno je mogoče, da je zvezan požarni čuvaj z ognjegasci v »Mestnem domu«. To žalostno dejstvo, ki seveda ni lahkomišljenost, povzroči še lahko usodepolno katastrofo, ki mogoče vrže milijone požaru v žrelo in ki tudi lahko stane človeške žrtve. Nova naprava telefona bi stala 800 kron, a reklo se je, da se zanje v proračunu za leto 1909. ne more najti pokritje. Nočemo se razburjati, a smilijo se nam ljubljanci, ki jih, ker nimajo na rotovžu 800 kron za telefon, lahko še doleti velika nesreča. Da niso naklonili slabo plačanemu osobju rešilne postaje nobene nagrade, tudi ni prav, kakor tudi ne, da so znižali podporo »Gasilnemu in reševalnemu društvu« ter da niso imeli denarja za plašče ognjegascem, ki naj ob nastopih pozimi zmrzujejo. Šlo se je za previsoke vsote. Za »Gasilno in reševalno društvo« bi morala občina storiti več, kar zdaj stori. Varčuje se lahko drugod, ne rečemo, da pri svetnikih. Ob taki naklonjenosti občinskega sveta nasproti prepotrebni »Gasilnemu in reševalnemu društvu« bi člani najboljšje storili, da bi povzročili razpust društva. Za poklicno reševalno in gasilsko organizacijo bi občinski svet že dobil denarja, in več, kolikor znaša tista beraška podpora, ki jo zdaj naklanja društvu. Deželni poslanec Turk se gotovo strinja z nami.

lj **Kako delajo Nemci.** Okrajna zastopa v Medilingu in v Jožefovem na Dunaju sta sklenila, da se morajo z dunajskih ulic odstraniti vsi nemški napis na prodajalnah. Kar bo dovoljeno na Dunaju, bo dovoljeno tudi v Ljubljani. — Češka družva v Berlinu za svoje »Božičnice« niso mogla dobiti nobene dvorane.

lj **Poročnika Mayerja** so v Gradcu izpustili iz opazovalnice za umobolne. Sedaj služi pri 27. pešpolku v Gradcu. Ker je proglašen za normalnega, upamo, da ne bo odšel zasluženi kazni.

lj **Fotografični atelijé Landau** v Bethovnovih ulicah bo prevzel z novim letom g. Viktor Kunc, dosedanji izborni portretist v Bertholdovem fotografičnem zavodu in ga bo vodil dalje pod imenom »Atelijé Viktor«.

lj **V hiši, kjer je v Ljubljani zbirališče avstrijskih častnikov,** se je včeraj glasila na ulico »Die Wacht am Rhein«. V to patrijotično hišo tukajšnji odločujoči vojaški krogi ne silijo samo častnikov, sedaj zahtevajo celo, da bi morale pohajati v kazino tudi častniške žene. Tako se poizkuša gojiti nemški nacionalizem celo med častniškimi krogi! Res značilno, da oficirji »Die Wacht am Rhein«, bojno pesem vsenemštva, smejo poslušati in da radi tega nihče ni v preiskavi.

lj **Tajne občinske seje** včeraj zvečer ni bilo, ker niso bili navzoči gospodje poročevalci občinski svetniki Milohnoja, Franchetti, dr. Majaron.

lj **Viktor Adamič** je postal postajenačelnik v Slovenski Bistrici in vodja nove lokalne železnice.

lj **Nemška predrznost v deželnem gledališču.** Poročali smo že, da se ljubljanski Nemci obnašajo v deželnem gledališčem poslopu tako, kakor bi bili na svojih tleh v kazini. Na višek arogance so se pa povzpeli včeraj. Ti ljudje sedaj zahtevajo, da bi moral v deželni hiši vsak deželni in mestni uradnik, ki ima ondi službeno opraviti na večerih nemških predstav govoriti nemški. Včeraj zveč. je bila nemška predstava. Mestni policijski svetnik g. Lavtar je imel v gledališču prigrledovalno službo magistratnih organov. Pri tej priliki je mimogrede govoril tudi z vladnim zastopnikom, policijskim kancelistom g. Finkom, to pa, kakor vedno, v službenem jeziku ljubljanske policije, t. j. slovensko. Znani lahonski nemčur Andretto, tovarnar pokvarjenih kranjskih klobas z Viča, je takoj apostrofiral g. svetnika, češ: »Hier sind wir im deutschen Theater (!), hier müssen sie deutsch sprechen.« G. svetnik je predrzno za seve odločno zavrnil. Tako je torej obnašanje Nemcev v plačilo zato, da jim dežela gostoljubno prepušča svoje poslopje za nepotrebno nemško gledališče v Ljubljani. Te gostoljubnosti mora biti ob takih razmerah konec!

lj **Handels - Lehranstalt** se je na novo zablesketalo samonemško z velikimi zlatimi črkami na Mahrovi trgovski šoli. Zavod poseta obilo Jugoslovancev. V Ljubljani imamo zdaj že ustanovljeno slovensko trgovsko šolo, v katero bodo Jugoslovani gotovo radi pošiljali svoje sinove. Deželni zbor gotovo preskrbi, da dobi sčasoma slovenska trgovska šola internat.

lj **Božič** je našel Ljubljano precej zdravo. Na nalezljivih boleznih so samo 4 slučaji škrlatice.

lj **Oklofutani kapelnik nemškega gledališča.** Znano je, da je kapelnik nemškega gledališča Müller jako predrzen človek. Uboge žrtve nemške umetnosti muči kakor le more. Posebno na piki je imel te-

norista nemškega gledališča Leserja, ker je ta slučajno iz Galicije. Včeraj pri skušnji Müller na noben način ni hotel z Leserjem ponavljati v Trubadurju neke točke. Ker je bil Müller povrh še razžaljiv, je tenorista prešla potrpežljivost. Planil je na kapelnika, vrgel ga na tla, zmešal mu umetniške »štrene« na glavi, prijel ga za vrat, da je pokazal Müller sloviti nemški jezik. Müller je upil na pomoč. Ko je prišla pomoč je Müller kričal, da mu je Leser grozil z revolverjem in mu s tem nevarno grozil. Prišla je policija, ki je razburjenega Leserja aretirala in ga oddala dež. sodišču.

lj **Nepoštena hlapca.** Anton Šetina in Anton Grden, hlapca pri Kugovi, sta predvčerajšnjim prodala za 16 kron premoga. Denarja nista oddala gospodinjji, pač pa voz, denar sta pa lepo nesla seboj in ga vzdala za sladki jeruš po raznih ljubljanskih šnopsarijah.

lj **Aretiran** je znani krojač Franc Reisner, v Novem mestu l. 1877 rojen. Reisner je bil zasačen v nekem prenočišču v Kolodvorskih ulicah, ko je ongavil v vžigalicami. Zjutraj je pa opazil neki prenočevalec, da mu je ukradenih 80 kron. Osumljeni Reisner je bil zaradi tatvine že večkrat kaznovan.

lj **Kdo ima kobilo?** V Ljubljano se je pripeljala Marija Črnič iz Matene vasi. Kobilo je oddala v Ribčev hlev, kjer se je splašila, ušla iz hleva, dirjala po Karolinški zemlji čez mitnico proti Rudniku. Kdor je kobilo vjel, naj to naznani policiji.

lj **Našel** je pozlačen prstan v Kolodvorskih ulicah mesar Franc Dobnikar z Ježic.

lj **Listi, ki je nekje iz predalčka izmaknil 180 kron,** se opozarja, da svoto takoj po pošti pošlje lastniku, ker bo sicer ovađen državnemu pravdnistvu. Le pod tem pogojem se lahko reši. Dokazov, kdo je denar izmaknil, je dovolj!

ZAHVALA.

O premilih božičnih praznikih, ko se krščanska milodarnost in dobrotelost s posebnim sijajem razodeva vsepovsod, se moramo posebej spominjati za Ljubljano jako imenitnega zavoda, ki skromno in brez šuma leto in dan deli dobrote manjmovitemu ljudstvu in zlasti ubožnim dijakom: naše ljudske in dijaške kuhinje. Dolžnost mi je torej, da se iskreno zahvalim vsem plemenitim dobrotnikom, ki vzdržujejo ta dobrotelni zavod. V prvi vrsti gospem in gospodičnam, ki brezplačno žrtvujejo svoje varno delo v kuhinji in so se letos zlasti vpolno obnesle s postrežbo Slovincem, ki so šli k jubilejni slavnosti na Dunaj, in o brezplačnem pogoščenju navadnih gostov 2. decembra; posebej pa še blag. gospej Schifferjerjevi, ki mesto obolele načelnice kot podnačelnica spretno in trudaljubno vodi kuhinjske posle. Srčno se zahvalim tudi vsem drugim dobrotnikom, ki so nas blagohotno podpirali z denarjem ali v blagu in pa p. n. članom odbora za dobre svete. Bog povrni vsem stotero!

Anton Kržič, t. č. načelnik.

Naročajte „Slovenca“! Kjer eden ne zmore naročnine, naj se jih naroči več skupaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

VELEVLASTI BODO ANEKSIJO PRIZNALE.

Peterburg, 24. dec. Danes so se že izvedele zanimive podrobnosti iz govora min. Izvoljskega, ki ga bo te dni govoril o balkanskem vprašanju v dumi. Najzanimivejše je to, da Izvoljski izjavlja, da **bodo velevlasti aneksijo priznale.** Izvoljski Srbijo in Črno Goro zagotavlja svojih simpatij, povdarja pa, da bodo v slučaju, da začno vojsko, izolirane. Naposled bo izrazil upanje, da se bo vsa stvar mirno rešila.

KOALICIJSKO MINISTRSTVO.

Budimpešta, 24. dec. Koalicijsko ministrstvo v Avstriji bo, kakor je ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle povedal, sestavljeno do 15. januarja.

PREOBRAT V BALKANSKEM VPRAŠANJU.

Peterburg, 24. dec. Okrožnica ruske vlade na velevlasti naglaša, da Rusija nič ne ugovarja predlogu Avstro-Ogrske, da naj se sporne zadeve, med katere spada tudi Bosna, poravnajo še pred eventualno konferenco, potom sporazuma med berlinskimi signatarnimi velevlastmi, ako velevlasti temu ne ugovarjajo. Rusija sama, da si je ta način poravnave dolgotrajen, priznava, da je boljši, ker se tako utegnejo poravnati difference, ki bi na konfe-

renci lahko nastale. To Rusija tem rajše stori, ker je Avstrija v toliko odnehala, da priznava vsaj v principu, da je bosansko vprašanje splošno evropsko.

Dunaj, 24. dec. V smislu ruske okrožnice je dunajska vlada razposlala vsem velevladstvom svoj predlog, kako naj se balkansko vprašanje še pred konferenco reši. Notificirala je velevladstvom tudi vso korespondenco med Rusijo in Avstrijo. Če velevladstvi pritrdijo avstrijskemu predlogu, se tudi Rusija začne pogajati o tistih balkanskih zadevah, na katerih je interesirana.

London, 24. dec. Avstrijski poslanik grof Mensdorff se je podal preko Pariza na Dunaj. Neki angleški list trdi, da ima s seboj lastnoročno pismo kralja Edwarda na cesarja Franca Jožefa in naročila drž. tajnika za zunanje zadeve sir Greya na barona Aehrenthala.

PERO VUJAKLIJA UMRLE.

Zagreb, 24. dec. Danes ob treh popoldne je pogreb trgovca Vujaklije, ki je umrl v preiskovalnem zaporu, osumljen veleizdaje.

Zagreb, 24. dec. Policija je prepovedala pogrebni sprevod Vujaklije iz bolnišnice; truplo so tajno prenesli v mrtvašnico na pokopališču. Hrvatje in Srbi se zberajo danes ob 4. uri popoldne na pokopališču. Bati se je demonstracij. Vujaklija je bil tri mesece in enajst dni v zaporu, ne da bi ga enkrat zaslišali. Bil je šele 35 let star.

SENZAČNA ODKRITJA O MLADOTURKIH.

Rim, 24. dec. Znana pisateljica orientalista Ular in italijanski učenjak E. Insabato sta ravnokar izdala knjigo »Ugašujoči polumesec«. Na podlagi diplomatskih listin in poznanja razmer iz dolgoletne lastne izkušnje dokazuje, da je mladoturško gibanje od Anglije inscenirano v svrhu razrušitve Turčije. Slikata, kako je vladalo l. 1876 v Turčiji ravnotako ustavnemu navdušenju kakor danes, in vendar je takratnemu parlamentu sledil propad rusko-turška vojna. Mladoturki da imajo namen pod pretvezo političkih svoboščin tlačiti druge narodnosti še hujše kakor so jih staroturki. Turčija da danes ječi pod strahotnim terorizmom mladoturških odborov. Zanimivo je tudi, kako pisateljica dokazuje, da so strahovita armenska klanja vprizorili Angleži in sicer zato, da vržejo sultana, ki se je takrat hotel od njihovega vpliva emancipirati. Pisateljica sta mnenja, da bi se v Turčiji dalo pravično in razmeroma še precej mirno vladati, ako bi ne bili dejanski gospodarji Turčije tujci. Kar se tiče mladoturške ustave, sta pisateljica prepričana, da je istega izvora kakor svoičas perzijska, namreč angleškega in ruskega. Kakor sta te dve velesili glede na Perzijo računali na to, da se ustava ne bo dala izpeljati, marveč bo pri ondotnih za ustavo v evropskem smislu popolnoma nevezprejemljivih narodih le pospešila propad, take namene imata tudi z ozirom na Turčijo. Ne bo minulo leto, da v Turčiji ne napoči kriza, kakor je zdaj v Perziji, katero si bosta Anglija in Rusija kmalu razdelili med seboj. O sultanu pravita pisateljica, da ve, odkod ustava in kakšen namen da ima, da je pa popolen ujetnik in brez najmanjše moči. Narodi v Aziji da niti ne sanjajo, kaj se v Carigradu godi.

RUSKI PROSTOVOLJCI PRIDEJO V SRBIJO?

Belgrad, 24. dec. General Lipovac poziva ruske prostovoljce, namenjene za Srbijo, da se zberejo do 15. januarja v Odesi, odkoder se prepeljejo po morju v Burgas, odtod pa z železnico v Belgrad. — V Belgradu se govori, da jih pride 40.000 (!), med njimi dva tisoč mladeničev iz najboljših krogov, več generalov, 300 častnikov, 200 vseučiliščnikov.

VELIKA PONEVERJENJA NA RUSKEM.

Peterburg, 24. dec. Poneverjenja v ruski državni banki znašajo nad 120 milijonov rubljev. Tudi v upravi carjeve civilne liste so zasledili poneverjenja.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gosp. Anton Vidmar, župan v Ambrusu: Potrjujemo, da dopisa o postaje-načelniku v Zatičini niste pisali Vi.

Ljubljanskim slovenskim tvrdkam v uvaževanje.

Oba slovenska dnevnikarja sta sklenila, da bodeta tudi po novem letu priobčevala imenik slovenskih tvrdk v Ljubljani ob sobotah. Cena ostane kot doslej za vsako tvrdko po 50 v. za vsakokrat. Da pa se olajša naročevanje in plačevanje tudi najmanjšim obrtnikom in trgovcem, pobiral

se bo prispevek za vsak mesec naprej. Naročiti pa mora vsak osebno. Kdor se ne zgleda, ne pride v imenik, ker ne bomo nikogar posebe obveščali. Seveda se more tudi osebno plačati in lahko tudi za več objav. V interesu trgovcev in obrtnikov samih je torej, da nam tako naročilo takoj izročite, da bodo priobčene njih tvrdke že prvo soboto v novem letu.

Nagle vremenske izpremembe so često vzrok prehlajenju, na katerem bolehalo pozimi otroci in odrasli. Da se omeji že nastala prehlajenja, se svetuje vporabljanje: »Herbabnyjev apnenno železni sirup«. Vrednost tega prsnega sirupa je že desetletja pripoznana od odličnih zdravnikov in profesorjev in obstoji v izredno ugodni sestavi preparata, ki ne samo da razkrajja slez, umiri kašelj in izboljša tek, ampak tudi radi svoje vsebine železa in lahko se razkrajajočih fosforno - apnenih soli vpliva tudi kri in kosti tvarjajoče.

»Herbabnyjev apnenno - železni sirup« lahko prenašajo najnežnejši otroci in ga tudi zavoljo okusnosti radi uživajo. Edina izdelovalnica: Dr. Hellmannova lekarna »zur Barmherzigkeit«, Dunaj VII., Kaiserstrasse 73—75.

Opozarjamo na današnji oglas domače tvrdke Andrej Žankar, urar in trgovec. Stob, p. Domžale.

Ne verujte, da zlo preide samo od sebe. Če ste bolni, morate takoj iskati pomoč, kajti zanemarljiva bolezen je tem hujša. Kašelj, bolečine v prsih, zasliženje, pomanjkanje teka, hripavost, nočni pot, slabost, medlost so često znaki nevarne bolezni. Ako se pokažejo taki simptomi, ne čakajte, ampak naročite si takoj Orkenys Lindenhonig-sirup, ki olajša kašelj, pomirja kri, lahko pretirga sliz, ustavi nočni pot, poboljša tek, poveča telesno težo, olajša dihanje, odpravi zaspanost in zabrani razvoj bolezni. Če naročite eno veliko steklenico za 5 K, noslovite pismo ali poštno nakaznico na »Apostel - Apotheke« v Budimpešti, Josefsring 64, Depot 30.

Tek,
zdrav želodec, nobenih slabosti nimamo odkar rabimo Fellerjeve odvajalne Rabarbara kroglice z z. »Elsa-kroglice« 6 škatlic franko 4 krono. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 84 (Hrvatsko).

Vzajemno podporno društvo javlja svojim p. n. članom nadzorstva in načelstva ter udom, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo odpoklicati k Sebi dolgoletnega zvestega slugo, gospoda
Ivana Frfila
ki je dne 22. t. m. po kratki, zelo mučni bolezni izdihnil svojo dušo.
Pogreb pokojnikov se vrši jutri, dne 24. decembra ob 1/3. uri popoldne iz hiše žalosti, Kongresni trg št. 2.
3541

Kanarčki pristni harcerji
(Roller)
domače reje, izvrstni pevci, se priporočajo po nizkih cenah od 8—12 kron. 3499 1-1
Franč Omahna, Ljubljana, Mestni trg 10

Sestra Hildegarda Rohrmann
uršulinskega konventa na Dunaju, se srčno zahvaljuje ker so ji po vporabi
želodčne tinkture lekarnarja PICCOLIJA v Ljubljani, c. in kr. dvornega dobavitelja, papeževnega dvornega dobavitelja, prešle hude želodčne bolečine. 1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju. 3089 5

Št. 39.000

Bazglas.

Pobiranje pasjega davka za 1909 leto pričelo se bode z 2. dnem januarja 1909. Ta davek plačati je v okrožji ljubljanskega mesta od vsakega psa, izimši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni.

Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark, najkasneje do 20. dne februarja 1909 pri mestni blagajnici proti plačilu

8 kron.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, opozarjajo se lastniki psov, naj pravočasno vplačajo takso, ker bode polovil konjač od 20. februarija 1909 nadalje, vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez veljavnih mark.

Magistrat deželnega stolnega mesta

3437 3—1 Ljubljana, dne 14. decembra 1908.

Zahvala.

Usem prijateljem in znancem, ki so mi ob izvolitvi deželnim poslancem častitali — iz raznih krajev slovenske domovine, — izrekam tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo!

Trnovo-Notranjsko, 22. decembra 1908.

Jernej Ravnikar,

3429 nadučitelj in deželni poslanec.

„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani

priporoča sledeče važne novosti:

Poezije, Anton Medved, II. del. Cena K 4.—, elegantno vezana knjiga K 5.40.

Kakor je prva zbirka Medvedovih „Poezij“ zasluha po vsi naši domovini in naša prijateljstva in častilcev v vseh krogih, tako bo tudi drugi del gotovo še bolj poglabil in povzdignil vrednost in velikost našega pesnika.

Ben-Hur. Roman iz časov Kristusovih. Spisal Ludvig Wallace. Cena vezani knjigi K 4.50. — Lepšega berila in darila za Božič si ne moremo misliti kot „Ben-Hurja“; roman vzbuja in ohranja zavest lepote krščanstva in globoke misli njegove so velike vzgojne vrednosti. Pred oči nam živo stopa življenje Gospodovo od rojstva do smrti; opisuje se nam poganstvo v svojem zunanjem blesku, a tudi notranji trhljosi. Osebe v romanu so mojstrsko karakterizovane.

Andrej Hofer, tirolski junak. Igra v 5 dejanjih z naslovno sliko (Hoferjeva smrt) in obširnimi zgodovinskimi uvodom. Cena 80 vin., 10 izvodov K 5.—. — Ne samo, uprizorjena na odru, temveč tudi kot podučno in kratkočasno berilo bo našla ta knjižica mnogo prijateljev

Zbirka ljudskih iger IX zvezek — Cena 80 vin., po pošti 90 vin. — Knjižica ima sledečo vsebino: za moške uloge: 1. „Na betlehemskih poljanah“, 2. „Kazen ne izostane“, 3. „Očetova kletev“. Za ženske uloge: 1. „Večna mladost in večna lepota“, 2. „Čašica kave“. — Vsebinska prejšnjih zvezkov je označena na ovitku IX. snopiča.

ABC v podobah. Slovenski. Cena 80 vin., trdo vezan K 1.20 — Prav leta in primerna knjižica za otroke do desetega leta z živopisnimi podobami in mičnim besedilom za vsako črko abecede. — Otrokom bo v pravo veselje in lahek poduk.

Oče naš, Malavašič. Cena K 1.50. trdo vezana knjiga K 1.70. To lepo povest so slovenski časopisi že opetovano priporočali.

Zlatokopi XVI. zvezek Spillmannovih povesti z zanimivo naslovno sliko. Cena 60 vin., trdo vez. 80 vin. — Opozarjamo tudi na prej izišle zvezke te zbirke, ki se je med Slovenci tako hitro splošno priljubila in razširila. 3238 8—6

„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani.

Ceno posteljno perje.
1 kg sivoga skubljenega perja K 2, polbelega K 2.80, belega K 4, črnega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivoga puha K 6, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštino prosto.
Dovršene postelje bogato napolnjene iz zelo gostega, jako trpežnega, rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-bлага, 1 pernica velikost 170x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 10, s polpuhom K 20, s puhom K 24. posamezne pernice K 12, 14, 16, blazine K 3, K 3.50, K 4. Proti povzetju razpošilja poštino prosto pri naročilu od 10 K nadalje.
Maks Berger v Džšenici št. 222.
Češki les. 2599—55
Za neugajajoče donar nazaj. Ceniki zastoj in poš. prosto.

Pozor!
Trg. ur, zlatnine in srebrnine vsake vrste:
Nikelnaste ure od K 3.75 višje
15. kar. „Intakt“ ure 25.—
Nikelnaste žepne budilke 2.—
Srebrne ure 8.50
Enigma, tanke ure 11.50
Ženske srebrne 8.—
Zlate, 14-kar. ure 60.—
Ženske zlate, 14-kar. 24.—
Stenske ure 4.60
Budilke 3.20
Ure z nihalom 10.—
s kukavico 5.30
Srebrne verižice 2.90
Zlate 30.—
Uhani, 14 kar. 2.85
Dalje priporočam razne obeske in razno drugo srebrnino in zlatnino po čudovito nizki cen. Za pristnost blaga se jamči. Proseč velenjenj. naročil. S spoštov. **Andrej Žankar,**
3432 urar in trgovec, Stob, p. Domžale.

Dečka

lepega vedenja sprejme v pouk **Ivan Milavec** izdelovatelj orgelj v Ljubljani. 3433 3—1

Hiša v Dravljah št. 50 tik cerkve **se prodaja** iz proste roke. Priljavna je za kakega oskrbnika. Cena jako nizka. Poizve se v Dravljah št. 50. 3435 3—1

Trgovski sotrudnik

zmožen češkega in nemškega jezika, želi vstopiti v kako špecerijsko trgovino. Več se poizve v uprav. „Slovenca“. 3415 (1)

Josip Maljavac
3428 v Roču, Istra 10—1
ima na prodaj
do 50 hektolitrov dobrega, zdravega
belega vina
Kdor želi kupiti, mu ga pošlje po 22 K franko vse postaje Kranjske.

Srečne in vesele božične praznike in veselo novo leto ::
želiva vsem prijateljem, znancem in vsem čast. odjemalcem ter se še nadalje priporočava.
Josipina in Fran Čuden.
Ljubljana.
3422 1—1

**Herbabny-jev podfosfornokisli
apneno-železni sirup.**

Ta je že 39 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje slez, pomirjuje kašelj in vzbuja slast. Pospesuje prebavo in reditev.
Cena steklenici K 2.50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: **Dr. Helmannova lekarna (Herbabnyjev naslednik) „zur Barmherzlgkelt“, Dunaj, VII. h. Kalsersstr. 73-75.**
V zalogi je nadalje pri gosp. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Brežah, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovcu, Volšperku in Andrijevu.

Zaloga skoro vseh lekarnah.

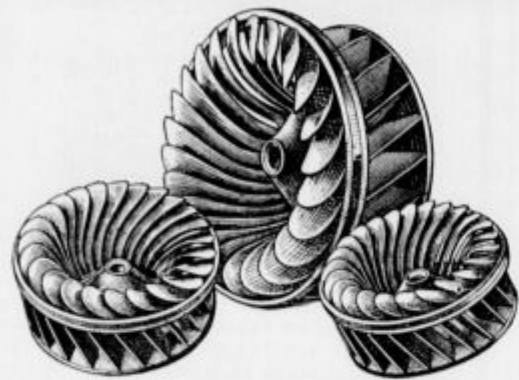

**Herbabny-jev okrepljeni
Sarsaparilla-sirup.**

Je že 34 let uveden in najbolje preizkušen. — Izvrstno odvajalno sredstvo. — Odstranjuje zaprtje in njega zle posledice. — Pospesuje odvajanje in čisti kri.
Cena steklenici K 2.—, po pošti 40 vinarjev več za zavitek. 2848 10—1

A. ŽABKAR V LJUBLJANI
Dunajska cesta 42
Železolivarna, tovarna za stroje, ključavničarska dela.

Priporočam se v izdelovanje, napravo in popravo vseh v mojo stroko spadajočih predmetov: raznovrstnih **strojev**, priprav za mline in žage, moderne **Francis-turbin** za vsak padec in množino vode, kakor tudi transmisij za vsako industrijo. Izdelujem najrazličnejša dela **iz litega in kovanega železa** in sicer **križe, kotle, peči, klopi, stebre, trombe za vodo** itd., dalje najraznovrstnejše **železne konstrukcije**, kakor strešne **stole, mostove**, vrtnarske **rastlinjake**, vsa stavbinska in ključavničarska dela: **železne ograje, vrata, okna, strelovode in štedilnike** ter žično **pletenino** za ograje, vrtom, pašnikom, travnikom itd. — Načrti in proračuni na razpolago. Vse po primernih tovarniških cenah. 3254 12—1

Potovalca

sprejme dobro upeljana zavarovalnica proti požarnim škodam. Plača po dogovoru. Pojasnila pri našem **upravnistvu.**

3542

1-1

Špecialna trgovina za čevlje
Glede cene najbogatejša izbora, **obliki noge** primerno pravilno sestavljeno obuvale.

Edina prodaja marke

„F. L. P.“

3425 54—1

Gospodinje

ali ste že poskusili

Planinškovo praženo kavo?

???

!!! Če ne — porabite priliko k praznikom!!!

Pogostile bodete, kakor še nikdar!!

Samoprodaja vedno sveže pražene kave v velepražarni:

Dunajska cesta, vogal Sodnijske ulice. Špecerijski oddelek: Dunajska cesta 6. Istotam velika zaloga in prodaja špirita in vsakovrst. žganja na debelo.

Prva ljubljanska velika pražarna za kavo:

Karel Planinšek.

3434

4-1

O Božiču in novem letu,

ko nočete kuhati govejega mesa, Vam ni potreba pogrešati goveje juhe, kajti **MAGGI-JEVE** Bouillon-kocke po 6 vin. dajo takoj — samo s prekuhano vodo polite — že gotovo govejo juho, ki je popolnoma jednaka domači juhi. Vendar pazite natančno na ime **MAGGI** in varstveno znamko križno zvezdo. — Kocke :: brez teh znakov niso Maggi-jeve. ::

3430

Kaloečja trgovina za godbene Instrumente in gramofone v Pragi.

GRAMOFON

I. praške tovarne za godbeno orodje, orhestrione

Diego Fuchs, Praga

Je najboljšje božično in novoletno darilo. Zaloga na drobno: **Vačlavov trg 13.**

Zadnja novost: dvostranske plošče za vsak gramofon a K 4.—.

„PRAHA“ Velikost: 29x29x14 cm. Fino poliran, natančno po sliki, cvetlični livnik v raznih barvah, kolesje se navija med igranjem. — **Cena K 28.—.**

„MOSKVA“ Velikost: 31x31x15 cm. Fino poliran in bogato okrašen cvetlični livnik v raznih barvah, kolesje se navija med igranjem. **Cena K 32.—.**

Novi ljubljanski komadi.

Godba c. in kr. pešpolka štev. 27, kapelnik Teodor Christoph.

- X 100307 Triglav, koračnica, Fučikova
- X 100302 Naprej, koračnica.
- „Mladi vojaki“, koračnica iz operete „Rokovnjači“, Parma.
- X 100303 „Sokol“, koračnica, Wavřinek.
- X 100304 La Bora, koračnic, Zitta.
- X 100305 „U boj“, zbor iz operete „Zrinski“ Zajc.
- X 100306 „Hrvatski Dom“, potpuri iz jugoslovanskih pesmi, I. del.
- X 100293 „Hrvatski Dom“, potpuri iz jugoslovanskih pesmi, II. del.
- X 100294 „Hrvatski Dom“, potpuri iz jugoslovanskih pesmi, III. del.
- X 100295 „Hrvatski Dom“, potpuri iz jugoslovanskih pesmi, IV. del.
- 100297 Pozdrav z Gorenjske, valček, Parma, I. del.
- X 100298 Pozdrav z Gorenjske, valček, Parma, II. del.
- X 100292 „Venček slovenskih pesmi“.
- X 100299 Predigra iz operete „Graničari“, Zajc.
- 100300 Fantazija iz operete „Caričine amazonke“, Parma.
- X 100301 Medigra iz operete „Ksenija“, Parma.

Josip Povh, komik slovenskega gledališča v Ljubljani s spremljanjem orkestra.

- 2-102680 O treh ljubcah.
- X 2-102681 Napičnica iz Rokovnjačev, Parma.
- 2-102682 „Nečak“, Parma.
- X 2-102683 En starček je živel, L. Pahor.

Moški kvartet Glasbene Matice.

- X 104206 „Venček narodnih pesmi“.
- X 104207 Ogljar.
- 104208 a) Kranjčičev Juri.
- X 104209 b) Tički.
- X 104209 Ti si urce zamudila.
- X 104210 Ko psi zalajajo.
- X 104211 Stoji, stoji Ljubljanca.
- X 104212 Nočna rosa.
- X 104213 En starček.
- X 104202 „Oblački“.
- X 104203 Planinska roža
- X 104204 Lahko noč.
- X 104205 Pri oknu sva molče slonela.

Oddelek zbora Glasbene Matice v Ljubljani pod vodstvom M. Hubada.

- 104656 Slovenec sem.
- X 104657 O mraku.
- 104658 Lastovski v slovo.
- X 104659 Mladini.

Obširni, bogato ilustr. ceniki vseh razun navedenih aparatov, ki so vedno

Pošilja se samo v zalogi, na željo zastoj in franko. **Nepovoljno vzamem tekem treh dni franko nazaj.**

3297 2

Od 28. decembra 1908 do 6. januarja 1909 prodajam zaradi inventure **moško in žensko konfekcijo pod vsako ceno.**

Angleško skladišče oblek **O. Bernatovič**, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Nekaj besed o tržaškem slovenskem gledališču.

Peto tekoče leto »Dramatičnega društva« v Trstu in drugo leto preporoda slovenske Talije ob Jadranskem morju . . . lanska sezona, z veseljem in ponosom so se Slovenci ozirali na njo. Toda kaj prinese novi tek? Kako se bode gledališče razvijalo? Ali bode stopalo navzgor po začrtani poti? Ali nastane morda stagnacija ali morda, kar bi bilo najhujše, padec? To so bila vprašanja, ki so se vrnila človeku nehote! In čakali smo . . . Potekla sta dva meseca nove sezone in lahko si ustvarimo sedaj svoje mnenje. Dva meseca nove sezone — dva meseca napredka — triumfov. Ne bomo se ozirali na igre in izbiro istih, to prepustimo drugim, morda kompetentnejšim osebam. Pač pa si ogledamo igralce in njih delovanje.

Matadorja našega gledališča sta širni slovenski publikli dobro znana bivša člana ljubljanskega gledališča gospa Danilova in g. Tone Verovšek. Ali je treba reči, da stojita na višku svoje umetnosti? Ali jih je treba še dalje hvaliti? Ne! Vse, kar bi se moglo napisati, bilo bi le ponavljanje starih, dobro znanih stvari! Igra, nastop se hvali sam! Temeljna stebra sta dobro znana in trdna, ozrmo se pa na druge, ki podpirajo svetišče naše Talije. Ali izpolnjuje ostali igralski zbor svoje dolžnosti in podpira izvajanja prej omenjenih umetnikov?

Oglejmo si najpopreje žensko osobje.

Tu je prva gđena. Janova. Ona igra vsekakor poleg gospe Danilove prve gosli na našem odru. Razvija se in raste, bliža se rapidnimi koraki svojemu umetniškemu in — življenjskemu cilju. Od predstave do predstave napreduje in se izpopolnjuje. Vidi se, da ima ambicijo. V Janovi biva umetniško čuteča duša, ki jo neprestano naganja, da se pospeva kvišku k zaželjenim ciljem. Prepričani smo, da bo dosegla svoj smoter. Toda vsaka dobra stvar ima tudi svoje senčne strani. Gospici Janovi bi priporočali večjo pozornost na jezik. Jezik je duša odra. Občinstvu naj igralci kažejo krasoto in lepoto svojega jezika. Tudi naglas ni vedno pravi. Torej le pridne vaje. Vse gre. Per aspera ad astra. Poleg Janove stoji gospica Mekindova. Njena igra je umerjena, njen izraz sentimentalni. Posebno v ugodni luči so se pokazale te njene lastnosti v Cankarjevi drami »Kraj na Betanjevi«. Tam je bila čisto na svojem mestu. Tam je občinstvo ž njo čutilo, ž njo jokalo. V drugih vlogah pa bi ji svetovali več živahnosti in zgovornosti. Omenimo še g. Železnikovo, ki je kot stara židinja v »Debori« pokazala močno igralsko individualiteto. O gospicah Puljnovi in Krasnopolski ne moremo še soditi, ker prva dosedaj še ni imela take vloge in slednja pa je šele prvič nastopila v »Katakombah«.

Sedaj pa k moškim. Veble je star rutiniran igralec, ki je v vlogah, katere prijajo njegovemu značaju, prav izboren. A je letos to, kar je bil prejšlo sezono. Za primat pri moških, poleg že zgoraj ome-

njenega umetnika Verovška, se borita vsekakor Rajner in Viktor z različnim uspehom. Zdaj ta, zdaj oni. Gospod Rajner je močna individualiteta. Ustvarja povsem samostojne, posebne tipe. Le tu pa tam se ti zdi, da se naslanja na velike vzore. Ali je to posledica njegovega bivanja v Pragi? Njegov Borman v »Katakombah« je bil naravnost klasičen in drastičen tip. Tu je celo zasenčil našega prvaka Verovška, ki je igral vlogo Blima. Istotako je bil izboren kot pater Menard v »Bratih sv. Bernarda«. Njegova vrlina je, da je mnogostranski. Za naš oder je Rajner nenadomestljiv in lahko bi nastopil na vsakem večjem odru. A vsak človek ima svoje nedostatke in tako tudi gospod Rajner. Ali bi ne mogel boljše vokalizirati in boljše izgovarjati koncev besed in stavkov? Občinstvo bi mu bilo jako hvaležno. Tudi naj gleda, da se drži v vseh vlogah na isti višini. »Ne nazaj in navzdol, ampak naprej in navzgor! To bodi ti vzor!« Viktor — no, lahko rečemo, da je on v tej sezoni postal ljubljenec tržaških dam! Toda ne vemo, če je to v njegovo korist! Ljubimec ni njegov karakter, naj ga izvede še tako dobro, vidi se mu, vsaj nam se zdi tako, da se sili. Seveda velja to le za sentimentalnega ljubimca, v vlogah junakov je popolnoma na svojem mestu, n. pr. Mayreg v »Katakombah«, Pavel v »Bratih sv. Bernarda«. Toda nedosegljiv je bil v igri »Na sodnji dan« v ječi. Vrlina njegova so tudi izborne maske, ki se vedno prilagajajo vlogi in duhu igre. Svetovali bi njegovim kolegom in koleginjam,

da ga v tem posnema. Občinstvo pa želi, da bi hotel glasneje govoriti. Res je važna stvar prememba glasu, toda naj upoštevava slabo akustiko naše dvorane. Saj glasu ima dovolj. Le borita se, Viktor in Rajner, le pehajte se za palmo, naše občinstvo in naše gledališče vama bo hvaležno, kajti ta borba je plemenita. Omeniti moramo še naš »perpetuum mobile« Mikuletiča. Njegov nastop pomeni smeh v parketu, smeh na galeriji. Posebno dober je bil v »Bratih sv. Bernarda«. Očitamo mu pa, da si je vedno predosleden, on ne igra dotične vloge, marveč le — Mikuletiča v dotični vlogi. Gospod Potrato premalo pazi na odru na svojo zunanost. Spominjamo se ga, ko je popolnoma drugače uspeval. Proč z letargijo! Gospod Bole-slavski je dober in umerjen, celo preumerjen. Prav dobra je pa bila njegova igra v »Katakombah«. Tudi nekateri mlajši igralci, n. pr. Požar, so prav dobri. Vendar pa moramo povdarjati, da ansambel ni na višini ostalih igralcev in da čisto kvari celoten vtis.

Omenimo slednjič še opremljenje odra. Tu moramo z velikim veseljem konstatirati velik napredek. To si more šteti v zaslugu v prvi vrsti naš vrli Veble. Vse nove kulise so izvršene točno in res z umetniškim okusom, kar velja posebno o krasni sceneriji v »Bratih sv. Bernarda«. Tako se naše gledališče razvija vidno in utešljivo narodu in posameznikom v ponos in veselje! —f-f—

Božično darilo.

POZOR STARŠI! Najlepše darilo so priznani **H. HEITZMANN**OVII **pianini in klavirji.**

Prodaja jih proti **ceniku z izrednim popustom** ter na delna odplačila edino le narodna tverdka 3219 4

ALFONZ BREZNIK, Gradišče št. II.

POZOR! SVOJI K SVOJIM! POZOR!

Kati Držaj-Avsec

Ljubljana, Florjanske ulice šte. 22 (v lastni hiši), priporoča velecenjenemu p. n. občinstvu svojo **veliko zalogo vedno svežega špecerijskega blaga** ter najboljše vrste **moke lastne mletve** po najnižjih cenah. Postrežba solidna in točna. — **Prodaja na drobno in debelo.**

SVOJI K SVOJIM!

Edina slovenska odlikovana in strokovno urejena **semenska trgovina in umetno vrtnarstvo**

Alojzija Korsika v Ljubljani

ki obstoji že 34 let in ima v zalogi 460 vrst najboljših poljskih, zelenjadnih in cvetličnih **semen**, za katerih kakovost jamčim. Posebno za to leto sem se preskrbel tako, da morem vsem zahtevam ustreči. Moja semena so vsa pri deželnem kmetijskem kemičnem preizkuševališču preizkušena. Tu se tudi **izdelujejo venci in šopki**, sveži in suhi, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti. Cenik za leto 1909. je brezplačno na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem

3298 3-2

Alojzij Korsika.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu tovarna slamnikov v Stobu **Fran Cerar** p. Domžale pri Ljubljani. Postrežba točna. Na zahtevo se napravi vsakovrstna oblika.

Vzorci na razpolago.

3294 (2)

Cene primerne.

Praktična darila za

! BOŽIČ !

3128

priporočata

6 6

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ul. 9.

Trgovina s špecerijskim blagom.

A. Šarabon v Ljubljani

priporoča svojo novourejeno

Trgovina z moko in deželimi pridelki.

glavno zalogo rudninske vode.

3188 5-5

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo.

Velika pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Zaloga brinja in sliv za žganjekuho.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavratore „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Razglas.

Podpisana o. kr. volilna komisija je bila z razpisom c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 31. avgusta 1908, št. 19'83, po določbah § 8. zakona z dne 29. junija 1808 drž. zak. št. 85 in § 7. volilnega reda trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani določena, da priredi in izvrši dopolnilne volitve. Sestavila je volilske imenike za oba zbornična odseka in sicer v trgovskem odseku za tri, v obrtnem odseku za štiri volilne kategorije.

Imeniki so od 23. decembra 1908 l. do vátetega 5. januarja 1909 l. za vlaganje kakšnih ugovorov v Ljubljani pri mestnem magistratu. v okrajih izven Ljubljane pa pri c. kr. davčnih uradih javno razpoloženi.

Pri teh uradih je tudi volilni red na vpogled. Ugovori zoper volilske imenike se smejo v omenjenem času za Ljubljano pri mestnem magistratu, v okrajih zunaj Ljubljane pa pri c. kr. davčnih uradih ustmeno ali pisмено prijaviti, smejo se pa tudi vložiti neposredno pri volilni komisiji v Ljubljani. Na ugovore po roku vložene se ne bo oziralo. Po roku za ugovore bodo imenovani uradi volilske imenike vrnilii volilni komisiji, ki bo razsodila končno veljavo (§ 7., odstavek 7. vol. reda) o ugovorih in razsodilo naznanila ugovarjalcem.

Volilci, ki imajo volilno pravico v več volilnih kategorijah, so vpisani v volilskem imeniku tiste kategorije, v kateri plačujejo višji davek. Izjavo v smislu § 4., prvega odstavka volilnega reda je med rokom, določenim za prijavo ugovorov, vložiti pri volilni komisiji. Na podlagi veljavno popravljenih volilskih imenikov bo izdala volilna komisija izkaznice in glasovnice za volitev ter jih bo razposlala volivcem z razpisom volitve.

Popravke naslovov smejo volilci vložiti pri podpisani volilni komisiji (v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani).

Glede zlorabe davčnih podatkov, ki so v volilskih imenikih, se opozarja na kazenske določbe § 246; zakona z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220 o neposrednih osebnih davkih.

V Ljubljani, dne 18. decembra 1908.

C. kr. volilna komisija za trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani. 2-2

Pristno, če ustanovno
na pod- : leto :
platu 1860. 1860.

Šent Peterburške
G A L O Š E
čevlji za sneg „Storm Slippers“

2094 12-3

Vsak dan jih izdela
tovarna
60.000 parov!

Edini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**

Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje,
gumi in modno blago.

Iščemo nevest

ki si žele nabaviti dobro in ceneno opremo iz najboljšega platnenega in bombaževega blaga samo v tkalnici bratov Krejcar, Dobruška šte. 9117, Češko.

Prepričajte se in naročite si lepo božično darilo: 6 kosov rjuh I^a, v velikosti 150|200 cm za K 14.30, 1 kos irlandskega platna 20 m za K 11.50 in vzorce barhanta, platna, oksforda, šifona, nankinga, namiznih prtov, brisač in vseh vrst platnenega in bombaževega blaga proti urnitvi zastoj in poštne prosto, kateri usa bodo zaradi nizke cene in odlične kakovosti popolnoma zadovoljile.

2245 6

PRESELITEV TRGOVINE.

Usojam se slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da sem preselila sedaj na Ribjem trgu se nahajajočo

mesarijo v svojo hišo na Francovem nabrežju šte. 7 (tik mlekarne).

Potrudila se bodem tudi odslej cenjene odjemalce vedno z najboljšim mesom pitanih volov postreči in se priporočam za nadaljno naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Marija Černe** mesarica.

3300 3-3

Anton Krejči

Ljubljana, Wolfove ulice šte. 5.

priporoča svojo bogato zalogo najmoderneje in najfineje kožuhovine, klobukov in čepio. Prevzame tudi vsa v to stroko spadajoča popravila proti najnižji ceni.

Kupuje tudi vsakovrstne kože divjačine in jih najbolje plačuje.

Blago in cene solidne.

2540 12

Relifni križevi pot za farno cerkev Homec pri Kamniku.

Dragotin Hrovat

Stob-Domžale 3081 3-3

se toplo priporoča precastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in prijateljem umetnosti za izdelovanje

altarjev, križevih potov, podob in vseh v to stroko spadajočih del, kakor tudi v prenovljenje starih altarjev,

podob itd.

Umetnijski zavod B. SKARDA v Brnu.
za slikanje na steklo
Izdeltuje zlasti:
cerkvena okna
različne izvirne,
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Izredno odlična s prvimi delili

1 sani za tovor,
dvouprežne ali za samca in
1 kočija ravno tako,

kakor tudi več konjske oprave se po ceni proda. Poizve se tu, Resljeva cesta št. 30. 3250 3 3

3369 Obrtnik 2-2

34 let star, z obrtom in 5000 kromami premoženja se želi v surho ženitviti radi pomanjkanja znanja seznaniti z gospodično v starosti 23-26 let, ki je lepega vedenja ter izobražena, pred vsem pa veselje do obrti. Želi se pošten značaj ter 2.-3000 K imetja. Šivilje priorostega stanu imajo prednost. Le resne ponudbe s sliko do 20. jan. na upravo „Slovenca“ pod šifro „1909“. Tajnost se jamči.

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 15. Mala stran. Mest. ulica 17. Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Pízen, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzelle 10. Taborstrasse 4. III. Ungargasse 77 (vogal Rennweg). III. Löwengasse 27. IV. Wiedner Hauptstrasse 12. V. Schönbrunnerstrasse 88. VI. Gumpendorferstrasse 22. VII. Mariahilferstrasse 70. VIII. Lerchenfelderstrasse 132. IX. Alserstrasse 32. XVIII. Währingerstrasse 82. XIX. Döblinger Hauptstrasse 83. XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I., Wollzelle 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

:: nakup in prodaja ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

:: Zamenjava in eskomptiranje ::

izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko

Ilustrovani ceniki zastoj in franko

Marijin trg šte. 1.
Največja zaloga najfinejših
barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve. Raznobarvna kreda. Zlate in raznobarvne bronce. Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminijem v listih. Štampiljske barve. Oglje za risanje. Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in papir. Paleta, škatlice za študije. Copiči za umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji ceni, najnoveje in moderne suhe, kemične, prstene in rudinske barve.

:: Priznana najboljša in najizdatnejša ::

oljate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje in hišne posostnike itd.

:: priporoča ::

Adolf Hauptmann

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarkega

lima po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stukaturnega za podobarje in zidarje.

Ustanovljeno 1832.

:: Zahtevajte cenike! ::

Dve hiši

se prodasta. Poizve se na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana. 1687 11

Prva slovenska modna : trgovina za gospode :

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča

2710

Pismo iz Amerike.

Ameriko smo mi Evropejci navajeni nazivati deželo čudežev in vsakojakih nemogočnosti. Kako nam imponirajo njih velikanske stavbe in inženerska dela, ameriška natora ima krasot, ki jih ni najti daleč naokrog, ameriška industrija je menda prva na svetu — a ravno Amerika je izvzemši nekultivirane narode, tudi glede obče bede prva. Takih razlik, kakor jih nahajamo oziroma na socialno bedo, nima ne Evropa, ne kak drug del sveta. Na eni strani strašno bogastvo in razkošje, na drugi pa revščina, da se Bog usmili. Ni čuda torej, ako se, kar ste gotovo že čitali po novinah, pojavljajo semtertje — in ravno zadnje dni iznova nakane najhujše socialističko-komunističke oziroma nihilističke vrste. Čeravno se Amerika imenuje kaj rada država svobode, vendar vlada v resnici najhujše despotizem denarja, tako da se človek tu izključno ocenjuje samo po številu dolarjev. To je žalosten razvoj in nam odpira še žalostnejši pogled v bodočnost. Obenem nam kaže Amerika najbolje, kam vodi politički in gospodarski liberalizem, ako ni prepojen s pravim krščanskim duhom. Bogastvo in beračija z nezno bedo — to sta njega cilja. In da še ni konca temu hlastanju po bogastvu, pri čemur človek ne pozna nikogar, ko samega sebe, in v čemur mu je vsako sredstvo dobrodošlo, čim prej ga dovede do cilja bogasta, je obenem vzrok tudi največje reakcije, ki pa ima isti cilj in ga hoče doseči z istimi sredstvi. Boj vsakogar proti vsem! To darvinistiško-materialistiško načelo vlada po vsej Ameriki, dokler ne pride polom, čigar predpovi in znaki se kažejo že danes — posebno v industriji.

Niti karteli, niti trusti niso pomogli; narobe, ravno ti so marsikoga uničili. Iz tega razvoja liberalnih načel posebno v gospodarskem oziru pridobiva več privržencev socialni demokraciji, ki si obeta iz bodočega poloma vse.

Tudi ameriške šole so mnogo krive na tem razvoju. Ameriške šole si dragi Slovenec ne misli kakor uzor-šole. Svobodna je res, ali uspehi teh šol so tudi vredni te svobode. Amerikanci sami pripoznavajo pomanjkljivost svojih šol in še nedavno je profesor jalski Artur Hadley ob priliki nekega predavanja v Bruklinu (Brooklyn) ožigosal te nedostatke. Ameriške ljudske in višje šole po mnenju tega strokovnjaka ne dajo učencu temeljite naobrazbe niti v realnih predmetih, kamo-li duševne izobrazbe. To obsodbo potrjuje tudi dejstvo, — kakor so se se izjavili z večine vsi, ki so dosegli premoženje in časti, da so si morali vso realno in duševno naobrazbo priboriti sami potom samouka. Šola je termometer državnega in ljudskega blagostanja, toda svobodna Amerika ga premalo uvaža.

Kakor v marsičem drugem kuriozno, tako je Amerika i v verskem oziru pravi tohu-vabohu. Komur se zljubi, ide med preroke in hajd ustvari novo vero; glupcev pa je v Ameriki dosti, zato tudi vsak tak prerok najde kmalu privržencev in to ne samo med neolikanimi, ampak tudi med omikanci.

Verskih struj — omenjam izvzemši katoliške — samo na »kristjanski« podlagi, je na stotine. Druga drugo grdi in blati, da človek včasih res ne ve, ali so vsi ljudje zblazneli, ali pa samo on je blazen revež med ostalimi. Vendar pa so vsi edini v enem — v sovraštvu do katoliške cerkve. Radi tega so že mnogokrat poizkusili zjedinitje, pa se jim je vselej izjalovilo. Tako spet mislijo imeti kongres vseh »kristjanskih« (izvzemši katolike) veroizpovedovanj v svrhu zjedinitja. Ta »Federal council of the churches of Christ in America« (Občni zbor ameriških kristjanskih veroizpovedovanj), ki bo zboroval v Filadelfiji, naj bi poskušal »practically and afficically« (praktično in javno), toda, kakor sami pravijo, ne »organically« (bistveno) ujediniti vse, kar še pravi, da še veruje na Kristusa. V čem torej naj obstoji to zedinjenje, tega ni razviditi iz programa. Kako veličastno stoji temu nasproti katoliška cerkev, ki še sedaj po 2000 letih ima vselej in povsod iste nauke, iste zakramente in iste pomočke milosti in ne potrebuje torej nikakih poizkusov zedinjenja. Častno in zmagovalno je prestala vse burne boje stoletij in ako bi, kakor pravi Goldstein, bivši socialist in sedaj veren katoličan, cerkev (če bi to bilo mogoče) padla, bi vse druge verske struje prenehale kar čez noč. I. F.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna za **Ameriko**
v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

2900 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Pozor! Slovenska modna trgovina **Slovenici!**
modni salon za moderne damske klobuke
A. VIVOD-MOZETIČ, Ljubljana
Stari trg 21, filijalka v KRANJU na Glavnem trgu
se najvdanejše priporoča velecenjenim damam.
Klobuke sprejemam v popravilo. **Škoki!**

Telefon št. 155. Telefon št. 155.

Prvi, najstarejši slovenski zavod za plakatiranje in snaženje stanovanj

3245 3 priporoča velespoštovanjem
PETER MATELIČ, Ljubljana, Škofje ulice 14.

Ustanovljena 1847. Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas
LJUBLJANA, Turjaški trg št. 7.
Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, zimnatil modroci, otroški vozički itd.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

2823 52-9

3214 5-3

Prvovrstni avstrijski pridelek Kleinoscheg Derby sec
napravljen iz francoskih vin.

Kleinoscheg Marque d'or
napravljen iz inozemskih vin.

3214 5-3

Dobiva se povsod!

VINO 1647 23

izvrstno, iz vinskih goric, slavnih izza časa Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-Pirano, je naprodaj v kletih poštenih slovenskih kmetov. Posreduje in za pristnost jamči: »**Kmečka gospodarska zadruga v Medoših (Korte)**« pošta **Pirano — železniš. postaja Portorose (Istra)**. Cena belemu (rumenemu) vinu po 26 K hekto na debelo in po 28 K hekto na drobno. Cena črnemu (istrsko refoško) po 20 K hekto na debelo in po 22 K hekto na drobno postavljeno na postaje.

Perje za postelje in puh
2899 priporoča po najnižjih cenah 52-6
F. HITI pred Škofijo šte. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najcenejšo

dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR
v Ljubljani
Pred škofojo šte. 19. — Stari trg šte. 4
Prešernove ulice šte. 4. 163 16-18
Popravila točno in ceno.

Praktična novost!

Scepilnim strojem, Helleria' zamorete drva hitro, brez nevarnosti in ropota cepiti v poljubno majhne kose. Dobi se v vseh boljših trgovinah za hišno in kuhinjsko orodje za ceno K 12.—.

Kjer se ne dobi, naročite naravnost pri izdelovalcu.
Ludovik Heller, Inžener
Dunaj X., Laxenburgerstrasse 33.
2846 13-9

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

2970 52-7

Imate li doraso hčerko?

Zahtevajte povsod novo platno z narodnim kolkom 1 kos 23 m za K 16

Naročite ji najcenejše in najlepše tkano blago lastnih tovarn. izdelkov: barhenta, flanele, damasta, gradla, kanafasa, najmodernejšega blaga za damske kostume, itd., vse po najnižjih cenah lastnega tovarniškega izdelka pri tvrdki

František Mejdr,
strojna tkalnica in razpošiljalnica v Usti na Orlici, Hutvald št. 38, Češko.

Opreme za neveste.

Naredite ji veselje in kupite ji opremo!

2340 2-1

OSREDNJA BANKA ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22. (Ustredni banka českých spořitelůn)

Del. kap. 7.000.000.—
Telegr. : „Sporobanka“.
Depoziranje kavej in vadij raznih vrst. Ekont menije same denarnih zavodov. Bankovne informacije in svete brezplačno.

Vloge na knjižico in račun 4 % in 4 1/2 %. Kupovanje in prodaja vredn. papirjev. Uprava in čuvstvo založ brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 let, upravne pristojbine. Finančiranje javnih podjetij. Emitenje lastnih 4%, bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavicje.

1431 100-5
Kladna v Pragi
Podružnica v Brnu
Telefon N. 12017.
Telefon N. 12017.

H. SUTNER urar in trgovec z zlatino in srebrnino

Ljubljana . . . Mestni trg nasproti rotovža . . . Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo vseh prvih in najboljših vrst pravih švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur, najbolj slovečih znamk, kakor: Schaffhausen, Glasshütte, Omega, Bilodes, Urania, Roskopf itd., zlatih in srebrnih verižic, obeskov, okraskov, zaponk, uhanov in prstanov, z navadnimi in briljantnimi kamni, pravega srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov ter drugih predmetov iz kina srebra. Vedno največja izbira v najnovjših salonskih urah ter specialiteto v stenskih urah s kukavico, budilk i. dr.

Zahtevajte moj veliki cenik, ki ga tudi po pošti pošljem zaastonj in pošt. prosto.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

2568 24-11

„CROATIA“

je edina hrvaška zavarovalnica osnovana od občine svobodnega in kr. glavnega mesta Zagreba.

„CROATIA“ osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje proti požaru in vpepltlvi po blisku nepremičnine vsake vrste (hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd.) ter premičnine (kakor hišno orodje, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd.) po jako ugodnih pogojih in nizkih cenah. — Vsa pojasnila daje: 1395 32-14

Glavni zastop „Croatie“ v Ljubljani, Gosposke ulice 4.
(Za vsa večja mesta na deželi se iščejo zastopniki.)

M. DRENIK, Kongresni trg

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajočega materijala.

Vsakovrstno vezenje na roko in na stroj. — Predtiskarija itd.

!!! **Velika zaloga telovadske obleke!!!**

2399 13

= Fotografski umetni zavod = Avg. Berthold

2833

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: povečavanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zoeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so značilnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odsej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem šilerju“. 320 46 50

Anversa
New York

Slovenska trgovina

Katinka Widmayer pri „solncu“ za vodo v mestni palači.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo ravno došlih

damskih klobukov najnovejše mode.

Nadalje raznovrstnega blaga: rokavice, nogavice, kravate, bluže, krila, otroške obleke, čepice, pasove, moderce, predpasnike, velika zaloga belega perila za dame, gospode in otroke, vsa oprava za novorojenčke. Največja zaloga umetnih cvetlic, venčkov, šopkov za neveste in nagrobnih vencev s trakovi. — Vezanje cvetlic točno po naročilu. — Za kupčevalce na debelo najnižje cene. 2552-13

Niz cekene!

Pri „solncu“.

Za vodo.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 2973 52-7

Narisi in proračuni na zahtevo zastonj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih

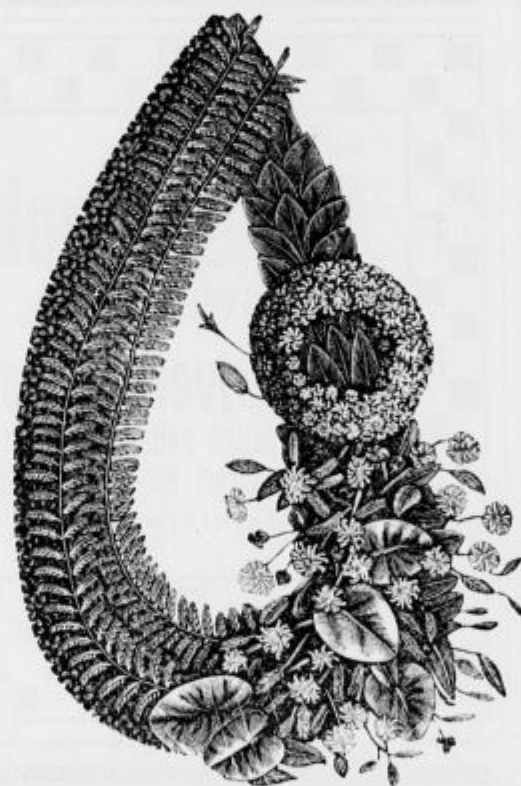
nagrobnih vencev

in 3077-9

trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

CENE BREZ KONKURENCE!

Izmed najboljšega najboljši!

Da zadostim tudi najrazvijaenjšim zahtevam, sem vpeljal vrsto pražene kave, ki presega v kakovosti, izdatnosti in aromi najboljši. Ta kava je zmes najizbranejših vrst, najfinejšega proizvajalca in nudi

čudovito fino, aromatično in oživljajočo pijačo.

Z mlekom mešana tvori dober zajtrk in podlago k udobni malci, brez mleka kot „črn“ je prijeten zaključek vsake pojedine ali večerje; ima moč in oživlja.

Prva ljubljanska velika pražarna za kavo

Karol Planinšek

Ljubljana, Dunajska cesta, vogal Sodnijske ul.

3214 12 3

Kavarna in restavracija

ŠVICARIJA

se sl. občinstvu najtopleje priporoča.

2838 7

Božična priloga

„Slovenca“ številka 296, dne 24. decembra 1908.

Gloria.

zdravje moje — ljubljeno Posavje!
Opásano s srebrnim savskim pasom,
ovenčano s smaragdnom gozdnim vencem,
ogrnjeno s kristalnim poljskim krasom.
Kako da ne bi bilo biser moj,
kako te ne bi blagroval nocoj!

Povsodi, slišim, pevajo zvonovi,
po vsaki vasi pesem gre božična.
Pa toli jasna záme ni nobena,
nobena záme ni tako resnična,
kot himna naših miljenih zvonov —
akord jim vednostar in vednonov.

Povsodi, vidim, okna kakor zvezde,
in kakor nebes so pokojna sela.
Pa ni jih oken od domače hiše,
ki bolj ljubeče meni bi žarela.
O, vsako ni, če še tako lepó,
oko ni vsako milo kot nebo.

Nocoj se jaslic slednji dom raduje
in skromen skromnih in visok umetnih,
nad njimi plamen, kakor angel čuva.
A ni jih jasli toliko prijetnih,
ki bolj netila srčni moj bi plam —
od jasli naših v nizkem kotu tam.

O, jasli moje — ljubljeno Posavje!
Kot „gloria“ nocoj ta šumna Sava,
in gozdi kot zadivljeni pastirji,
kot Betlehem ta biserna planjava —
a Bog nevidno diha nad teboj — — —
Kako da ne bi ljubil te nocoj!

Silvin Sardenko.

Mirú ljudem!

Spisal Emil Fagnet, član francoske akademije.

Bilo je pred dvesto leti, morebiti pred tristo leti. Natanko se več ne ve. Arhivi so se poizgubili, ali jih pa sploh niti ni bilo. Bilo je morda le ustno izročilo, ki se je pripovedovalo od roda do roda po živo cvetočih vrtovih v Bretanji med šumečimi morskimi valovi.

Povest je navadna, silno priprosta pa zanimiva brez posebnosti. Iz tega se ne napravi roman za feljton, tudi drama ni mogoča, zlasti ne da bi kaj nesla. Košček kruha je to za srce, mali kruhek za človeka srca.

Živel je mlad gospod Bretonec. Hiral je brez kake posebne bolezni. Spati ni mogel; cele noči ni zatislil očesa. Kedo mu je uničil spanec? Nihče ni vedel. Morda kaka nesreča v ljubezni; morda Rene-jeva silna vznemirjenost, morda kaka skrita huda krivica, morda nezadovoljnost samega s seboj, morda ona polna žalost, ki sem jo neke drugod imenoval slutnjo bodočnosti. Nahaja se pri ljudeh posebno žive in obsežne domišljije. Vse mogoče hudo vidijo v prihodnosti v raznih oblikah, v groznih podobah in boli jih že naprej, da ne zmagajo, da ne obvladujejo teh bolesti.

Kaj vem, kako je bilo? Bil je žalosten do smrti in ni mogel najti spanja. Neki nevrastenik, klient dr. Duchamps, mu je rekel nekoč: »Zdi se mi, ko bi mogel spati vsaj dve leti, pa bi bil ozdravljen.« Naš mladi Bretonec pa ni toliko zahteval. Dejal je: »Ko bi jaz mogel le dve uri zaspati!« Toda njegova skromna želja se mu ni nikoli izpolnila. On je tekal za spanjem, napravil je dolge sprehode po pašnikih ali ob morskem obrežju. Vtrudil se je toda spanec je bil še dalje od njega nego kadar je miroval. Telo mu je bilo trudno a oči so mu belele noč in dan. On je vedno ponavljal: »Requiescam!« Počijem naj! skrivnostno glas pa, ki mu je sledil povsod in se oglašal za njim, mu je odgovarjal: »Čuj! Bodi buden!«

To je bil navaden nevrastenik, kakor sedaj pravijo medicinci, ali psihastenik. Z besedami namreč za opredelbo ljudje niso nikoli skopi in kratkobesedni. Medicina je besed bogata, ne da bi hoteli s tem reči, da je bahata. Oh da bi bilo dovolj najti besed za pojem in če bi bilo dovolj to da bi prav spoznali in po tem spoznanju ozdraveli! Toda v onih časih se niso toliko vkvarjali z definicijami, kar je bilo končno morda še bolje.

In naš neopredeljeni bolnik je zdaval, gotovo ne radi tega, ker ga niso opredelili, kar mu je bilo vseeno, ampak zato, ker ni ozdravljiv, in to je bilo vsaki čas bridko. Nekega dne je prišel blizu do Plerina, ki leži v okrožju Saint-Briene. Kraj je bil divji, rajši odbijajoč nego vabeč, skoro bolj zopern nego tolažljiv. Zemlja je bila peščena, cvetja malo, timijana in drugih močno dišečih cvetic ni bilo in na to se je naš bolnik še vedno zanašal in tudi še sedaj ni obupal, da mu donesejo omake. Tudi to še ni bil kraj, »kjer se spi«, o

čemer je govoril dobri La Fontaine. Mladi gospod se vsede utrujen, solznih oči; hipoma pa ga navdihne tajna misel. Nekaj, na kar ni nikoli mislil, se prikaže pred njim in on zakriči: »O blažena, sveta Devica, pomagaj mi, da zaspim!«

On ni napravil nobene oblube, ničesar ni obetal, dasi bi bilo dovoljeno. Ničesar se ni zavezal, morda zato ker ni mislil na to, morda ker je imel pomisleke za to; toda prošnjo svojo pa je izrazil z veliko vero in vdanostjo. Zamisli se, polagoma se mu izgube oči, zapirajo se, zdi se mu kakor bi ga gladila po njih mehka nežna roka, in on zaspi.

Spal je dolgo, zelo dolgo, morda več dni in več noči in trdi zemlji pod obokom nebesnim.

Vzbudil se je. Morda bi bilo bolje, da bi se ni bil vzbudil, dejali bodo skeptiki. Za moj del je bolje, da se je vzbudil in sicer v tolažbo in spodbudo sebi podobnih bolnikov. Vzbudil se je in takoj ko je odprl oči, je napravil oblubo, da zgradi na tej pečini kapelico posvečeno »Naši Gospe lepega miru«.

Vi lahko vidite to kapelo, ako greste v Plerin. Tudi jo vidite, ako si naročite razglednico, ki nosi njeno dobro zažeto podobo. Ni posebno lepa, bolj kmečka je, nizka streha pokriva priprosto četverokotno zidovje. Zvona ni nobenega, le mal zvonček visi ob steni, kakor prikupen deček. Toda vseeno je to kapela naše Gospe lepega miru in kakor mi piše neka draga roka, prihajajo ljudje od vseh strani v to blaženo samoto prosit srčnega miru in ublaženja v trpljenju.

To je bil nevrastenik. Jaz ne delam tu kake pridige, nimam navade in tudi nobene pravice zato. Toda glejte, tudi vi brez vere, kaj smemo sklepati iz te dogodbe. Zdravljenje nevrastenije, psihastenije in drugih astenij je predvsem moralno, duševno zdravljenje. To ni odvisno od nas in trditi kaj takega bi bilo smešno; toda odvisno je to zdravljenje od miru, ki ga moremo vlti v svojo dušo, od vdanosti, resignaciji glede tega, kar se izgublja v brezno pod nami ali kar se dviga nedosežno nad nami, odvisno je od mirnosti in upanja.

Naš nevrastenik Bretonec je upal. To je vse. Ako pravim vse, pravzaprav preveč upam; vendar je nekaj v tem gotovega, če ne ozdravljenje, vsaj tolažilo. Mladi Bretonec, ki so ga mučili dnevi in noči brez spanja, a si se naposled zazibal v sladkem senu, prosi njo, ki je tebe čula, da zaspe sovraštvu, prepri, zavisti, spletke in ž njimi oni, ki na tem trpijo.

Poslov. — n.

Na Sveti večer z mečem v roki.

Štefan Levkòs.

Goriški grof Albreht II. je razdelil kratko pred svojo smrtjo svoje dežele med oba sinova — Henrika II. in Albrehta III. — Henrik, starejši brat, naj bi vladal prvih pet let sam nad vsemi deželami in oskr-

boval vsa posestva; v resnici pa je vladal vse do svoje smrti leta 1323. Zapustil je dve leti starega sina Ivana Henrika, za katerega sta vladala in upravljala posestva njegov stric Albreht in Hugo Devinski.

Po smrti Ivana Henrika — leta 1338. — so pripadla vsa njegova posestva njegovim bratrancem, sinovom Albrehta III. — Albrehtu IV., Majnhardu VII. in Henriku III.

V Oglelju je vladal tisti čas (1334—50) patrijarh Bertrand de St. Ginnes, rodom Francoz, vzor cerkvenega in posvetnega kneza, pobožen mož, razumen v administraciji cerkve in dežele, ljubezniv oče svojim podložnikom.

Leta 1338. je prepustil goriškim grofom vsa posestva po njihovem očetu in po Ivanu Henriku v Furlaniji in investirjal za vse tri brate grofa Albrehta. — Bratje so si začeli deliti posestva in se niso mogli dolgo časa zediniti.

Patrijarh je med tem — kakor prej vedno — pred vsem pazil na to, da ostane njegova teritorialna moč in oblast neizpremenjena. Grof Majnhard je spoznal in uvidel, da ni to neumna misel, zato pa je poskušal, da bi zajedno samega sebe ojačil in patrijarha ošibil, izviti mu iz rok marsikateri košček zemlje. Že okoli leta 1330. se je bil polastil Tolminskega in zasedel vse glavarstvo; začasno se je pozneje stvar tako uredila, da je dobil avstrijski vojvoda Albreht II. pravico zasesti Tolminsko toliko časa, dokler bi se grof in patrijarh do dobra ne pogodila; ta določba je veljala tudi za Sacile.

Nič manj kakor za ta dva kraja ni skrbel patrijarh za Venzone, ki ga je prodal Henrik, vojvoda koroški goriškemu grofu Ivanu Henriku; Bertrand je skušal ta fevd, ki ga je dobil Henrikov oče Majnhard IV. od patrijarha Rajmunda, pridobiti nazaj. — Napovedal je Goričanom vojsko, ker ni hotela odstopiti vdova Ivana Henrika, grofinja Beatrica zahtevanega fevda; Bertrand je zmagal pri Ossoppo, zavzel trdnjavo Branlino in v kratkem tudi Venzone; nato je sklenil z Goričani mir.

Goričani pa niso mogli tako ceno pozabiti in preboleti izgube; zavezali so se z Albrehtom III., vojvodom avstrijskim in koroškim in začeli boj proti patrijarhu.

Bertrand je poklical s Češkega na pomoč vojvodo Karola, poznejšega cesarja, in s Tirolskega njegovega brata, vojvodo Ivana.

Bilo je v tednu pred božičem 1340. — zelo mrzla zima je bila tistega leta — ko se je sešel patrijarh s svojima zaveznikoma v gorenji Furlaniji; prišla sta namreč čez Trbiž mimo Čedad.

Velika je bila patrijarhova vojska, dve veliki četi krepkih vojakov sta pripeljala s seboj zaveznika.

Dasi ledeno mrzel, je bil za vojake dan sestanka vendarle dan radosti in veselja, smeha in glasnega krika. — Vsem so bila srca lahka in vesela; nič težkega ni ležalo na njih; nič groze ni strašilo v duši; nič mračnega se ni skrivalo v očeh;

ni je bilo globoke, bojaznopolne gube na čelu.

Kdo bi se bal peščice Goričanov, — ne bodo se prvič merili z njimi!

Drugerega dne so se napotili proti Goriči; nihče se jim ni ustavljal, nihče jim ni prišel nasproti, ko so plenili skozi Kormin; šele onstran Kormina so se pojavile sovražne predstraže. Po zraku je priletelo nekaj pušic, tiho in boječe so poknile tri puške, straže so se plaho umaknile, Bertrandovi Furlanci so se jim glasno smejali.

Ob Soči so zadeli na sovražno vojsko, ki so jo do večera pognali čez reko in jo potisnili v mesto; Goričani so skrbno zaprli vrata, skrbno zastražili obzidje in vse je mirno spalo prvo noč.

Patrijarh se je kmalu prepričal, da ne pojde z obleganjem tako lahko in naglo, kakor je upal. Majnhard je dobro utrdil mesto, izkopal jarke, popravil obzidje, ga napolnil z vojniki; — razen Albrehta III. sta mu prišla na pomoč oba brata s svojimi vojniki.

Tembolj je upal patrijarh na naglo zmago, ker si je pred kratkim preskrbel precejšnje število pušk.

In kaj so pomagale vse puške, če jih vojniki še niso bili vajeni! Čepel je cel dan pod obzidjem, preden je petkrat pripravil in ustrelil; ko je pripravil šestič, ga je že prehitela noč. — Najboljši so bili strelni stroji, ki so pošiljali cele skale čez obzidje; kamor je priletela taka skala, od napete vrvi v pozdrav poslana, je pritisnila poljub, ki ga je bilo znati za vse večne čase.

Sicer bi pa za silo še šlo, če bi ne bilo tako neusmiljeno mrzlo. — Kdor je prijel puško v roko, se mu je prijela koža ob železo, kakor bi bilo razbeljeno. — Čeravno niso bila tla zasnežena, so morali vojniki vendar z velikim trudom kopati kamenje iz debelo zamrznjene zemlje. Zeblo jih je v prste, zeblo jih v noge, ker so stali cel dan na zmrznjenih tleh; včel je čisto miren veter, a oster, da so jim žarela lica in ušesa, da jim je cvetel nos v vijoličastih barvah. —

Delali so že več dni, malo ur na dan, — od jutra do noči, — a delali dovolj, trudili in mučili se trikrat preveč. Najhujše je bilo ponoči; zamrznjena tla so postala vlažna daleč krog vsakega ognja. Kdor ni maral spati na ledu ali pa v vlagi in blatu, si je moral poiskati staro kožo, kos deske, par vej, kar je bilo, le da nista prišla mrav in voda preveč v živo.

Tako je prišla svetovečerna noč.

Z goriškega gradu je bil tisti večer krasen razgled na polje ob levem bregu Soče.

Daleč naokoli je bilo polje pokrito s šotori, ki je plapolalo med njimi na sto in sto kresov, svetlih in velikih, da so ugašale zvezde na jasnem, črnem nebu.

Gospoda na gradu se je čudila nenavadnemu življenju, ki je vznemirjalo nocoj ves sovražni ostrog, poln glasne živahnosti.

Pol v zamišljenju, pol v bojzni so se ozirali v dolino pogledi treh grofov, pogledi stare grofinje Beatrice, mladih kon-

res in grofov. — Vojvoda Albreht pa je sedel mirno za mizo in pil brez skrbi.

Prihajale so straže z obzidja in poročale, da vedno bolj raste šum v sovražnem ostrogu; da je težko razločevati klice sovražnih straž med krikom in petjem vojaštva; da se je bati zvišanje in naglega napada.

»Nič se ne bojte!« jih je tolažil vojvoda Albreht. »Praznujejo oni veselo nocojšnji večer, zakaj bi ga mi ne! Nocoj je sveta noč, praznik miru in sprave, nič hudega se nam ni bati od patrijarha nocoj in skozi vse praznike.«

A vseh le niso potolažile njegove besede.

Patrijarhovi vojaki niso polegli tisti večer rano kakor navadno krog ognjev; sedeli so krog njih in peli in pili; pozabili so mrza in truda minulih dni, nič niso mislili na naporno delo, ki jih je čakalo, — uživali so trenutke s polnimi požirki.

Bertrand jim je dal pripeljati za božični večer rudečurne furlanske črnine, iskre, kakor živa kri, goste kakor tekoče olje.

Sedeli so v velikih krogih okoli ognjev; od moža do moža je pohajala posoda, napolnjena z vinom, vsak mož je potegnil tri globoke, žejne požirke in se glasno oddahnil; toplo in prijetno se mu je razlilo po žilah; veselje je zaiskrilo v duši in naglo je razplapolalo; odprlo se je srce, odvezal se je jezik in mož je govoril z glasnim navdušenjem; — z nestrpnostjo je čakal, da priroma posoda zopet do njega.

Straže so pohajale krog ostroga in se vselej, ko so se srečale, pozdravile z glasnim klicem, ki se je izgubljal v kriku in petju moštva. A da se tudi njim ni godila krivica, je zapovedal patrijarh, naj se menjajo straže vsako uro.

V velikem šotoru sredi ostroga je bila zbrana najvišja gospoda; patrijarh, njegova dva zaveznika, njegovi dvorjani in duhovniki-svetovalci, podložno mu plemstvo in mnogo duhovščine; sedeli so okrog velikanskega kupa žerjavice, ki so jo štirje vojaki vedno popravljali in donášali novega oglja na njo, da ni ugasnila.

Mračno je bilo lice Bertrandovo, skrb in nemir sta se skrivala v globokih gubah na njegovem čelu; levice naslonjeno na mečev ročaj, desnico stegneno nad žerjavico, je nemo zrl pred-se.

Nekaj hipov so vsi molčali; od časa do časa je prišel kdo glinast vrč, ga prislonil k ustnicam in ga potem zopet zakopal v kup toplega pepela.

Prvi je spregovoril patrijarh. »Morda bi se pa le zgodilo, da nas napadejo med polnočnico?«

»Prevzvišena Milost, ni preveč verjetno, da bi nas motili med službo božjo, sicer se pa za vsak slučaj lahko pripravimo in oborožimo.« je opomnil vojvoda Karol.

»Najboljše je tako, prevzvišenost; ubogajmo nasvet preblagorodnega vojvode Karola,« je zatrjeval star prelat oglejski, velik in krepak mož, prvi vojni svetovalec patrijarhov.

»Kaj meni k temu preblagorodni vojvoda Ivan?« se je obrnil Bertrand do Karolovega brata.

»Kakor je Tvoji Milosti drago; ampak pametna beseda se mi zdi to, da bodimo za časa polnočnice oboroženi in pripravljani na morebiten napad.«

Zopet so vsi umolkli; patrijarh je sklonil glavo in se zamislil v glinast vrč. Čez nekaj hipov se je ozrl po svojih prelatih in korarjih, — po svojih vojnih in zapornih svetovalcih:

»Kaj pravi k temu velečastni zbor; božič brez polnočnice ali polnočnica v orožju?«

Vstal je star korar in spregovoril v imenu vseh drugih:

»Ni mogoče, da bi praznovali nocojšnji večer brez polnočnice; — ravno tako pa ni varno in previdno, da bi praznovali polnočnico nepripravljani in neoboroženi.«

Ko je spregovoril, so mu vsi drugi v krogu prikimali.

»Prav! — Pater opat, ti mi azistiraš!«

»Vedno na uslugo Tvoji Milosti!« se je poklonil patrijarhu opat iz Moggio.

»Pre Carletto, stopi po ostrogu in poglej, kako je kaj z vojaštvom.«

»E, prav, Tvoja Milost; nič se ne boj, dokler so vrči mokri! Grem, e, že pridem in povem.«

»Povej jim, da je nocoj polnočnica; po enajstih naj trobijo rogovi k matutinu; vojaštvo naj se oboroži, do maše morajo biti vsi pripravljani, kakor bi morali vsak hip udariti.«

»E, ob enajstih naj trobijo rogovi k matutinu, — e, vojaštvo naj se oboroži, — e, morajo biti pripravljani, kakor bi morali vsak hip udariti,« — je mrmral pre Carletto in odrožljaj z mečem iz šotora.

Pre Carletto je bil izmed najboljših svetovalcev patrijarhovih; on sam bi bil mnogo rajše v pastirovanju kje na deželi,

ali saj ne na dvoru, a patrijarh ga ni pustil od sebe, razumel je vse; administracija cerkve in dežele, bil je izvrsten diplomat svojih časov, bil je vojak brez primere; vrh tega je bil šalivec, da malo takih na vsem dvoru; ko so mračne skrbi nagubale patrijarhovo čelo, je prišel in z nepričakovanim, duhovitim dovptom — kakor z ljubeznivo roko za hip zbrisal vse gube s čela in prepodil vse skrbi.

Dasi je ostal le patrijarhu na ljubo pri dvoru, je bil vendar vedno dobre volje in humor ga ni nikoli zapustil.

In šel je na povelje Bertrandovo po ostrogu in pogledal od ognja do ognja, povsod so ga sprejeli z veselimi krikom, bil je ljubljenc vsega vojaštva.

»Na tvoje zdravje, pre Carletto!«

Stopil je bliže, pogledal, poprašal, odgovoril, vse se je zasmajalo, — on je naglo odšel dalje.

Šel je od ognja do ognja, naposled se je ustavljal.

»Slišiš, pre Carletto, povej po pravici, če je na svetu neumnost, ki bi bila večja kakor vojska?«

Pre Carletto je porožljaj z mečem, se napol odkašljaj in odgovoril:

»Furlansko je precej močno!«

»Ne toliko, da bi me zmoglo; saj sem sam Furlan!«

»A ti je nocoj upadlo srce, da se bojiš Goričanov!«

»Nič srce, nič se jih ne bojim; udarim sedaj makari ali pa jutri, kakor sem udaril včeraj ali predvčerajšnjem, letos kakor lani, če je potreba! — Ampak povejte po pravici in resnici, kaj je bolj neumnega kakor to, da streljam na obzidje in zadenem človeka, ki ga nisem nikoli videl in poznal; ki mi je bil morda ljub in drag prijatelj; ki mi ni naredil nikoli kaj žalega; ki mi je napravil morda včasih veliko in prijetno uslugo. Pomerim in spustim, in on tudi pomeri in spusti, on ne ve zame in jaz ne zanj, — oba padeva! — Zakaj? — Skregala sta se grof in patrijarh; prvi hoče imeti Tolmin, drugi tudi; prvi hoče imeti Facile, drugi tudi; prvi Venzone, drugi tudi. — Kaj briga mene Tolmin, ki ga še videl nisem nikoli. — Stopiti moram pred človeka, ki ga nikoli nisem videl, zaklicati mu moram: »Patrijarh in grof sta se skregala za Tolmin; pomeriva se, kdor zmaga, naj ostane hlapec tolminskega gospoda!« — On sam ni videl ne Tolmina, ne patrijarha, ne grofa goriškega, privlekli so ga bogve odkod. — Tudi jaz bi hotel imeti Tolmin, Facile in Venzone, in grof bi hotel biti in še patrijarh povrh, — ampak nisem, ker nimam svoje pravice in prostosti, — ker nimam svojega meča in svoje moči. — Meč in moč — vsa prostost in vsa pravica! — Zato pa, ker nimam svoje moči in prostosti, ostanem najzvestejši sluga patrijarhov; nič se ne boj, da bom odslej slabši vojak, kakor sem bil doslej!«

»E, vem, da Pepo ni strahopetnež; je jezik se mu prerad odveže, če ga namaže s furlansko črmino. Sicer pa veš, res sta samo moč in meč vsa pravica in prostost, ampak če nimaš sam moči in oblasti, moraš služiti patrijarhu, da ti varuje on s svojim mečem tvoje pravice; če nočeš služiti patrijarhu, moraš pa grofu, temu ali onemu, komurkoli že!«

»Je pač tako, ne da se pomagati!«

»Vse prostosti in pravice je treba odkupiti s suženjstvom in krvjo!«

Pre Carletto je šel dalje, vojaki so se smejali za njim.

Bilo je malo pred polnočjo; po ostrogu so zadnjič zatrobili rogovi, vojaštvo je bilo že vse pripravljeno in oboroženo; zbirali so se okoli velikega šotora, v katerem je duhovščina navadno opravljala maše in molitve; cel sprednji del šotora je bil odgrnjen. — Pred šotorom je stala častna straža, patrijarhovi duhovniki, v vojni opravi, meč v roki; za njimi so stali vojaki z bakljami, ki jih je gorelo na stotine po ostrogu.

Točno o polnoči je stopil iz svojega šotora patrijarh s spremstvom, vojvodi z njim.

Začudili so se vojaki, ki so stali v bližini; nikjer navadnega blišča in sijaja, nikjer svile in zlata, nikjer dragih kamenov; vsepovsod sami jekleni oklepi, šlemi in nabrušeni meči.

Patrijarh je pristopil k daritveni mizi, z njim opat iz samostana Moggio; azistoval je patrijarhu; za njima se je uvrstila vsa druga azistenca, — vsi oboroženi od nog do glave.

Duhovniki-pevci, razvrščeni ob obeh straneh šotora, so peli antifone in psalme.

Pre Carletto je stal ob vhodu, meč v desnici, nalahko so se mu premikale ustnice, molil je; — a počasi so se mu začele razgubljati misli, ustavile so se mu ustnice.

»Kaj je to?« začudeno je pogledal pre Carletto. »Sem slabo razumel, ali je res zapel — »Mir ljudem na zemlji!« — Vsaj

drži meč v rokah, — morda pa oznanja boj?«

Sklonil je glavo, ko jo je zopet dvignil, so peli evangelij.

Blagovest Gospodovo, — velik nauk miru in ljubezni, bratoljubja, — peli so ga, oznanjali so ga na ves glas z mečem v roki! — Vztrepetal je pre Carletto.

»Ite, missa est!« — Patrijarh je blagoslovil svoje čete z mečem; — na čelu jim je zagorel krvav pečat.

Gospod ni uslišal patrijarha in njegovih molitev za zmago, ki jih je molil v svetovečerni noči oborožen pred oltarjem novorojenega Kralja miru. Obleganje je bilo brezuspešno.

Ko je prišlo spoznanje v patrijarhovo srce, je sklonil glavo:

»Odpusti, Gospod!«

Še danes živi spomin tistega večera med našim narodom: pri polnočnici na božič čita v metropolitanski stolnici v Gorici dijakon evangelij z golim mečem v roki.

Ohranil se je ta spomin in se ponavlja, dasi proti vsem cerkvenim in liturgičnim predpisom; ohranila ga je navada, in vsaka navada je stara pravica, ki jo ljudstvo bolj spoštuje in čišla, ki se je bolj trdno oklepa, kakor vseh pisanih postav in pravic.

V snegu.

Pogorska božična slika.

Pogorje je planinsko selo, blizu tisoč metrov nad morjem. Na ozkem podolga-stem griču stoji cerkev, znotraj snažna in lepa, zunaj pa je od ene strani ves beli nakit odstranjen. Izpostavljena je od te strani silnim viharjem, ki jih je deževju kakor plohe ob cerkveni zid in ga ližejo in perejo in drobe tako, da se vsako zimo ob tej strani pokažejo kamni iz zidu, ker je ves omet odpljuskan. Vsako poletje se popravlja, a vsaka zima zopet vse razdere. Zraven cerkve je župnišče in cerkvenikov dom. Sicer pa daleč naokrog ni nobene hiše blizo. Raztresene so po eno, dve, tudi tri ure daleč vse na okoli po gričih in grapah. — Duhoven sameva na tem holmu; štiri do pet mesecev po zimni ni k njemu nobenega soseda. Kadar cvili burja okrog voglov in sneži, tedaj tudi ob nedeljah pride komaj dvajset ljudi v cerkev. Radi bi šli, pa ne morejo. Le kak krepak mladenič, kak utrjen mož se prerije skozi meteže do cerkve. Pota duhovnova ob zimskem času so huda in nevarna.

Dolgočasno zimsko popoldne je na Pogorju. Težke, debele megle se vlačijo po roboh in mrzla burja piše in se igra s snežinkami. Oglesi se zvon. Trikrat na kratko zapoje.

»Obhajilo,« zakliče cerkvenik skozi vrata v župnišče, »na Osojah je Bregarica zbolela.«

Kmalu sta na potu duhoven in cerkvenik. Ako bo šlo vse gladko, bosta ob petih zopet doma. Hitela bosta tembolj, ker je takrat že sveti večer. Vesel je bil duhoven, ko je v poldrugi uri prišel do Bregarja in sprevidel dobro gospodinjjo, ki bi težko ukačala božičnega dne.

Ob petih je res prišel domov v najhujšem mrazu od potu ves premočen. Mrak se je vlegel na vrhove in luč je že gorela v sobi, ko se je duhoven vrnil. Peč je bila gorka in ves truden se nasloni na klop ob peči. Mati, ki mu je gospodinjila v samotnem župnišču, prinesla mu je gorkega čaja, da se ž njim pokrepča.

»Huda pot, kaj ne da, dragi Anton?« mu reče, ko postavi čaj na mizo.

»Hvala Bogu, huda, pa potrebna,« odgovori duhoven, »morda je že Bregarica umrla. Huda pljučnica, zdravnik daleč, smrt skoraj gotova.«

Duhoven izpije čaj, nasloni se zopet ob klop pri peči. Malo hoče zadremati, da bo okrepan lažje opravil brevir in polnočnico.

Kako lepe so molitve na sveti večer! »Gospod odpri moje ustnice,« šepeta duhoven, »in moja usta bodo oznanjevala Tvojo slavo!« In potem nadaljuje: »Danes vedite, pride Gospod in jutri bote gledali njegovo slavo . . .«

Burja zacvili okoli voglov, okna zašklepetajo in bele snežinke se zaletavajo v okna in padajo na tla.

»Hvala Bogu, da smo doma,« vzdihne duhoven in se zopet zamisli. Gorko mu je in spanec se oglašja pri utrujenem župniku.

»Cristina die delebitur iniquitas terrae, jutrajšnji dan bo uničena krivica zemlje,« šepeta in zadremlje . . .

Nič ne sliši, ko se odpro vrata, in ko vstopimati z lepimi jaslicami ter jih postavi na klečalnik. Mati pogleda po simu, razveseliti ga je hotela z jaslicami, pa sedaj vidi, da spi.

»Naj počiva,« pravi, »truden je; bo pa potem bolj vesel, ko se vzbudi in vidi pred

seboj božične jaslice in polno lučic okrog njih.« Tiho kakor je prišla, zopet odide po stopnjicah dolj v svojo sobo. Ko se vsede, začuje zunaj težke korake in sneg škriplje pod njimi.

»Moj Bog, kaj bo!« vzdihne, ker sluti zopet novo pot za sina. Ob tem poznem večernem času navadno nikdo ne prihaja k gospodu. Vstane in poslušaj. Koraki se približajo in obstanejo pred vratmi. Nekdo s čevlji buta ob kameniti prag in si otresa sneg s čevljev. Takoj zapoje hišni zvonec.

»Kdo je zunaj?« zakliče mati.

»Hitro odprite! Gospod naj takoj pride. Nesreča se je zgodila! Le hitro! Jaz sem, Tone iz malna.«

Mati vsa preplašena odpre vrata in krepak mladenič vstopi v vežo. Obraz mu je rdeč, težko diha in ob njegovih brkah mu mole navzdol cofi ledu.

»Gospod je komaj pred dobro uro prišel domov od obhajila iz Osoj. — Ali je nevarno?« reče mati.

»Dva sta se smrtno poškodovala, le hitro!

»Vsaj ne bo tako težko, seboj imam sani in namestu po ovinčkih bova v dolino zdrdrala kar po drči na saneh.«

»O moj Bog! Vsaj jih do polnoči ne bo nazaj,« stoka mati in hiti po stopnjicah klicat gospoda.

»Anton, čuj, nekdo te kliče.«

Pa sin je tako trdno spal, da ga je morala prijeti za roko, da se je vzbudil.

»Deus in adiutorium — Gospod, hiti mi pomagat,« vzdihne duhoven, se vzdrami, pogleda v razsvetljene jaslice in na mater.

»Kaj je?«

Mati skoro ne upa z besedo na dan.

»Tone iz malna te kliče.«

»Povej mu, da takoj pridem.«

Mati gre po stopnjicah in vesela je, ker je sin tako voljan.

»Ali sem res zaspal?« Pogleda na uro in se napravi. »Tone iz malna. To je dolga pot. Najprej gori, potem pa globoko dolj v grapo. Šest je ura. Poldrugo uro dolj, če greva po drči, in tri ure in pol nazaj, torej pet ur; če bo šlo vse po sreči, bom do polnoči lahkoma doma.«

Duhoven hitro stopi v cerkev po Najsvetejši in hajdi: Tone z lučjo naprej, on pa za njim. Eno uro imata navkreber do Razpotja, tam ima Tone pripravljene sani in v pol ure sta pri malnu. Vroče je bilo obema, dasi sta bila oba odeta v sneženo skorjo, ko dospeta do Razpotja. Duhoven se vsede na sani, bil je vaje takih potov, zavije se v sukno, Tone pa zadaj priklene težko verigo, vrže in pritrđi nanjo debelo plahto, da ne bi sani preveč odskakovale in prehudo drville v dolino.

In šlo je navzdol kakor blisk. Kdor se je kedaj vozil iz Sv. Lušarji, ve, kako hitro gredo sani v grapo. Čim večja je strmina, tem hitreje lete sani, le kjer je kak napet porobek, ustavijo se za hip in kmalu zopet zašuste v nižavo, vedno navzdol. Tama je bila in sneg je pokril vse pobrežje; tudi drča je bila s negom zasuta. V tako visokem snegu Tone še ni vozil s sanmi, tako temne noči tudi še zlepa ni bilo in sani še nikoli niso tako odskakovale. Vendar kakor je Tone poznal kraj, morala sta biti kmalu doma. Ko se bližajo sani strmemu porobku, zasadi Tone svoje drse v sneg, sani obstanejo, on pogleda nazaj, pa sani so bile prazne, duhovna ni bilo nikjer . . .

»Kje je župnik?« vprašuje Tone in zakliče: »Ho—o—oh!«

Odmeval je glas po belem obrežju, toda odgovora ni bilo nobenega. Težko je bilo Tonetu. Krepak je bil in pogumen, a tukaj ga je prevzel strah, kaj bo. Takoj pušti sani na svojem mestu in gre iskat duhovna po saninem tiru.

Noč je še vedno temna in težko mu je gaziti po drči navzgor. Bolj po umu, kakor z očmi si določa smer, kamor hoče iti. Najbolj pazi na parobke, kjer sani najbolj odskakujejo. Ob takem skoku je moral gospod pasti s sanij. Pa kako da ni nič zapazil. Toda kdo bo slišal v tem drvenju, tudi če je kaj zaklical. Od časa do časa se je Tone oglašil. Na neki ravnici pa zapazi kamen in se spomni, s kako silo so ob njem na potu navzdol odletele sani. Tam se vstopi in zopet vpije. Ko gleda po snegu, opazi na njem drobno, črno stvar. Res, bil je klobuk duhovnov.

No sedaj on ni daleč od tod; si misli Tone in zopet zavpije. Kot odgovor začuje slab glas:

»Pomagajte!«

»Tu sem, gospod, kje pa ste?«

»V snegu ležim, a ne morem se ganiti, ker imam zlomljeno nogo.«

Tone takoj opazi duhovna, skoro vsega v snegu.

»Hvala Bogu, da sem vas le dobil! Da, nesreča nikoli ne počiva. Moj Bog, kako prideva nazaj,« vzdihne Tone in prime duhovna, kolikor Tonetu mogoče, lepo,

župnik pa šepeta molitev in objemlje z rokami Najsvetejše . . .

V malnu doli so že silno težko čakali, in hodili gledat, kedaj da pride Tone z gospodom. Dva smrtno ranjena sta ležala v malnu pri peči, vsakemu so za silo postljali na enem koncu peči. V visokem snegu sta izgubila sled poti, zašla sta na neko pečino in od tam zdrknila v propad, kjer so jih mlinarjevi našli. Zlasti so se bali za enega, da jim kar ne ugasne.

Mlinar stoji pred vratni.
»Ali nič ne slišiš zvončka?« ga vpraša mlinarica v veži.

»Nič ne slišim. Pa vendar Tone ni zgrešil pravega pota?« reče mlinar.

»Da bi se jima le kaka nesreča ne bila prigodila, dostavi v skrbih mati.

»Čakaj, sedaj se mi zdi, da nekaj ropota. — Da, koraki so! Toda zdi se mi, da le en sam gre in še ta silno počasi,« pravi mlinar.

V tem pa je prišel Tone do vrat, na sa-neh pa je ležal župnik!

»Kaj se je zgodilo?« vzklikne mlinar.

»Iz sani je gospod padel in si zlomil nogo!« odgovori Tone na kratko, dvigne župnika in ga nese v hišo.

Z največjo težavo duhoven prevodi oba bolnika, eden je umrl, ko mu je ravno podelil zadnji blagoslov. Ves utrujen se duhoven po dovršenem svetem opravi- zleknje na posteljo in vzdihne:

»Hvala Bogu tudi za to!« — Mlinarjevi hitro prineso snega in devljejo na ziomljeno nogo in hitro pošljejo po zdrav- nika v mesto.

Na Pogorju tisto leto ni bilo polnočnice. No pa vsaj tudi ljudi ni prišlo veliko, ker jim je branila v cerkev silovita burja. Lju- dje so nekaj časa molili v cerkvi ter šli domov, rekoč: »Danes so pa pri nas an- gelji opravili polnočnico, kakor prvokrat v Betlehemu.«

Proti jutru je prišel sel iz malna materi v župnišče povedat, kaj se je zgodilo gos- podu na potu. Mati je ono leto imela ža- lostni Božič.

Tam doli v malnu pa sta ležala dva bolnika in en mrlič.

Prijatelj v bedi.

Božična slika.

Pred razkladnico velikega zavoda za igrače se je ustavil neki mož. Bil je nizke, široke postave z glavo ali vsled starosti ali vsled velikih skrbi k prsim sklonjeno, obraza pa vendar-le še okroglega, zdravja kipečega. Od dima začrneli obličje in roke, ki jih je včasih potegnil iz žepov odrgnene, nekdanj sive zimske suknje, so na prvi pogled pričale o tovarniškem delavcu.

Precej časa je ogledaval pisano, za steklom vzpostavljeno blago; zdelo se je, da se ne more odločiti. Celo mesto je že preiskal, pri vseh prodajalnicah se je usta- vil, pa nikjer ni mogel dobiti, kar je želel, namreč: lepo igračo, pa poceni. Še le tu so mu nekoliko ugajale, tudi drage niso bile. Po dolgem, natančnem preiskovanju in premišljevanju je zakimal ubožni delavec ter zašepetal: »Da, da — tukaj bom kupil. Nikjer ne dobim nič boljšega, niti cenejšega. Pa Janezku naredim veselja. — Oh, kako bo veselo, moje drago dete!«

Z žarečimi očmi je vstopil v prodajal- nico. Predložili so mu na izbiro veliko igrač; on je vprašal po njihovi ceni in po- tem izbiral počasno in pazljivo. Rad bi jih bil kupil več, tudi dražjih, ter je položil pod božično še tako majhno drevesce, da bi le naredil svojega jedinička srečnega — pa ni šlo, dela je bilo malo, pa še to slabo plačano. Ubogi otrok mora biti zado- voljen tudi z malenkostno igračo.

Konečno je izbral lesenega, lepo pi- sanega konjiča.

»Koliko pa stane?« je vprašal mla- dega pomočnika.

»Trideset soldov.«

Mož je ostrmel. To mu je bilo preveč.

»Kaj pa, če bi kupil neko drugo, manjšo in cenejšo igračo?« Pa ne, — ne, kupi jo, vsaj je Janezek tako priden in zaslužni si jo . . . S tresočo roko je odprl možnjček ter položil na pult tri desetice.

V trenutku, ko je vtaknil igračo v žep, je naglo čutil neko roko na rami. Obrnil se je in videl pred seboj neznanega gos- poda s prijaznim, nasmehljivim obličjem. Ko je bil delavec vstopil v prodajalnico, ni opazil, da stoji v temnejšem ozadju in govori s svojim pomočnikom

»Oprostite, da vas motim. Rad bi z vami govoril,« je dejal s tihim glasom, da ga ne bi kdo izmed navzočih slišal. »Rad bi vas nekaj vprašal!«

»Prosim, gospod.«

Gospod je za trenutek obmolnil, ne- koliko ga je še opazoval in potem rekel: »Vaše lice me spominja na znano — in

sicer zelo ljubo osebo, na katero se že toliko let spominjam. Seveda, veliko let je temu, odkar sem jo videl ter ž njo go- voril. — Ali se ne imenujete Ivan Baloh?«

»Imenujem. Pa kako poznate mene, gospod, mene . . .«

Vprašani se je prijazno nasmehnil.
»Zato, ker imam dober spomin ter ne pozabljam! Pokličite si le nazaj v spomin zimski dan pred sv. Miklavžem. Več ka- kor deset let je temu že. Takrat ste stano- vali v predmestju. Srečali ste premrlega skoraj zmurnjenega mladeniča. Vi ste se ga usmili ter ga vzeli v svoje stano- vanje — Oni mladenič sem jaz. Ali me poznate še?« je dejal in podal delavcu svojo, z zlatimi prstani okrašeno roko.

Baloh se ni upal dotakniti s svojo ožuljeno roko gospodove desnice. Stal je kakor primrznjen blizu vrat, upiraje svoje osteklenele oči v bogatega gospoda. Je- li mogoče, da bi to bil on? Spominja se ga že . . . Pred očmi se mu prikazuje žalostna slika. Bil je grudnov mrzel večer, gro- zovit mraz je prediral do kosti, burja je brila, da je bil vsak vesel, ki je bil pri gorki peči. Baloh se je vračal takrat iz tovarne domov. Tu vidi pred seboj v sneženem zametu mladeniča, skoro otroka še, ki ga je ves strgan in zmurnjen za miloščino prosil. Zgubil je bil stariše, zdaj se je pa podal v mesto, sam, brez obleke, brez denarja, da tu poišče oddaljenega strica, ki je imel nekeje v predmestju majhno pro- dajalnico z raznim blagom. Povsodi so ubogega otroka spodili. Stric mu je bil zadnje utočišče, pa kje ga najti? . . .

Pogled na ubogega mladeniča, na nje- gove od mraza otekle roke, na njegovo zmuzlo lice, je prešinil kľavčevo srce. Revni delavec ni rekel ničesar, prijel je fanta za roko ter ga pripeljal domov. Pa ne samo to! Imel ga je več dni pri sebi, sam je našel njegovega strica in za vse to — ni zahteval ničesa, da, niti ene za- hvalne besede ni hotel slišati. Od tega časa je minulo več let — nič več se nista videla, šele danes. Pa v kakšnih raz- merah! On revež kakor takrat, pa njegov zapuščen varovanec zdaj bogat gospod.

»No, nič se me ne bojte,« se je smejal srčno gospod ter stisnil vroče delavčevo ožuljeno desnico. »Mislite si, da sem prav tak kakor takrat, reven in ubog.«

»Ne, gospod, temu ne morem verjeti!« jecljal je Baloh.

»Vsaj to ni nič čudnega. Stric pa teta sta bila stara, otrok nista imela in ker sem si pridobil s svojo poštenostjo in pridnostjo njihovo srce, naredila sta me dediča svo- jega premoženja — No, pa kako se Vam godi? Vidim, da vedno enako. Zdaj pa nikar ne žalujte — vse se bo na boljše spreobrnilo; jaz še nisem pozabil. Ne bo- ste več delali v tovarni — sprejem vas v svojo službo, pri meni boste za lažje delo veliko boljše plačani. Zvečer vam pošljem koš igrač za otroke. Jutri zvečer pa pri- dite k meni, da se pri večerji še zmeniva; stanujem tukaj v prvem nadstropju. Tega- le konjiča pa kar pustite tukaj . . .«

»Hvala, tisočera hvala!«

Baloh niti vedel ni, kako je prišel na ulico. Mrzla sapa ga je še le vzdramila iz prijetnih sanj. Oddahnil se je, neizkrkljiva radost je prešinila njegovo srce. Njegova žalostna usoda se spreminja, če ne zanj, vsaj za njegove otroke v veselo, brezskrb- no življenje. Srečni delavec je sklenil v svoji nenavadni sreči roke, kajti po mestu so ravnokar zadoneli zvonovi ter oznanje- vali veselo novico, da se bliža trenutek Izveličarjevega rojstva . . . Zvonovi so tolažili tudi njega, šepetajoč blažilne be- sede: »Mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje!«

„Čas“.

Znanstvena revija »Leonove družbe« v Ljubljani.

Izhaja po 10krat na leto (vsaj 30 pól). Naročnina 5 K.

Listi so trojne vrste. Eni odgovarjajo občutenim potrebam širokih slojev; drugi odgovarjajo tudi potrebam, ki jih pa široki sloji ne čutijo; še drugi pa sploh ne odgo- varjajo nobenim zdravim potrebam ljud- stva. Ti zadnji gredo le za spekulacijo; njih edini interes je denar; zato rafinirano vzbujajo potrebe, ki bi jih ljudstvo sploh ne smelo imeti, dražijo nižje inštinkte in se tako ali reče na stroške ljudske npravnosti ali pa poginejo. O teh sploh ne govorimo.

Najbolje je za liste prve vrste. Njih namen je dober, morda vzoren. In blagor jim, ljudstvo se zaveda, kako upravičeni so ti smotri, čuti živo potrebo takih listov, zato jih težko čaka, rado čita in ne bi sko- raj moglo biti brez njih. Taki so nekateri politični, taki leposlovni listi. Inteligent dandanes še kave za zajtrk ne more po- piti, če ne leži že na mizi poleg smodke dnevnika. A tudi naš kmet, naš mladenič, naše mladenke težko čakajo, da dobe »Do- moljuba«, »Mladost«, »Bogoljuba«. Tisti

pa, ki ljubijo krasoslovje in umetnost, se vesele prvega, ko izide zopet »Dom in Svet« . . .

Ni pa tako prijetno za liste druge vrste. Take liste ustanavljajo možje, ki vidijo, da je treba narodu vzbuditi zani- manje, veselje in delo za stvar, ki se mu ne zdi zanimanja, veselja in dela vredna. To je težka in neahvalna naloga, ki terja le žrtve, — a potrebna je, nekdo se je mora lotiti. Tak list je bil »Katoliški Obzornik«, ki izhaja sedaj kot »Čas« in ga je ustano- vila naša »Leonova družba«. Namen mu je vzbujati zmisel za vladu, za znanstvo. Znanost je ena najvitalnejših potreb vsa- kega naroda, ki se hoče šteti med kulturne narode. A znanost je v naši dobi tudi ena najvitalnejših potreb vsakega naroda, ki živi med kulturnimi narodi in hoče sredi naraščajoče nevere ohraniti religijo. Tega mnogi ne čutijo, tega se mnogi ne zave- dajo, odtod pojav, da taki listi težko pro- spevajo. Pri nas je svoj čas »Kres« — poskusil poleg leposlovja gojiti tudi strožje znanstvo, a ni šlo in je moral prenehati. »Ljubljanski Zvon« je poskusil isto le za nekaj časa, a je moral poskus opustiti, če se ni hotel preobčutno oškodovati. List »Leonove družbe« izhaja že 12 let, kot »Čas« nastopa pravkar tretje leto. Ni bilo vedno lahko vztrajati, a vztrajal je. Mi moramo imeti tudi list, ki služi le znanosti. Ta misel ni dala, da bi obstali sredi pota. Seveda so žrtve velike. Podražil se je tisk, podražil papir, le naročnina je ostala ista. Toda zato pa »Leonova družba« upa, da se bo bolj in bolj pomnožilo število na- ročnikov.

Pravkar je natisnjen prvi zvezek za l. 1909. Človek bi sodil, da bi se tak list častno lahko pokazal v vsakem tudi veli- kem narodu. Tu so članki najraznovrst- nejše vsebine, zgodovinski, socialni, psi- hološki, fiziološki, kulturnopolitični, literar- nozgodovinski, astronomični. Profesor dr. Gruden je napisal zanimivo študijo iz slovenske kulturne zgodovine: o prve m sporu z luteranstvom v naši de- želi in o premalo poznanem prijatelju sv. Ignacija Lojolskega, ljubljanskem škofu Urbanu Tekstorju. Fr. Terseglav, ki je v zadnjem letniku napisal celo vrsto temeljitih člankov o modernih psiholoških problemih, priobčuje v tem zvezku študijo o enem izmed najzanimivejših problemov, o psihologiji mas. Kaj je masa? Kateri zakoni vladajo v masi? Kaj naredi iz človeka masa? Cela vrsta prezanimivih vprašanj, ki jih Terseglav rešuje in po- jasnjuje z zgledi iz življenja mase. V tej masi nastopa mob, a tudi inteligenti do ljudskih zastopnikov v parlamentih. Naš sociolog dr. Krek živo riše eno najstraš- nejših prikazni v modernem socialnem vprašanju, karteje in truste, ter opozarja na usodno posledico, ki se nam bliža, podraževanje z regimentom biro- kracije, če nam ne vstane rod krepkih individualnosti, ki rajši strada, kakor prosi.

Silno vprašanje! V nadaljnjem članku rešuje šolski svetnik prof. dr. J. Be z j a k nov moderni problem, o upravičenih prv- inah, ki tiče v socialni etiki in pe- d a g o g i k i, a tudi o veliki osnovni zmoti novodobne etike. Prof. dr. Grivec je napisal študijo o čutih, ki jih po moder- nih mnenjih nikakor ni več petero, ampak dokaj več. To je zopet zanimivo vprašanje z mej moderne fiziologije in psihologije.

Fr. Rebol nadaljuje kritiko lite- rarne slovenske zgodovine; — po vna- njem videzu suhoparna razprava, a po vse- bini polna zanimivih drobtin in novih re- zultatov. Čitateljem »Časa« že dobro po- znani kanonik Iv. Sušnik nas zopet vodi po vesoljstvu vpraševati, so li kje na sve- tovih živa bitja, ki bi jim bilo v prsih tako živo, a često tako nesrečno srce? Dr. L. Leonard pa je povzel najzanimivejša vprašanja iz slovenskega znanstva, zlasti vpra- šanje o novoslavizmu Kramarja in Hri- barja. Na koncu je še pregled knjig (med njimi ocena Medvedovih poezij) in Li- stek. V listku je tudi kratka študija o Aškerčevih najnovejših poezijah: »Acro- polis in piramide«.

To je kratka vsebina prvega zvezka »Časa« za leto 1909. Če je res, da je nam treba izobrazbe in znanstva — in da ga nam je treba, pričajo naši so- sedje, ki nas ubijajo s svojo višjo kulturo! —, tedaj bi se morali združiti vsi, da bo mogel »Čas« bolj in bolj vršiti svojo nalogo. Za to je treba sotrud- nikov — odlične sotrudnike imamo že brez dvoma, vendar pogrešamo še mnoge naše inteligente —, a treba je tudi gmotne pod- pore. Tudi brez te bi list ne mogel prospe- vati. Naj bi pač tudi v tem oziru vsi stor- rili — ne rečem svoje dolžnosti, o narodnih dolžnostih se že toliko govori, da bi človek omagal, če bi jo vso spolnoval — a za- res potrebno socialno delo.

Ta ali oni se res manj zanima za taka vprašanja, a naj vendar pomore s svojo podporo, da bo mogel list prospevati vsaj celokupnosti v hasen in prid! Naj se nikar

ne oporeka, da je premalo popularno pi- san. Popularna veda ima za po- goj vedo! Sicer pa bi bilo malo častno za nivo naše inteligence, ako bi se ji zdelo vsako količkaj resneje pisano vprašanje premalo popularno.

Umejno čas! Če nečemo, da gre pre- ko nas, ga moramo obvladati z npravno si- lo, ki jo daje religija, a tudi z umsko silo, ki jo daje — znanost!

Spektator.

Naše javno zdravstvo.

I.

Mislimo si resnega, modernega iz- obraženca: leta in leta živi v tujini, morda po strani gledan gost v hiši svetovnega naroda. Pozorno opazuje in se uči, da pri- neset domov med svoje, kar je napravilo tujca močnega in bogatega. Otrok je šel z doma; povrnil se je zrel mož; z ognjem burnega čustvovanja v prsih se je vrgel v valove življenja, s hladno lučjo premisle- ka v glavi — že previdno! — koraka čez rodni hrib. In v tem trenutku, ko se mu naj- takoj odpre tista prelestna dolina — do- movina, ga je nekaka groza samega sebe, tistega hladu, ki je zasenčil mladostni vrt kipeče, cvetoče, neukrotne fantazije. In vendar — srce mu začne nepričakovano in radostno utripati, prijetna, opojna top- lota mu objame grudi. Domovina! To je bil zadnji solnčni žarek, ki je šinil v težko temino njegovega življenja. Kako je sanja- ril, kako hrepenel po domovini, — a zdaj?

To bodi njegova domovina, te na pol po- drte koče; te s kamenjem posipane, z bo- dečim trnjem poraščene njive; ta izsu- šena, odurno dišavo žganja razširjajoča moška prikazen bodi njegov brat? In zdaj se spomni tujčevih besedij: »Kam hitiš? Ostani pri nas, poglej to veličast umetnosti in vede, slave in bogastva, ki se ti ponuja. Tvoj mali in — oprosti! — zaničevani, teptani narod je zamudil sve- tovní dan, nikoli več nas ne doide!«

Kateri razlogi prisilijo slovenskega izobraženca na razpotju razkošja in trp- ljenja, da krene s široke, bele ceste in se napoti po trnjevi stezi v službo in pomoč zapuščenemu, tlačanemu bratu? Usmi- ljenje, sočutje, tisti prirojeni, v popolni čistosti ohranjeni, nezadušeni nagon, ki ga sili pomagati slabijemu in trpečemu, braniti ga proti krivičnim napadom moč- nejšega. S svetovnega stališča pa pomeni naš nastop neizprosno borbo zoper veliko kulturno laž, boja za obstanek in absolut- ne pravice močnejšega in tiste proslule gosposke morale. V tej kulturni borbi ko- rakamo mi Slovani, Slovenci na čelu kot pionirji. Pojem narodnosti se je socializ- iral; slovenski narod je proletarec mej narodi; celi socializem je eno samo, ve- liko etično gibanje. Moderno Slovenstvo je v svojem bistvu etično vprašanje, in v kolikor spada etika v religijo, tudi — reli- gijozno! Historična sinteza krščanstva in Slovenstva! Teza in antiteza sta si stali v divjem boju nasproti, narod je izšel kot zmagalec in zdaj stoji tukaj močan; tukaj stoji kakor mlad orjak na dveh nepre- magljivih temeljih, ob katerih grizeta za- man sovražna brezzoba zmaja čas in pro- stor, na obeh nepremagljivih temeljih cerkve in narodnosti. Ta etična veleres- nost našega narodnega problema je edino zagotovilo naše boljše bodočnosti!

Silina in obilica tehničnih iznajdb in udobnosti uleni malodušnega človeka: čemu bi mislil in se trudil, saj novega, po- sebnege, originalnega itak ni mogoče več ustvariti. Resnično do vrtoglave višine se je povzpela človeška prosveta. Kapita- list in egojist poznata samo nje višino, iz katere zaničljivo gledata dol na plitvo ši- rino proletarijata. Doba človeške kulture se ne nagiblje koncu, ampak nje važnejša in odličnejša polovica se stoprav začinja. Nahajamo se v početku nove, znamenite dobe v človeški kulturi. Kar je človeški duh v samotni zasnovi, hrepenec na viši- no, in kar sedaj lajša in slajša življenje samo izvoljenim na višini, to se mora po- nižati v dolino in se razliti v širono ljud- stva. Splošna demokratizacija! To je klic novega časa, nove zgodovine. Pisanje in branje je bilo nekdanj skrivnost in privile- gij visokih, sedaj mora pisati in čitati vsled državnega zakona zadnji hribovec. Tako se demokratizirajo polagoma vse pridobitve kulture in udobnosti. Gre po- lagoma, a gre! Minili so tisti časi, ko je veljal kmet za človeka nižje vrste, ko je bila družabna višina prepričana, da ima kmet zobe samo za to, da grize krompir in žuli zelje, k večjemu da ogloje ob praz- nih kost, ki je padla z gosposke mize; tudi se je takrat mislilo, da je kmetova koža že od narave tako ustrojena, da sme kakor živinče samo na tleh ležati in da je za njegova pljuča najboljši balzam smrad in prah. Najprej je prišla enakost pred

Bogom, in zdaj prihaja še enakost pred naravo in kulturo! Spoznali smo, da je egoizem boleha omama, nekaka samoprevara, da ne izvira sreča iz egoizma.

II.

V najožji zvezi s splošno demokratizacijo je splošna — eksoterizacija. Proč z eksoterizmom, z dvojno resnico! Javnost bilance, kvalifikacije in politike! Tudi dvojne kulturne mere ni, ki jo hočejo pri nas uvesti tuji kulturonošci s skrivnostnim namežikovanjem: »Rajši molčimo, za nas je vse dobro, še predobro; saj se poznamo, saj vemo, kako je pravzaprav!« Tako na ribarstvo v kalnem preračunano govorništvu zastruplja javnost in vzbuja krivo zavest, kakor da bi bili mi Slovenci poseben, barbarski svet zase, ločen in obzidan z neprelaznim zidom, za katerim ne veljajo splošna kulturna načela. Tako se kuži in kvari najblažji občutek ljudstva, njega kulturna sramežljivost. Narod ni izgubljen, dokler čuti, da je tudi on član svetovne družine narodov, da so nanj obrnjene oči vseh narodov in se radi tega sramuje svoje kulturne nagote. Proč z dvojnimi knjigovodstvom, z dvojno kulturo! Doslej se je razširjala naša kultura brez vsake organizacije in cilja, popolnoma slučajno sub specie personae, po ne sposobnih osebah, katerim je morala vladajoča klika priskrbeti kruhek. Pri oddaji služb, pri ustanovitvah novih naprav so odločevali osebni, ne stvarni ožtri. Tako je zavladovala v naši javnosti velika korupcija, ki je vodila našo usodo tajno mej štirimi stenami brez javne kontrole, brez kulturne sramežljivosti.

Kakor se mora vse javno poslovanje eksoterizirati, tako bodi življenje vsakega posameznika vsem odprta knjiga, bodi odkrito in čisto kakor njegovo čelo. Tako se razkuži naše moralno ozračje, tako se pripravi aseptična vzgoja naroda. V čisti luči dneva vzgojen narod! Kdo ne bi žrtvoval vseh sil duha in telesa za tak čist in neoskrunjen narod? Besede iz čistih ust padajo kakor orjaško kladivo na otrple možgane.

Še neko drugo jako nevarno bolezen nam kaže patologija naše javnosti, ta bolezen je takozvana hipertrofija politike. Politična veja se je na drevesu naše kulture tako razrasla in razpasla, da je zadušila malone vse druge kulturne veje. Gotovo je tudi politika kulturni faktor, a ne edini in prvi. Po neznanih in doslej še nedognanih zakonih pa se je polastila naše javnosti čudna misel, da se proslavi in okeveči pred svetom s še bolj neznanim in čudnim eksperimentom, postaviti streho v zraku brez temelja in zidu, dočim navadno druge kulturne sile najprej postavijo temelj in zid in šele potem pride politika, da napravi enotno in skupno streho. Politika se širi in šopiri kot edina moč in gospodovka v naši javnosti, ubila nam je naše najboljše literate in umetnike, celo po slovenski slovnici že šari in gospodari ta samozvanka. V svojem bližnjem vidim najprej dobrega človeka, s katerim rad sedim pri eni mizi brez ozira na njegovo politično barvo, kakor me v mojem prijateljstvu ne moti posebna barva njegovih las in oči. Vsled politike je naše javno in družabno življenje tako podivjalo, da se jedva upam na ulico ali na sprehod, kajti vsak hip me doleti lahko psovka ali kamen. Politika nam je družbo razgnala, razdejala; slovenske družbe, slovenskega družabnega življenja ni več! Kar se dandanes po gostilnah, v klubih in salonih zbira, to ni človeška družba, to je podivjana šola politične besnosti brez vsakega kriticizma in previdne razsodnosti. Vsi trpimo vsled terorizma politike in željno pričakujemo osvoboditelja, ki nas otme te težke strahovlade. Posebno trpi naše dobro, nepokvarjeno ženstvo, kateremu je politika odtujila može in sinove. Iz našega zavednega ženstva naj vstane rešilni klic in zbere razkropljena kulturna krdela pod kontrapolitičnim praporom in nam tako ustvari pristno slovensko družbo.

III.

Ker že govorimo o javnem zdravstvu v prenešenem pomenu, recimo še eno ali dve ter pogledimo, kako se je skrbelo doslej tudi za javno zdravstvo telesa? Pogledati celo moramo, ker je v tem pogledu III. katoliški shod stavil konkretne zahteve in sicer: skrb za dobrotelne zavode in ustanovitev deželnih zdravstvenih svetov; skrb za higijeno; zlasti boj proti jetiki; skrb za bolniško postrežbo na deželi. Pogledati dalje tudi moramo, ker živimo v dobi narodnega gospodarstva,

čigar fundamentalni obratni kapital tvori ljudsko zdravje. Edini in glavni obratni kapital našega kmeta je njegovo zdravo telo. Zato zahteva globokomiselni, moderni nacionalni ekonom na prvem mestu organizacijo higijene. Zelo se čudim, da se pri nas o tem še ni javno razpravljalo, osobito, ko čitamo dan na dan, kako ostro nastopajo v nemških dnevnikih vseučiliščni profesorji in javno bičajo malomarnost vlade glede zdravstvene organizacije. Tudi pri nas se je doslej zanemarjalo javno zdravstvo, o organiziranem, smotrenem delu sploh ni mogoče govoriti; naših plugov čaka trda, zapuščena ledina.

Par let se že trudi dr. Levičnik v boju zoper jetiko; letos smo priredili tečaj za bolniško postrežbo na deželi, ki se vršil v Ljubljani od 10. avgusta do 8. septembra 1908. Pokazal je takoj o prvem začetku tako uspešnost dela, da se noben podoben tečaj v celni Avstriji ni vršil doslej na tako široki podlagi. Obiskovalke same so uvidele važnost takih tečajev in so pred odhodom napravile vlogo na deželni odbor s prošnjo, naj se uvede tečaj kot stalna institucija v deželni bolnici. Tečaja za prvo pomoč naj bi se vdeleževale mladeniške in delavske organizacije, telovadni odseki, redarji in orožniki, ognjegasci, učitelji in učiteljice; prirejajo naj se zdravstvena predavanja za dijake, učenke višjih šol, za inteligenco itd. To so tudi skromni začetki znanstvenega medicinskega dela, skromen začetek medicinske šole.

Med drugimi javnimi zdravstvenimi napravami potrebuje dopolnitve pred vsem rešilna postaja v Ljubljani. Kar se imenuje v Ljubljani rešilno društvo, ne zasluži popolnoma tega imena, ker je v glavnem zavod za prevažanje bolnikov in poškodovancev. Rešilni voz se nazivlje tako, ker se v njem pripelje tudi zdravnik, ki na mestu nezgode pomaga, oziroma reši smrtno nevarnosti. Naše zdravstvo nima strokovnega zastopnika v deželni upravi, ki bi organiziral in vodil javno zdravstvo; istotako bridko občutijo deželni zdravniki, da odločuje o njih zadevah nestrokovnjak. Društvo zdravnikov nima lastnega doma, njega bogata biblioteka trohni nepristopna pod nekim usmiljenim podstrešjem. Tujci proglašajo naše zdravnike za inferijorne, nesposobne za zanesljivo in znanstveno delo, dasi imamo celo vrsto velenadarjenih domačih zdravnikov, ki so žrtvovali dosti kapitala in časa v tujini za proučevanje zdravstvenih metod. Domačini se dosledno odričajo, na boljša mesta se nastavljajo tujci. Samo v intencijah III. katoliškega shoda govorim, če opozarjam na potrebo znanstvenih laboratorijev; III. katoliški shod zahteva popolno slovensko vseučilišče v Ljubljani s slovenskim in hrvatskim učnim jezikom. Predpogoj vsakega medicinskega znanstvenega delovanja pa tvori bogato opremljena deželna prosekтура. Če se ozremo na dobrotelne zavode, obudi naše zanimanje najprej nemoderna in premajhna deželna blaznica in nedostatek posebnega opazovalnega oddelka v deželni bolnici. Samo kratek premislek nam odkrije vso nevarnost. Navadno pripeljejo domači na lastno odgovornost umobolnega v Ljubljano, kjer mu napravi potrebno zdravniško izpričevalo mlad, nezkušen zdravnik. Na podlagi tega nemerodajnega izpričevala se spravi bolnik takoj na Studenc. In ako se je nahajal bolnik enkrat na Studencu, ostane mu v očeh škodoželjnega, nekega občinstva pečat za vedno. Umobolni bi se moral opazovati najmanj šest tednov na opazovalnem oddelku pod strokovnim vodstvom; šele po preteku tega časa določi strokovni zdravnik sprejem na Studenc, če ni bolnik v tem času ozdravel. Dalje bo treba popolniti deželno bolnico s posebnim oddelkom za ušesne, nosne in vratne bolezni; pogreša se centralni röntgen-institut za celo bolnico. Zdravniki v bolnici imajo pomanjkljiva stanovanja, manjka skupne obednice in knjižnice. Vsakoletno znanstveno in statistično sestavljeno poročilo naj priča o napredku in uspehih zavoda ter o stroških vzdrževanja. Z grozo nas navdaja statistika umrlih usmiljenk; večina jih umre mlada, v cvetu let, ko se baš privadi težavnemu stanu in začne uspešno delo usmiljenja. Preran smrt zakrivi večkrat nedostatno stanovanje. Dolgo se že govori o posebnem poslopju za sestre usmiljenke z velikim, zračnim in obzidanim vrtom.

Največjo mizerijo pa povzroča prenapolnjenost posameznih oddelkov v deželni bolnici, v tem oziru vladajo naravnost

neverjetne razmere. Vzemimo na primer samo kirurški oddelek. Govorijo naj številke: I. 1897. se je sprejelo na kirurški oddelek 2117 bolnikov, čez deset let, 1907, pa že 3510, torej za 1393 bolnikov več. In vse te bolnike je oskrbovalo vedno isto število zdravnikov (3—4), jih sprejemalo vedno isto število sob in postelj. Da se je zmoglo to ogromno delo, morali so bolniki zgodaj zapuščati bolnico in na tleh ležati. V sobi, kjer se nahaja 20 postelj, mora večkrat 20 bolnikov, torej polovica, na tleh ležati. Prvo, kar mora moderna bolnica nuditi bolniku, je dobra postelja in dober zrak. A tukaj? In vsak večer to razburjanje in prepir s strežaji in usmiljenkami radi postelj! Vsakdo zahteva od zdravnika najprej človekoljubnosti, a nasproti zdravniku se ne pozna nobene, ko se ga preoblaga s težavnim in nevarnim delom. Na kirurškem oddelku je zdravnik trdo vprežen od ranega jutra do poznega večera, in ko se vrne zvečer od večerje truden, da ne čuti nog, ko ležejo drugi k počitku, mora ta zdravnik sestiti in preko polnoči pisati ali razvijati plošče v röntgenovi sobi. A komaj leže in zatise oči, že ga predrami rezki zvonec, naznajoč prihod bolnika za nujno operacijo. In tako se vrsti časih več dni zapored, da ne pride zdravnik k pravilnemu počitku. Nič manj ne trpi strežno oseboje. Primerjajmo z Dunajem, kjer se tudi toži o prenapolnjenju bolnic in kjer sezidajo vsakih par let kako novo bolnico ali sanatorij. Na Dunaju se nahaja 80 bolnic, sanatorijev in zdravilnih zavodov. Samo Splošna bolnica na Dunaju ima pet kirurških oddelkov, I. 1907. se je sprejelo na I. kirurški oddelek 2650 bolnikov, na II. kirurg. odd. 1511, na III. kirurg. odd. 1422, na I. kirurg. kliniko 1461, na II. kirurg. kliniko 1347 bolnikov. Cesarja Franca Jožefa bolnica je sprejela 1200—1400 kirurških bolnikov; poliklinika 622; bolnica cesarjeve Elizabete 1407. Povprečno število bolnikov na posameznih kirurških oddelkih znaša torej okoli 1500. Na vsakem oddelku deluje po pet nastavljenih, plačanih zdravnikov, razun teh je vedno na razpolago po več operaterjev, volonterjev in hospitantov. Na kirurških klinikah izvršuje službo po 20 zdravnikov. In zdaj primerjajmo število na ljubljanskem kirurškem oddelku! Ob tem pičem številu zdravnikov bi napolnili s 3510 bolniki skoro tri kirurške oddelke. Že pred leti je nastala nujna potreba, da se kirurški oddelek razdeli, a radi znanih razmer in burnih časov pri najboljši volji ni bilo mogoče izvesti te prepotrebne razdelitve. In vsled tega je moral trpeti bolnik — kmet in delavec — in zdravnik. Razdelitev kirurškega oddelka je eminentno kmetska zahteva, ker prihaja v bolnico v največji večini kmet in delavec, ki nimata v svojem trpkem in napornem življenju nič dobrega. Precej ponižna je njih zahteva, naj se ju vsaj v dnevih težke bolezni človeku dostojno spravi, da jima ne bo treba po tleh ležati kakor človekoma nižje vrste. Kakor priča rastoče število bolnikov, ovirala bode mizerija prenapolnitve tudi še naprej zdravniški obrat, čeprav bosta na razpolago dva oddelka, ako se ne razbremenita z ustanavljanjem manjših bolnic in hiralnic po deželi.

Srečne razmere so nanesle, da se z ustanovitvijo drugega kirurškega oddelka dajo združiti druge za javno zdravstvo potrebne naprave. Oddelku se priklapi rešilna postaja, kakor vidimo to povsod na Nemškem in stalna samaritanska šola, za katero se naj odloči večja šolska dvorana s stranskimi prostori. Dvorana samaritanske šole bi služila ob enem društvu zdravnikov za predavanje in zborovanja, v stranskem prostoru bi se nastanila zdravniška čitalnica s knjižnico. Na II. kirurškem oddelku naj se osnuje ortopedičen in gimnastičen zavod za celo bolnico in moderno opremljen znanstven laboratorij. Slišijo se tudi glasovi, ki priporočajo ustanovitev deželnega zozdravnega zavoda, kjer bi se zastoj plombirali kmetom in delavcem zobje.

Stavba bodi moderna, solidna, preračunana za desetletja in preskrbljena z vsemi pridobitvami moderne vede, kakor so n. pr. verande in ležišča. Taka stavba — bolnikom v zdravje in tolažba — predstavljala bi posebno znamenitost Ljubljane, kakor se ž njo ponašajo samo svetovna mesta, in pričala bi o počasnem, a sigurnem napredku slovenske prosvete, ki tudi pravi, da prebiva zdrava duša samo v zdravem telesu.

Dr. Franc Derganc.

Kulturni obzor.

Pregled knjig, revij in listov.

Vzgojevalni vpliv katoliške cerkve hvali v listu »Schweizerische Theologische Zeitschrift« znan profesor vzgojeslovja F. W. Foerster v Curihu. Akopram protestant, vendar z občudovanjem proučuje ustanove katoliške Cerkve in priznava njih velik vzgojevalni vpliv. Kaže na neizmerni pomen askeze pri vzgoji, brez katere je vsaka vzgoja volje in plemenitega značaja nemogoča. Izobražati samo intelekt človeka, kakor se na veliki večini šol godi, pelje večkrat na krivo pot. Tam, kjer govori nebrzdani nagon ali strast, um vedno molči. Nagon in strast se mora zaveziti in to se zgodi po askezi to je z znanjem premagati se. — Drug imeniten pripomoček vzgoje v katoliški cerkvi je čiščenje svetnikov. S tem katoliška cerkev predočuje svojim udom velike junake čednosti; v žarečem izgledu le-teh verskih junakov počiva močna suggestija, kateri podlega slaba in neodločna človeška volja. Daljše vzgojevalno sredstvo pri katolikih je njih cerkvena umetnost. Ž njo se odstranja iz domišljije človeka vse nizko in polteno in domišljija se počni z bolj vznesenimi višjimi mislimi. To je pri seksualni vzgoji zelo važno. Tudi načelo autoritete, ki ga katoliška cerkev z vso odločnostjo brani, ima velik vzgojevalni pomen. Subjektivizem protestantov je že uničil vse meje enote in osvobodil vse struje. Namestu ponižnosti je pri protestantih nastopila svojeglavnost, precenitev in oboževanje samega sebe. Konečno tudi izjemno stanje katoliškega duhovništva v družbi se more le hvaliti. Nič ni na potu protestantskim pastorm toliko, kakor da se družbeno ne razločujejo od drugih vernikov. Ljudstvo v svojem duhovniku noče videti sebi enakega, ampak višjega, izven sebe in nad seboj stoječega, skratka hoče imeti služabnika Božjega.

(»Vychovatel.«)

Odpravljen poštini znak. Na Angleškem se prizadevajo odpraviti poštne znamke ter jih nadomestiti z »avtomati« in tako olajšati poštno ekspedicijo. Ali kako? Oglejmo si kratko celo zadevo. Ako hočem poslati pismo iz Ljubljane v Prago, moram kupiti poštno znamko, prilepiti jo na pismo ter pismo vreči v poštno skrinjico. Uradnik dobi pismo v roke, pogleda, ali porto 10 vinarjev odgovarja teži pisma, pritisne poštini pečat in pismo pošlje v določeni kraj. Tam zopet uradnik pritisne na pismo poštini pečat in pismo pride v roke adresata. Kakšno nalogo pri tem delu ima poština znamka? Dokazuje, da se more pismo odposlati, ko je v redu. Ali bi ne zadostoval samo poštini pečat? Ko se v automat vrže 10 vinarjev, mora isti na pismo pritisniti pečat, cela odprava se olajša in eden poštini uradnik je odveč. Koliko dela bi se pri tem prihranilo! Tisk znamk, prodaja, prilepljanje itd. bi odpadlo. Stroški za to bi se mogli lahko dati v druge namene! Prav! — poreče nekdo — to bi lahko šlo pri drobni zasebni korespondenci ali zelo težko pri velikih pošiljavah, pri pošiljanju časnikov itd. Vprašamo samo, ali se pri takih pošiljavah rabijo poštne skrinjice? Gotovo ne, cela pošiljava pride en bloc že opremljena s poštnimi znamkami na poštini urad ali pa naravnost k vlakcu in tu se zopet lahko rabi avtomat v svrhu, da se kontrolira, ali se je poština plačala. Tvrdba ali upravništvo lista dobi od poštne urada pečatilo, s pomočjo katerega se more napraviti gotova množica poštinih pečatov za gotovo svoto na primer 10 poštinih pečatov po 20 vinarjev. Za to bi se plačalo 2 kroni. Kadar bi se ta množica izpečatila, kupilo bi se novo pečatilo itd. Ako bi bilo pečatilo urejeno na pr. za pritisnenje 1000 poštinih pečatov po 20 vinarjev, njegov naročnik bi plačal zanj 200 kron ravno tako, kakor da bi kupil 1000 znamk po 20 vin. Take štampilje se morejo lahko napraviti za poljubno število poštinih pečatov in svot. Kakšna bi to bila olajšava, ni treba dokazovati. — Poština znamka je izpolnila svojo nalogo. Sir Rowland Hill, ki jo je iznašel, ima gotovo veliko zaslug za poštne reforme ali — time is money — pravijo Angleži in hočejo poštno znamko nadomestiti s poštnim avtomatom. Že pred nekoliko leti je to misel sprožil neki bavarski inženir, a njegova misel ni našla odmeva na Nemškem. Sedaj jo Angleži namerevajo uvesti v življenje.

(»Mercure de France.«)

Optični zavod

Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 26

priloga svojo dobro urejeno zalogo raznih očal, ščipalcev, daljnogledov, toplomerjev, zrakomerjev itd. Očala in ščipalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu. Popravila točno in ceno.

Velika zaloga pravih avstrijskih žepnih in stenskih ur, zlatine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1.00 do 10.00
Srebrne ure . . . 3.00 . . . 40.00
Zlate 12 . . . 250.00

Zabtevajte moj novi oemik, ki ga pošljem brezplačno.

Najboljše klavirje harmonije

amer. sistema prodaja in izposoja najceneje edina narodna tržnica

Alfonz Breznik, Grad šče št. 11 (blizu nunske cerkve)

Kot edini domačin, strokovnjak in učitelj „Glasbene Matic“, opozarjam vsakogar, naj se blagovoli prepričati o blagovnosti in trpežnosti mojih instrumentov. — Delna odplačila. — Desetletno jamstvo. Najceneje uglasčevanje. 2079 52-2

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
na najboljše potovati naj se obrnejo
na **Simona Almeteksa**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Za vsako stvar pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

J. KORENČAN

Ljubljana

trgovina norimberškega in galanterij. blaga na drobno in na debelo.

Velika zaloga pletenin

kakor: nogovice, srajce, maje, spodnje hlače, otročje obleke itd. 2575

Kje se dobe najboljši poljedelaki stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, slamozeznice, čistilnice, preše za sadje l. t. d. 1739 7

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obrčajte se na mojo trdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železniških vin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Podjetje betonskih stavb!

Brata Seravalli & Pontello

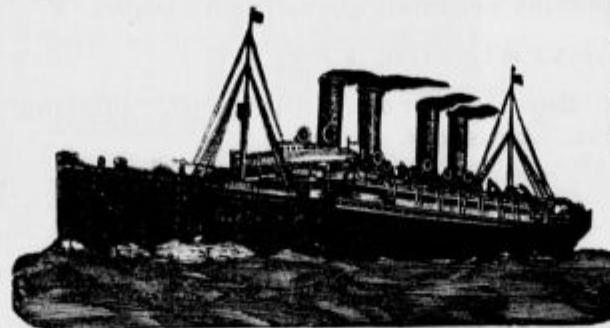
Ljubljana, Slomškove ulice št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje, vodometov, korit in vodovodnih mušjev, korit in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz 3060 mavca za stene in stropne. — Zaloga kameninastega blaga in šamotne opeke. 52-6

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastop. svodov patent „Thru!“

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz **Bremena** New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II. Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm d. Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gorl navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Babica ANA TRTNIK

roj. Kapele

ki je bila tekom dvanaest let v službi kot šolska babica pod vodstvom gospoda prof. pl. dr. Valente, naznanja, da stanuje sedaj

na Poljanski cesti št. 9

in se priporoča velec. rodbinam, zagotavljajoč vsikdar najskrbnejšo postrežbo.

Najbolj varno naložen denar!

Stanje hranil. vlog: nad 31 mil. kron.

Rezervni zaklad: nad 900.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev. 2425 23

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti, in potem c. kr. poštne hranilnice.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se prekinilo njih obrestovanje.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov

Klobuke,

cilindre in čepice

v najnovejših načinih in v velikih izberah

priloga 113 62-28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

2050 20-29

FR. ŠEVČIK, puškar

v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema. Kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštine prosto.

Lepe, sveže brezvejne

bukove hlode

dolge 180 in 235 metr. kupuje po najvišjih cenah franko kolodvor kupca ali prodajalca Fran Šigelj, tovarna stolov Breg, p. Borovnica. 2888 0

V Ameriko In Kanado

najzložnejša, najcenejša in najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**

544 45 Bližnji odhodi: iz Trsta, domačega pristanišča: Pannonia, 5. jan., 23. febr. 1909., Carpathia, 4. marca 1909.

iz Liverpoola: Lusitania največji najlepši parnik 26. dec. 1908, 6. febr., 27. febr., 20. marca, 17. aprila, 8. maja, 29. maja 1909. Mauretania 23. jan., 13. febr., 6. marca, 4. aprila, 24. apr., 15. maja 1909.

Pojasnila in vožne karte pri Andreju Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Najnovejša slovenske produkcije v oktobru.

Gramofoni

in plošče vseh sistemov in mark

Neprekonski glede glasu in re-produkcije. — Prva specialna uvozna hiša za gramofone. 2170 26-1

Josip Moser, Dunaj IX. Kinderspitalgasse 10.

Največja zaloga plošč v vseh znakih od K 3 — višje. Izborni rodbinski aparati od K 30 — višje. Pokaže se zastoj, ne da bi se s'ilo k nakupu. Zamenja vseh plošč najulantnejša. Lastna popravilnica. — Pošilja se vsak dan na deželo. Prospekti zastoj.

Zaloga pohištva

v ljubljanskem kolizeju na Marija Terezije cesti št. 11

Puc & Komp.

priporoča kompletno opravo za spalne in jedilne sobe, železno pohištvo, tapetniške izdelke in blago.

Zagrinjala in posteljne preproge vsled opustitve po nižjih cenah.

Lastno mizarstvo in tapetniške dela nice.

Specijaliteti: Patent. spalni divan. 9931

Delniški kapital 120,000.000 K

Rezervni zaklad 64,000.000 K

Podružnica c. kr. privil.

avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta števil. 9.

Sprejme vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam, izdaja obrestujoče se blagajniške liste, dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila, hipotekarna posojila itd. eskomptira menice in devize in priskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za nalaganje kapitala, priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadije za udeležbo pri dražbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vplomu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebni izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svoji blagajni, daje predjeme na vrednostne papirje in blago ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, priskrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd.

Centrala na Dunaji.

1912 8

Podružnice: Bolcan, Bregenca, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovia, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

Slovenci Slovencem

Zelo važno za trgovce in obrtnike

Ker imam še precejšnjo zalogo
reklamnih koledarjev za l. 1909

in je sedaj skrajni čas, da si jih vsakdo nabavi, **zahtevajte vzorce** katere radevolje pošiljam na ogled.

Cene so brez konkurence

tako da mi je mogoče s tiskom in blokom vred oddajati

komad že od 15 v. naprej

Vsem Slovencem se priporoča 3078 (20-12)

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11.

Podpirajmo se medsebojno! V slogi je moč!

Cene brez konkurence!

Na debelo in drobno!

Vino za butelje

iz posušenega grozdja najfinejših vrst, kakor: **muškát, maraskin, posip, brajda, ružica, kobilara izvanredno dobro, čisto naravno**

— prodaja po 80 h (40 novčičev) liter —

Uprava biskupskih dobara: **Kanažt, p. Punat, otok Krk, (Veglia)**

2947 16-13

Petar Galzigna, upravitelj.

Posoda za naročeno vino naj se pošlje na spediterja **G. Campacci, Rijeka**, kateri jo bo naprej poslal po parobrodu.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet do 31. okt. 1908
čez 54 milijon. kron.

Lastna glavna K 354.645.15.

Stanje vlog 31. oktobra 1908
čez 15 milijon. kron.

Sedaj: **Miklošičeva cesta št. 8, pritličje**
v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
prej na Kongresnem trgu št. 2, I.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 krone 50 vin., na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno hranilne položnice na razpolago. — Sprejema tudi vloge od svojih zadrugnikov na tekoči račun, ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptirajo.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1908.

2633 29

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik in imejtelj komturnega križca
Franc Jožefovega reda z zvezdo.

Odborniki:

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik, imejtelj zlatega zaslužnega križca in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Fran Povše,** vodja, graščak, državni in deželni poslanec, vitez reda železne krone III. vrste, lastnik zlatega zaslužnega križca s krono in papeževega častnega križca „Pro Ecclesia et Pontifice“. — **Anton Kobi,** posestnik in trgovec, Breg p. B. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** stolni dekan v Ljubljani. — **Ivan Kregar,** svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — **Fran Leskovic,** hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — **Ivan Pollak ml.,** tovarnar. — **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku.

Modna trgovina PAVEL MAGDIČ, Ljubljana, Prešernove ulice šte. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
 Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.
Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.
 Svilnati in baržunasti trakovi.
 Pozamenterija, porte, žnore; resice, krepilne žnore za tapetnike.
 Krepi in flori za žalovanje.
 Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.
 Šerpe iz svile čipk in volne.
 Nogavice za dame, dekleta in otroke.
 Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojence, posteljne podloge iz kavčuka.
 Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.
 Gumbi in različne igle.
 Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.
Idrijske čipke, vezene čipke in vložki
Pajčolani za neveste, mirtovi venc.
 Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.
Modrci in potrebščine za modrce.
 Glace-rokavice in rokavice za uniformirance
 pletene, letne in zimske rokavice.
Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.
 Krtače za obleko, glavo in zobe.
 3057 10-10

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.
Pravo Jagrovo normalno perilo, tricotsrajce, jopice in hlače.
 Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.
 Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.
Kravate, gumbi za manšete.
 Za lovc: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.
 Ogrevanci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.
Nahrbtniki, ovratniki, robci.
 Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Zaloga karbida

à 29 kron 100 kg
 franko kolodvor prejemnika

3354 **Jos. Arko** 3-2
 acetilenist, Ribnica.

Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je, iznajti najboljšo sredstvo za rast las, to je

Kapilor št. II.

Isti deluje, da postanejo lasje gosti, dolgi in odstranjuje prhljaj (luskine) na glavi. — Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka

5 K. Treba, da si vsaka ožitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: **P. Jurčič**, lekarnar, Pakrac št 65 Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštнім povzetjem. 3146 10-3

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 1b 93

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

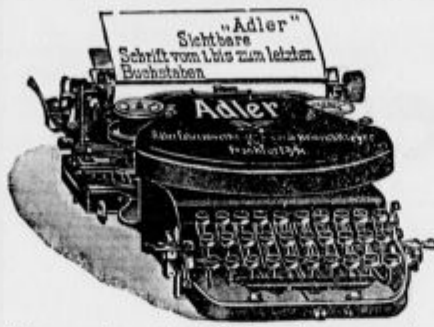
● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Paulus - briket

najboljši šlezjski premog stisnjen v kocke, 8000 kalorij kurilne izbornosti. Kurjenje sob in štedilnikov priprosto kakor z navadnim premogom, le da je hitreje, bolje in dalje trajajoče.

Bohemia - premog

kosovnik in orehovnik, najboljšo vrsto, brez prahu, brez kamenja, presejan in izbran, 5000 kalorij, tedaj brez konkurence. Pošila se točno tudi izven Ljubljane, briket brez opazanja. Priporoča samozalagar **Josip Paulin**, glavna zaloga premoga v Ljubljani, **Nova ulica št. 3.** (1)
 3055

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: **Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.**

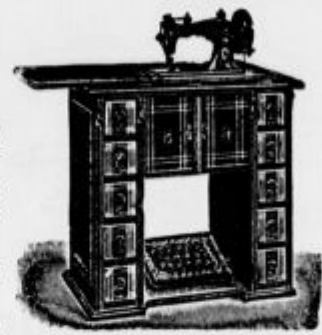
Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi : pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

Sodi.

Več vrst sodov ima **naprodaj A. REPIČ**, odarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

Dobro izurjenega, spretnega strugarskega pomočnika

sprejme takoj v stalno službo **Fran Švigelj**, tov. stolov **Breg, p. Borovnica.** Plača po dogovoru. 2887 8

Ker se mi ni posrečilo prodati svoje **nožarske trgovine**, vodila jo bom nespremenjeno še dalje pod staroznana, 70 let obstoječo tvrdko

N. HOFMAN

Mestni trg št. 12

Priporočam toraj preč. duhovščini in cenj. občinstvu svojo bogato zalogo **drsalk**, vsakovrstnih **žepnih, kuhinjskih in namiznih nožev, škarij za krojače, šivilje, vrtnarje, fine britve, samobrilnike, stroje za iase**, kakor tudi še veliko drugih, v nožarsko stroko spadajočih predmetov. 3280 3-3

K obilnem obisku se najtopleje priporoča

Marija Kalan
lastnica tvrdke.

Kdor

hoče rebe ali svoje otroke obvarovati
kašlja hripavosti, katar, zaslezanja katar v grlu oslovskega in dušilnega kašlja, naj si omisli zdravniško preizkušnih in priporočenih

Kaiserjevih karamel za prsa s tremi jelkami.

5500 notarijelo potrjenih spričeval o dobri kakovosti. Zvoje 20 in 40 vin., škotlica 80 vin. dobivajo se: v Ljubljani: Lekarna pri „Orlu“ pri želez. mostu, deželna lekarna pri „Muri Pomagaj“, M. Leustek: Ubald pl. Trn-oszy, Jos. Mayer, G. Piccoli, pri „Kroni“ A. Bohinc, vogal Rimske in Bleiweisove ceste; Ivan Gjurčič v Metliki, Jos. Ancik, Ribnica, A. Roblek, Radoljica, D. Pirce, Idrija, H. Brili, Litija, E. Berdich, Šk. Loka, Hugon Roblek, Tržič, Karol Andrijačič v Novemestu, Karol Šavali v Kranju in Josip Močnik, lekarna pri „Sv. Trojici“ v Kamniku. 3017 24-1

Puške!

Lancaster od K 26—, **Flobert-puške** od K 8'50, **pištole** od K 2—, **samokresi** od K 5—.
 :: Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko. ::
F. DUŠEK v Opočno šte. 77
 1631 Češko. 25

3 učenci

za kamnoseško obrt se sprejmejo takoj pri tvrtki **Feliks Toman, na Resljevi cesti št. 30.** 3171 3-2

Proti katarom

sopilnih organ v, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II

MATTONLEV GISSHÜBLER

alkalična kislina

katera se z vspehom rabi sama ali pomšana z gorkim mlekom.
 Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v tacih slučajih posebno dobro obnese.

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, želez. postaja, zdravilno kopalnišče pri Karlovih varih
 Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špicerijskih prodajalnicah in trgovinah z je-stvinami in vinom.

Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Lassiniku** Ljubljana. 114 52-47

Ustanovljena leta 1854. Prva domača slovenska plovarna

Telefon št. 210.

G. AUER-jevih dedičev

Ljubljana, Wolfove ulice šte. 12, Ljubljana

Priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem **svoje izborno**

marčno pivo

v sodcih in steklenicah

Priporoča se slavnemu občinstvu pri nakupovanju **jesenskega in zimskega blaga za obleke** in drugih potrebščin

slovenska trgovina

PRI ČEŠNIKU

slovenska trgovina

Stritarjeve ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

Cene najnižje. Strogo poštena postrežba. Cene najnižje.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd. cena 80 v.; K 1'40 in K 3— se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v katerih je naša zaščitna znamka „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek.

Richterjeva lekarna
pri „slatem levu“ v Pragi
Elizabethgasse šte. 8 nova.

Dnevno razpošiljanje.

3557 42-1

Domača tvrdka!

Luka Vilhar

Ljubljana, Kopitarjeve ul. 4
tik novega poslopja Katol. tiskarne

izvršuje točno in po nizkih cenah vsa naročila na vsako-
ure, zlate, srebrne in nikelnaste ure, dalje
veržice, prstane ter različno zlatinsko in sre-
brnino. 2824 52-1

Vsa popravila se izvrše solidno in po nizki cen.

NOXIN

Najboljši
Creme
za čevlje.

Dobi se v vseh boljših trgovinah

Zaloga pri **K. A. KREGAR**, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 2.

1393 25-14

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, od
600 do 1000 litrov **proda po nizki ceni**

FRAN CASCIO

1233 Selenburgove ulice št. 6.

Svarimo vsakogar,

ki kašlja, če je hripav, zaslezen, nima
pravaga teka, če zapazi da pojemlje
teža telesa, če se ponoči poti, se čuti
slaboten in izpehan, ali zapazi nevarne
znake na družini, naj takoj naroči **Örkeny-
jev lipov med** (sirup), da prepreči nadaljnjo
razširjanje bolezni. 3058 12-3

Örkeny-jev lipov med (sirup) prekaša
vsa podobna sredstva, pomiri kašelja in blju-
vanje krvi, izvrstno topi sliz, zboljša tek in
odpravi nadležni slabeči nočni pot. V angleški
razstavi odlikovan z zlato kolajno. Vzorčna
steklenica stane **3 K.** 1 večja steklenica **5 K.**
in 3 velike steklenice, **poštine prosto**
15 K. Naroča se proti povzetju ali če se
pošlje denar naprej pri edinem izdelovaltelju

Örkenyjeva lekarna pri „Apostolu“,
Budapešta, Josefsring 64, — Depot 30.

3114 8-5

Slovenske gospodinje!

Ako se ravnate po geslu „**Svoji k svojim**“, tedaj ne kupujte
več kavnine primese (cikorije) iz nemških tovarn, temveč samo

„Zvezdno“ cikorijo

ki jo izdeluje

„Prva jugoslovanska“
tovarna za kavnine surogate“ v Ljubljani.

Zavrnite odločno podobno **nemško blago** in zahtevajte pri
svojem trgovcu, naj vam da slovensko

„Zvezdno“ cikorijo

Varstvena znamka.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

595 8-4

A. Hunc,

Ljubljana, *Dvorni trg št. 3*

priporoča velikansko izber zimskih sukenj,
kožuhov (kratkih in dolgih), modnih oblek,
pelerin in dr., za gospode in dečke.

Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.

Igrače in lepa darila

za Božič

prodaja po solidnih cenah

Vaso Petričič, Ljubljana.

3172 3

Stavbeno, umetno in konstruk-
cijsko ključavničarstvo.

Hidraulične vidre in sesulke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.
LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov: žično omrežje na stroj, obhajljine mize, ograje na mirodvoru
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strolo-
vede, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteta: valjni zastori in solnčne plahte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi
oporami brez vijakov.

3050 52-5

Zahtevajte brezplačne dopisilistev mojega blaga

cenika z nad 1000 slikami. —
Jamstvo več let. Vsake nepopolno blago se vsame
nazaj za popolni snesek.
Štuka 1/2 nav. velikosti.

St. 365
srebrna dam-
ska remont. gl. 8-80

St. 322
srebrna moška
remont. 8-80

St. 337
srebrna s sidro
15 kamnov 5-
dvojni plašč 8-80

St. 341, srebrna s sidro
dvojniplašč 15 kam-
nov, posebno
močaa. 7-8-80

Anton Kiffmann,

največja tovarniška zaloga ur, slatnine in srebrninae
lavos v vse deleže. **Maribor L. 5., stajerske.**

Pristen le tedaj, če je
trioglasta steklenica za-
prta s spodnjim pasom
(rdeč in črn tisk na
rumenem papirju). ::

Doslej
nedosežen!

W. MAAGER-ja

:: pristno čisto ::

ribje olje

(v zakonito zajamčen
opravi)

rumeno, steklenica K 2—
beilo, „ „ 3—
2667 pri 12-5

Viljemu Maager-ju na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno
v avstro-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in pro-
fesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh le-
karnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpo-
šiljalnica za avstro-ogrsko
monarhijo:

W. Maager, Dunaj,
III/3, Heumarkt 3.

Ponarejanja se sodnijsko zasedujejo.

Vinko Majdič

valjični mlin v Kranju,
Kranjsko.

Največja proizvodnja priznana najboljih
pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki iz-
virajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in
dado kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar
je zlasti za gospode pekovske mojstre ne-
preocenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge:

**V Ljubljani, Kočevju, Podgradu, Trnov-
nem, Trstu, Pulju, Gorici, Celovcu, Beljaku,
Bolcanu, Inomostu, Tridentu, Zadru,
Spiljetu, Ercegnovem, Kotoru, Sarajevem.**
Bezojavi: Valjični mlin, Kranj.

Pozor! Čitaj! Pozor!

Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorskih
zelišč ter se izvrstno in z najboljšim uspehom
vporablja proti zastarelemu kašlju, bolih v
prsih, prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem
dihanju, astmi, pljučnem kataru, suhem kašlju,
tuberkulozi itd. 3144 10-3

DELUVANJE IZBORNO, USPEH SIGUREN. Cena je
franko na vsako pošto za 2 steklenici K 40 v.,
4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju, ali če
se pošlje denar naprej. Manj kot 2 steklenici
se ne pošila. — Prosimo, da se naroča nar-
avnost od

P. JURIŠICA, lekarnarja
v **Pačkocu št. 65 (Slavonija).**

Prvi Kinematograf Pathé

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarni „Europa“ Vsako soboto in sredo nov program! Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri. Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne. Cene prostorom: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v. Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani cenil. I. prostor 20 v., II. 10 v. Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères. Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Veletrgovina železa

„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

se priporoča cenjenim odjemalcem.

Izvolite poslati po vzorci!

Barhenta flanele modnega blaga

platna, damasta, kanafasa itd., novih, katere pošilja franco slavno znana izvoz. tvrdka

V. J. Havliček in brat, Podčbrady (kralj. Češko). 2114 20

1 zavoj 40 metrov raznih ostankov perilnega blaga, letnega in zimskega, pošiljam za 18 K franko po povzetju.

Ure! **Milko Krapeš** Gramofoni!

urur, Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, sreb. tula nikel. žepnih in različnih stonskih ur, vsake vrste budilk, zlate verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske ploščice od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki cenil popravljajo. 2393 23

Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzajem v zameno. Ceniki na zahtevo poštine prosto.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg nov. temn. K 9.00, boljše K 12.00, polbelo skubljeno K 8.00, belo K 24.00, snežobelo, kot puh mehko skubl. K 30.00, K 36.00, K 42.00. Pošilja franco po povzetju. Zamena dovoljena proti povrnitvi poštine. Benedikt Sachsel, Lobes št. 159 pri Plzno, Ceško.

Od 25. novembra do 25. decembra prodajam v Šolskem drevoredu na svojih stojnicah na levo od jubilejskega mostu

prima slanino brez kože, od prašičev iz lastnih pitališč.

I. vrste kg. 1.50 II. vrste kg. 1.30

Meso istih prašičev

I. vrste kg. 1.40 II. vrste kg. 1.20. 3098 (27)

Elija Predovič.

Fr. Čuden

urar in trgovec

v Ljubljani

Prešernove ulice.

Lepa božična in novoletna darila!

Najraznovrstnejša in najcenejša izbira: briljantni uhani in prstani, zlate, srebrne in nikelnaste ure in verižice. Prave švicarske ure »Union« ki so prav fine in natančne, a skoro nič dražje od drugih vrst. Vsa-kovrstne lepe stenske ure, namizna oprava iz pravega

Šivalni stroji lahkoteko-či, kolesa najboljših vrst in vse kolesarske potrebnosti.

Ceniki s koledarjem na zahtevo zastoj in poštine prosto.

Delničar

tovarn pravih švicarskih

ur „UNION“ v Bielju, Švica.

3151 9-9

Skupna rezerva sklepom 1907 Upravno premoženje sklepom 1907 čez stotisoč kron. 3 milijone šeststotisoč kron.

Zadružnikov čez 550.

GLAVNA POSOJILNICA

registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani, pisarna na Kongresnem trgu št. 15. nasproti nunske cerkve obrestuje hranilne vloge po

3418 2 **3 3/4 %**

t. j. K 4.75 za vsacih 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige, brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Uradne ure od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani.

Ročun poštne hranilnice šte. 49086.

Telefon šte. 135.

:: Ljubljana :: **I. Wanek**, :: Ljubljana :: sv. Petra cesta šte. 21 sv. Petra cesta šte. 21 krznar in izdelovatelj čepic

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svojo veliko izbrano zalogo najfinejših kožuhočin, raznovrstnih kož, klobukov, čepic lastnega izdelka vseh vrst. Velescenjenim damam priporoča vsakovrstne kolirje, mufo in druge tovrstne predmete po najnižjih cenah. Tu se tudi kupujejo raznovrstne kože od divjačine po najvišjih dnevnih cenah. 2876 18-16

Na božične praznike

toči se v restavraciji „UNION“

znamenito

Šentpavelsko pivo

3413 2-2

Podružnice Spljet, Celovec

in Trst

Delniška glavica K 3,000.000

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na kreditne srečke	K 20	žrebanje 2. januarja, glavni dobitok	K 300.000
srečke za regulacijo Donave	10		140.000
ljubljske srečke	7		40.000
3% zem. kred. srečke	5 1/2		100.000

Vse 4 promese samo K 40.

Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje po čistih 4 1/2 %

Podružnice Spljet, Celovec

in Trst

Rezervni fond K 300.000.

Domače slovenske tvrdke.

Brivci.

Dinter Karol, brivec in lasničar, Martinova cesta 14.

Domianović Paškal, brivec, Dunajska cesta št. 6.

Franchetti Engelbert, brivec in prodajalec parfumov, Sodnijske ulice 2.

Kastelic Ivan, brivski mojster, Sv. Florijana u. 25

Kelsin Stanko, brivec, Kopitarjeve ulice 1.

Kosec Ivan, brivec, Dunajska cesta 7.

Matkovič D., brivec, Pred škofijo.

Podkrajšek M., frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 35.

Sikutrič Julij, brivski mojster, Marije Terezije cesta 11.

Strmoli S. brivec in lasničar, zaloga lasnih mrežic, Pod trančo 1.

Cerkv. orodje in elekt. svetila.

Kregar Ivan, izdelovatelj cerkvenega orodja in posode ter elektr. svetil, Elizabetna c. 3.

Tratnik Leopold, izdelovatelj cerkvenega orodja in elektr. svetil (zaloga) Sv. Petra cesta 27.

Čevljarji.

Kukman Fran, čevljarski mojster, Dunajska c. 14.

Medic Fran, čevljarski mojster, trgovina čevljev za gospode, dame in otroke, Sv. Petra cesta št. 2.

Ravnikar Anton, čevljarski mojster Sodnijske ulice 4.

Zamljen Ivan, čevljarski mojster, Kongres. trg 13

Čevljarne.

Herisch Josipina, trgovina s čevlji Židovske ulice,

Keber I., eksport kranjskih čevljarskih izdelkov, Stari trg 9.

Oblak Matej, trgovina s čevlji in čevljarski mojster Kongresni trg 6.

Podlesnik Ivan ml., trgovina s čevlji in klobuki, Stari trg 10.

„Pri zlatem črevlju“ (lastnik) I. Keber zaloga čevljev, domačega in tovarniškega izdelka, Stari trg 9.

Stor Julija, trgovina čevljev za gospode, dame in otroke, Prešernove ul. 5.

Treo Karolina, najstarejša trgovina obuvala, Pogačarjev trg 1.

Žibert A., največja zaloga čevljev domačega izdelka, Prešernove ulice.

Črkoslikarji in pleskarji.

Brata Eberl črkoslikarja, stavb. in pohišt. plesk. lakirarja in prodaja oljnatih barv, Miklošičeva ul. 4.

Bricelj Tomo, pleskarski mojster, Dunajska cesta 16.

Pristou Filip, slikar za napise, črke in grbe, Prešernova ul. 50.

Gostilne in restavracije.

Češnovar Angela, trgovka in gostilničarka, Kolodvorske ul. 33.

Česka budijeviška pivnica Sv. Petra cesta št. 26.

Gostilna „pri deteljici“ (gostilna za delavstvo), Florijanske ulice št. 24.

Košak Peter in Josipina, restavracija poleg pošte, Prešernove ulice.

Mikuž gostilna, Kolodvorske ulice 3.

Plzenski sanatorij pri Roži, plzenski prazdroj v steklu, izv. napoin.

Pri zlati kapljici restavracija, Sv. Petra cesta 27.

Restavracija Avg. Zajec, Sodnijske ulice 6.

Slobodnik Ivan, Metliško vino, gostilničar, Breg št. 8.

Škulj Rudolf, „pri Amerikancu“, gostilna in prenočišče, Florijanske ulice 20.

Galanterijsko blago.

Bahovec Jernej, trgovina s papirjem in galanterijskim blagom, Marijin trg poleg Prešernov. spomen.

Češarek A., trgovina otroških igrač in pletenin, Selenburgove ul. 1.

Dobrič Emil, galanterija, igrače in predmeti za tužce, Prešernove ul. 9. (Poleg glavne pošte.)

Hribar Dragotin, zaloga razglednic, pisemskega papirja, Selenburgove ul. 4.

Iglič Fran, trgovina s papirjem in galanterijo na debelo in drobno, Mestni trg 11. (Glej inserat.)

Kenda Veronika, trgovina s papirjem, Dunajska cesta 20.

Kenda Veronika, zaloga igrač, Dunajska c. 20.

Korenčan I., trgovina galanterijskega blaga in otroških igrač, Stari trg 5.

Petričič Vaso, trgovina z galanterijskim blagom, Mestni trg 21.

Praznik I., trgovina s papirjem Stari trg 24.

Prodajalna „Katoliškega tiskov. društva“, Kopitarjeve ulice 2.

Skulj A. trgovina s papirjem, Poljanska c. 12

Toni I., trgovina s papirjem in galanterijo, Sv. Petra. cesta 31.

Izdelovalnice drož.

Golob Fran & Jos. Polak, jugoslovanska izdelovalnica drož, Sv. Petra c. 9.

Zaloker Maks, I. jugoslovanska tovarna drož, Kladezne ul. 17. Rečne ul. 5.

Kamnoseki.

Čamernik Ignacij, umetni in stavbeni kamnoseški mojster, Komenškega ul. 28.

Toman Feliks, stavbeni in umetno-kamnoseški mojster, Resljeva cesta 30.

Toman Feliks, tovarna za umetni kamen Resljeva cesta št. 30.

Vodnik Alojzij, kamnoseški mojster, Kolodvorske ulice.

Kleparji.

Gradišar Fran, kleparski mojster, Tržaška c. 2.

Remžgar Ivan, kleparski mojster, Florijanske ulice 15.

Ključavničarji.

Rebek Josip, ključavničarski mojster, Francovo nabrežje 9.

Rebolj Josip, stavbeni in umetni ključavničar, Jenkove ulice št. 10 A.

Klobučarji, krznarji:

Jesenko Blaž, trgovina s klobuki, Stari trg 11.

Krejčič A., krznar in zaloga klobukov, Kongresni trg.

Soklič I., trgovina s klobuki, Pod Trančo 1.

Knjigarne.

Katoliška bukvarna, knjigarna, umetnine, antikvariat, Pred škofijo 5, poleg stolnice. — Glej inserat.

Narodna knjigarna Jurčičev trg 3, zaloga papirja, šolskih in drugih knjig ter pisalnih potrebščin.

Schwentner L. knjigarna, knjige, muzikalije, umetnine, zaloga pisalnih in risarskih potrebščin, Prešernove ul. 3. (Mestna hranilnica.)

Knjigoveznice.

Bonač Ivan, kartonažna tovarna, knjigoveznica in zaloga papirja, Selenburgove ulice. Gl. inserat.

Breskvar Fran, knjigoveznica Francovo nabrežje, (Filipov dvorec.)

Knjigoveznica katol. tisk. društva, Kopitarjeve ulice 6, II. nadstr.

Konfekcije.

Čik Marija, trgovina z izgotovljeno obleko Mestni trg 9.

Gričar & Mejač, zaloga obleke, Prešernove ulice 9.

Lukič A., konfekcija za gospode in dame, dečke in otroke, Pred škofijo 19. Glej, inserat.

Rovšek Marije nasl. Davorin Rovšek, trgovina izgotovljenih oblek in oblačilnega blaga, Kolodvorske ulice 35.

Krojači.

Ahčin Josip, krojaški mojster, Vegove ul. 12.

Slana Ivan, krojaški mojster, Sv. Petra nasip 67

Slapar Oroslav, krojaški mojster, Zalokarjeve ul. št. 10.

Lekarne.

M. Ph. Čižmár Josip, lekarna pri zlatem orlu, Jurčičev trg.

Lekarna M. Leusteka pri Mariji pomagaj Resljeva cesta št. 1.

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotožva.

Mizarji.

Dogan Ivan, mizarški mojster in zaloga pohištva, Dunajska cesta 19. Glej inserat.

Praprotnik Simon, stavbeno mizarstvo, in izdelovanje omar za led s stroji, Jenkove ulice.

Trink Alojzij, mizarški mojster, Linhartove ulice, št. 8.

Vehar Ignacij, mizarški mojster, Gradaške ulice 12.

Manufakturno blago.

Česnik Janko, „Pri Česniku“, manufakt. trgovina, Štritarjeve (Lingarjeve) ul. Glej, inserat.

Grobelnik I., trgovina z manufakturnim in modnim blagom, Pred škofijo št. 1.

Keber I., manufakturna in modna trgovina, Stari trg 9.

Kessler Ign., trgovina z manufakturnim blagom, Pogačarjev trg.

Kostevc I., manufakturna in modna trgovina, Sv. Petra cesta 4.

Lenasi & Gerkman, trgovina s suknenim blagom, Štritarjeve (Špitalske) ulice. (Glej inserat.)

Lozar J., manufakturna trgovina, Mestni trg 7.

Petkosig Josip, manufakturna trgovina, Stari trg 4.

Pri sv. Cirilu in Metodu, lastnik Iv. Miklavc, Lingerjeve ulice 1.

Skaberné A. & E., trgovina z manufakturnim blagom na debelo in drobno, Mestni trg 10.

Souvan Fran Ksav., manufakturni trgovini na drobno, Mestni trg nasproti mestn. magistrata.

Souvan Fran Ksav., manufakturna trgovina na debelo, Francovo nabrežje za vodo.

Urbanc Feliks, trgovina z manufakturnim blagom na debelo in na drobno, Miklošičeva c.

Urbanc Feliks, trgovina z manufakturnim blagom Pod trančo št. 2.

Modno in mešano blago.

Boltar Josip, trgovina z mešanim blagom, Florijanske ul. 17.

Magdič Pavel, modna trgovina narodne vezenine, trakovi, zastave, znaki, Prešernove ul. 7.

Mersol F., trgovina modnega blaga, vezenin, predtiskalja, Mestni trg 18. Glej, inserat.

Orehek Matej, trgovina z mešanim blagom, Kolodvorske ulice 26.

Podkrajšek Josipina, modna trgovina za dame in gospode Črevljarske ulice 2.

Podkrajšek Rozalija, trg. z vsakovrstnim blagom za dame in gospode in otroke, Wolfve ulice št. 5.

Pri nizki ceni (Žargi) zaloga zimskih potrebščin in potrebščin za krojače in šivilje, Sv. Petra cesta 2.

Skušek Engelbert, modna trgovina za gospode, Mestni trg 19.

Snoj Franja, trgovina z mešanim blagom, Prešernove ulice št. 28.

Šinkovic A. dediči, modna trgovina, Mestni trg.

Widmayer Katinka, trgovina z mešanim blagom „pri solncu“, Pogačarjev trg 3.

Zorec Franc, trgovina z mešanim blagom, manufakturno in potreb. za šivilje, Sv. Martina c. 23.

Pekarije.

Bizjak Terezija, pekarija, Poljanska c. 25.

Jenko Avgust, pekovski mojster, Marije Terezije cesta 7.

Žužek Karol, pekovski mojster, Florijanske ulice 8.

Perilo.

Alešovec Marija, perilo za gospode in dame, opreme, učilišče za šivanje perila, Elizabetna cesta št. 6.

Sarc Anton, velika zaloga platna, bombaževine švicarskih vezil, Sv. Petra cesta 8.

Šarc Anton, izdelovanje perila, Sv. Petra c. 8.

Šarc Anton, pralnica in svetlolikalnica, Kolodvorske ulice.

Plakaterji.

Matelič Peter, I. slov. zavod za plakatiranje in snajenje stanovanj, Skofje ulice št. 14. (Glej inserat.)

Smole F. plakater in reklamno podjetje, Selenburgove ul. 6.

Posojilnice.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, sprejema hranilne vloge in daje posojila, Dunajska cesta št. 18.

Ljudska posojilnica Miklošičeva cesta 8. — Glej inserat.

Vzajemno podporno društvo, Kongresni trg 19 Glej inserat.

Premogarji.

Hrovatin Makso, Velike čolnarske ul. 4. Zaloga I. trbovelj, premoga.

Paulin I., glavna zaloga najbolj. briketa, premoga in drva, Nove ulice 3.

Slaščičarne.

Bischof Rudolf, slaščičarna, Poljanska c. 22.

Zalaznik Jakob, slaščičarna, kavarna in pekarija, Stari trg št. 21.

Stavbeniki.

Hlebš Jernej, zidarški mojster, Hradeckega predmestje 28.

Ogrin Ivan, stavbeni podjetnik, Karlovska c. 5.

Treo Simon, stavbena tvrdka, Sv. Petra c. 25.

Specerijsko blago.

Babič Franc, zaloga specerijskega blaga, špirta, žganja, moke, otrobov in koruze na drobno in debelo, Dolenjska cesta št. 2.

Berjak & Šober, trgovina s spec. blagom in žganjem, Vodnikov trg 2.

Kham Franc, trgovina specerije in delikates, Miklošičeva cesta št. 10.

Krč M., trgovina s specer. blagom in delikatesami, Mar. Ter. c. 7.

Leskovic & Meden trgovina specerijskega blaga in dež. pridelkov, Jurčičev trg 1.

Lončar Josip, trgovina z moko in mešanim blagom, Sv. Florijana ulice 7.

Mencinger Štefan, trgovina s specerij., delikatesnim in mešanim blagom, Martinova cesta 18.

Mencinger T., trgovina s spec. blagom in delikatesami, Sv. Petra cesta št. 37. in 42.

Pavčič Božidar, trgovina z manufakturnim in specerijskim blagom, Zaloška cesta 5.

Perdan Ivan, trgovina s specerijskim blagom, Ljubljana, Cesarja Jožefa trg.

Ravtar M., delikatesna trgovina, Jurčičev trg št. 3.

Remic L., trgovina s specerijskim blagom, Škofje ulice 15.

Sark Fr., trgovina s spec. blagom, dež. pridelki in moko, Kolizej.

Sekula Jos., specerijska trgovina, zaloga žime in morske trave, Sv. Petra c. 14.

Sušnik A., trgovina specerije, železnine in raznih barv, Zaloška c. 21.

Šarabon A., trgovina s specerij. blagom, žganjem in deželnimi pridelki na debelo in drobno.

Šarabon A., glavna zaloga rudninske vode.

Sarabon A., novo urejena pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Šarabon A., Zaloga brinja in sliv za žganje-kuho.

Zorec Franc, trgovina z mešanim blagom in moko, Sv. Petra cesta 21.

Tapetniki.

Černe Ivan, tapetniški mojster in zastopnik I. kranjske miz. zadruge, Dunaj, c. 28.

Dostal Karol, tapetnik, Sv. Petra cesta 5.

Obreza Anton, tapetnik in dekorater, Selenburgove ulice št. 1.

Puc Dragotin, tapetniški in preprogarski mojster v tvrdki Puc & drug, Marije Terez. c. 11.

Urarji in zlatarji.

Černe Ljudevit, zlatar in trgovec z urami, Wolfve ul. 3. Glej, inserat.

Čuden Fran, trgovina z urami, zlatnino in srebrnino Prešernove ulice.

Krapež Milko, urar in trgovec z zlatnino in srebrnino, Jurčičev trg 3. Glej inserat.

Suttner H., urar in trgovec z zlatnino in srebrnino, Mestni trg, nasproti rotovža.

Vilhar Luka, urar in trgov. zlatnino, Kopitarjeve ulice 4. Glej inserat.

Zajec Fr. P., optik, urar in trgovec z zlatnino, srebrnino, gramofoni in ploščami, Stari trg 26.

Usnje.

Kregar K. A., trgovina z usnjem in čevlji, potrebščinami, Sv. Petra cesta šte. 2

Mally Fran, trgovina z usnjem, Resljeva cesta 2.

Marchotti Ivan, trgovina z usnjem na drobno in debelo, Sv. Petra cesta 30.

Vezenine itd.

Drenik M., zaloga ženskih ročnih del in potrebščin, Kongresni trg 7. (Glej inserat.)

Jager Toni, trgovina ročnih del, Židovske ul. 5.

Vinske trgovine.

Gregorič Karol, posestnik vinogradov v Sromljah, trgovec z vinom, Kongresni trg šte. 4.

Pipan M., prodaja goriškega vina na debelo, Založkarjeve ul. 9.

Štark Franja roj. Pin, vinska klet, Predilne ul. 10.

Vrtnarji.

Bajec Ant., cvetlični salon, Pod trančo, Vrtnarija, Karlovska cesta 2.

Wider I., trgovski in umetni vrtnar, Šelenburgove ulice 3.

Železnina itd.:

Golob Valentin, trgovina z železnino itd., Mestni trg 10.

Stupica Fr., trgovina z železnino, poljed. stroji in cementom, Mar. Ter. c. 1 poleg Figabirta in Ančnikovega skladišča. Glej inserat.

Sušnik A., trgovina z železnino, roman in portland. cementa, kuhinj. posode Zaloška cesta 12.

Žitne trgovine.

Lavrenčič Maks, trgovec in zastopnik I. belovarskega paromlina, Dunajska cesta.

Rus brata, trgovina z žitom, moko, deželni pridelki in drvni, Emonska cesta šte. 2.

Razne trrdke.

Adamič Ivan N., I. kranj. vrvarna in trgovina konopnine, Sv. Petra cesta 33.

Babnik Jakob, vodovodni inštalater Ljubljana, Poljanska cesta 3.

Brata Hlavka zaloga kirurških in ortopedičnih predmetov, Prešernove ulice.

Breznik Alfonz, trgovina in izposojevalnica glasovirjev, Gradišče 11. Glej inserat.

Cvetrežnik Josip, sobni slikar, Karlovska c. 2

Česka deln. pivovarna Budjovice, glavna zaloga za južne dežele, Sv. Petra nasip 27.

Fabijan Fani, mlekarna, Francovo nabrežje 7, zraven ribjega trga.

Frisch I. trgovina potnih potrebščin in predmetov ter usnjegalanter. blaga, Marijin trg 3.

Götl ml. & Lebar, podobarja, pozlatarja in izdelovatelja oltarjev, Turjaški trg 1. Glej inserat.

Janc I., trgovina s praško šunko. (Wolfove ul.

Kollmann Fran, zaloga porcelana in steklenine, Mestni trg.

Kregar Ivan, zastopnik tovarne za kineško in alpaka srebro Bachmann, Elizab. c. 3.

Lavrenčič & Domicelj, žitna trgovina, Dunajska cesta 32.

Mally Fr. & dr., parna opekarna, Resljeva c. 2.

Murnik Josip, zastopnik parotovarne za milo, surovo margarino in kristalno vodo Ignacija Foka v Kranju, Sv. Petra cesta št. 31.

Oblak Josip, strugar in izdelovalec zdravstvenih pip, strugarska popravila, Šelenburgove ulice št. 1.

Pakič M., prvi kranjski lesni, košarski in rešetarski obrt. Sanke, Pogačarjev trg.

Pordan Ivan, glavno zastopstvo zavarovalnice Rionione Adriatica di Sicurtà, Trst.

Puh Josip, polaganje parketov, Gradaške ul. 20.

Remic Franc, glavno zastopstvo kr. povi. zagrebačke tvornice likera, preje Franjo Pokorny, Zagreb.

Rohrmann V. H., trgovina z vegetabilijami in deželni pridelki ter izvoz sadja na debelo, Sv. Petra cesta 28.

Rovšek Davorin, fotografski zavod, Kolodvorske ulice 32-34.

Škrl Josip, spedijsko podjetje, Gradišče. 1.

Šupevc Fr., svečarna, Prešernove ulice 7.

Tehnična pisarna K. Holinsky, arhitekt in stavbenik, Šelenburgove ulice 4, II. nadstr.

Vidmar Josip, zaloga dežnikov in solčnikov, Pred škofijo 19, Prešernove ul. 4, Stari trg šte. 4. Glej inserat.

Zupancič Ivan, metlar, Karlovska c. 6.

Železnik Franc, trgovski zastopnik, Sodnijske ulice 6.

Opazka: Ako se oglasita vsaj dve trrdki ene vrste, dobita poseben oddelek.

Enonadstropna hiša

na **Vrhnikih št. 182**, pripravna za trgovino ali obrt, z dvema velikima kletima se **proda** pod ugodnimi pogoji iz proste roke. Več se poizve ravnotam. 3241 4

Božično platno

Ugodna prilika!

1 kos 15 m dolg 82 cm širok

6 kosov brez šive obrobiti za 140,00 cm velikih za 140,00 cm pripravila in gotovila

Popolnoma bež ali modro-rasno

Priloge: pri naročilu dveh kosov pošiljamo platna ali 1 kos platna in šest rjuh 3,50

popolnoma bež ali modro-rasno

Priloge: pri naročilu dveh kosov pošiljamo platna ali 1 kos platna in šest rjuh 3,50

Naročite takoj!

Lepa zračna stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami od 8 kron mesečno naprej, se takoj ali za pozneje oddajo v novozgrajenih hišah na **Predovičevem selu** poleg Ljubljane. — Več se izve pri **E. Predoviču, Ambröžev trg 7, v Ljubljani.**

Velika zaloga raznih slovenskih plošč in gramofonov

ceniki od gramofonov in plošč na razpologo.

Fr. P. Zajec urar in optik

Ljubljana, Stari trg, št. 26.

Kamniške mestne godbe oddelek na lok

je oddati za **Silvestrov večer** in za **predpust.**

Vsa tozadevna pojasnila daje **odbor „Mestnega godbenega društva v Kamniku“.** 3427 3-2

Ugoden nakup ostankov

40 metrov cefira, barhenta, flanele, volnine itd. lepo zbranih, v kosih 1-8 metrov pošilja franco po povzetju za **18 kron** slovito znana izvozna trrdka 2152 8-6

V. J. Havliček & bratr v Podčrbradlu, Češko.

Naročite takoj! — Priporočilo! P. n. pošljite mi 40 metrov ostankov. To je že drugo naročilo in prosim, da mi pošljete zopet dobro blago, kakor pri prvem naročilu. Z odličnim spoštovanjem M. Z. v Čechah v Prostějova, 2. 12. 1907. 2152 8-1

URADNIKA

iešč **Ljudska posojilnica in hranilnica pri Sv. Ivanu pri Trstu.**

Plača po dogovoru. Službo je nastopiti z novim letom. Prosilci zmožni laščine imajo prednost. Prošnje s potrebnimi spričevali naj se pošljejo na gornji naslov **do 28. decembra t. l.** 3365 6-5

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora **obleke in površnike, zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke** kakor **najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.**

Konfekcijska trgovina A. Lukič

— **Pred škofijo šte. 19.** — 2811 47

Absolutno ognjevarne blagajne

jekleno-oklopne blagajne in kasete ponudi starorenomirana tovarna za blagajne

Jan. Lange

Dunaj, XVIII/1, Währinger Gürtel šte. 7. Telefon 21485. 3157 26 2 Ceniki zastoj. Dobavitelj domačih hranilnic.

Dragotin Majce

čevljarski mojster

Ljubljana, Radeckega cesta 2

Priporočam se velečastiti duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi v obila naročila. Izgotavljam natančno po meri ter isto ohranim za prihodnja naročila. Obnovitev naročila zadostuje po dopisnici. Na željo pridem tudi na dom. Cene zmerno! Postrežba točna! 3292 1

Najboljša krma za pse je in ostane **Fattingerjev kolač za pse** ki je med vsemi krmili najboljše sestavljen in najbolj redilen. 50 Kg K 23.—, 5 kg poštn. proste K 3-20.

Fattingerjev Puppy Bisquit za mlade pse, 50 kg K 26.—, 5 kg poštn. proste K 3-50 Prospekte pošilja zastoj tovarna za pat. kolače za pse in krmo za perutnino Wiener-Neustadt. — Nad 250 prvih cen. Fattingerjeva krmila se izdelujejo pod živinozdr. nadzorstvom. 467 26-22

B. SEVAR, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 3358 3-3

priporoča najcenejši nakup **špacerijskega blaga, rozin, ruma, konjaka** itd. **Pristna slivovka** iz l. 1876 od patrijarha Brankoviča, ter **istrsko belo in črno vino** v steklenicah.

SLIVOVKA

tropinovec kranjski brinjavec

se dobi v sodih od 80 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležanjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana, Spod. Šiška, poleg Koslerjeve pivovarne.

Odlikovano v Parizu.

VODOVODI kanalizacije, kopališča

2908 52 4

Načrti in izvršitev le pri domači specialni trrdki. Tehniške ocene in načrti zastoj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt **Konrad Lachnik, Ljubljana** Beethovenove ul. 4. Brzjaviti: Lachnik, Ljubljana

Delniški kapital 120,000.000 K

Rezervni zaklad 64,000.000 K

Podružnica c. kr. privil.

avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta šte. 9.

Sprejme vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam, izdaja obrestujoče se blagajniške liste, dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila, hipotekarna posojila itd. eskomptira menice in devize in priskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za nalaganje kapitala, priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadije za udeležbo pri dražbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vltomu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precijeze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebnim izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh zrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svoji blagajni, daje predjeme na vrednostne papirje in blago ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, priskrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd. itd.

Centrala na Dunaji.

1912 8

Podružnice: Bolcan, Bregenca, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovnica, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

Za izdelovanje in popraviljanje ledenih omar in vseh mizarskih del

3202 se priporoča 3-3
Pavel Batjel mizar, Radeckega cesta št. 1.

PEVOVODJA

zmožen voditi tudi orkestralne zборе, dobi stalno mesto kot stranski zaslužek pri pevskem zboru v večjem mestu na Slovenskem. Ponudbe z dokazili o sposobnosti in zahtevo glede plače pod šifro „5000“ na upravo 33 9 „Slovenca.“ 6-3

Za božič in novo leto

je najkoristnejšo darilo Singerjev šivalni stroj 3367 3-3

kateri se dobi v vseh prodajalnah s tem izveskom

Singer & Ko. del. družba šivalnih strojev Ljubljana, Sv. Petra cesta 4

Ako želite!

kupiti ali prodati kako posestvo, zemljišče ali gostilno itd., se obrnite na prvo koncesijonirano posredovalnico na Gorenjskem, v Kranju, Glavni trg št. 189. 3116 5-5

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584.

RUDOLF GEBURTH
c. kr. dvor. mašinist
DUNAJ (WIEN), VII, KAISERSTRASSE 71
na vogalu Burggasse.

Največja zaloga vsakovrstnih peči za vsako porabo od navadne do najfinejše in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emajlirane. Peči za trajno kurjavo za premog. Okrogle peči za regulirati od 15 K višje. Zaloga ognjišč, šteditnikov in strojnih ognjišč. Najboljše plinove peči, kamini črni in emajl. Železne peči s pečnicami za dve ali tri sobe.

Patent-vložki za glinaste peči. Sušilnice. Krušne peči. 2034 20

Žepni robci

v največji izberi.

Zelo znižane cene!

ANTON ŠARC

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8.

Ravnokar je izšel

Koledar za kmetovalca 1909.

uredil dr. konz. J. Legvart. IV. zelo popolnivi letnik z vsebino: Kratak opis umne živinoreje; zlata pravila živinoreji, krmiljenje goveje živine in prašičev, mlekarstvo, preiskovanje in boleznih mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Živnozdravništvo Vinoreja. Tabele za merjenje lesa. Zadrugištvo. Merjenje lesa. Prerač. v kile, orale in hektarje. Koledar, in še mnogo drugega. Vezan je letos v posebno močno platno. Cena s pošto K 1-80, in se naroča pri Iv. Bonaču v Ljubljani. Vsled prihranitve dragega povzjetja se 3417 naj znesek naprej dopošlje. 2

Odpremno in komisij. društvo „BALKAN“ v Trstu, Riva Grumula št. 14.

Telefon št. 21-60. Brzjavni: Balkansped. Žiro račun pri Jadranski banki v Trstu,

sprejema v svoja dobro urejena skladišča vsake vrste blago in daje na isto predjeme pod zelo povoljnimi pogoji, ter skrbi za prodajo blaga najkulantneje. Istotako kupuje in prodaja vsake vrste blago po naročilu in na račun svojih naročevalcev najpovoljnejše. Otvarja carinske kredite, zacarini blago in daje predjeme na blago ležeče v javnih skladiščih. — Odpošilja vsake vrste pošiljatve na vse strani točno in brzo, izvršuje reklamacije in daje vsako strokovno pojasnilo in navodilo hitro in zastonj.

VZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 ³/₄ 0 to je. daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!

1912 80-1 Kanonik A. Kalan i. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik i. r., podpredsednik.